

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

TÜRKİYE'DE ÇOCUK HAKLARININ DESTEKLENMESİ İÇİN TEKNİK YARDIM

Proje Referans No: NEAR/ANK/2021/EA-RP/0070

Sözleşme No: TR2017/RL/02/A3-01/001

Avrupa Birliği Ülkelerinde Uygulanan Standartlara İlişkin Rapor

Faaliyet 2.1: Çocuk Bakım Hizmetlerinin Erişilebilirliği Ve Kalitesinin Karşılaştırmalı Analizi

Ağustos

2023

WEglobal

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER	2
TABLO GRAFİK VE ŞEKİL DİZİNİ	5
KISALTMALAR	6
YÖNETİCİ ÖZETİ	7
1.1. Gerekçe ve Amaçlar	7
1.2. Birleşmiş Milletler Alternatif Çocuk Bakımı Rehberi	8
1.3. Birleşmiş Milletler Genel Tartışma Günü: Alternatif Bakım Altındaki Çocuklar	8
1.4. Avrupa Komisyonu 2005 Kurum Bakımı için Tavsiye Kararları	9
1.5. İleriye Doğru: Çocukların Alternatif Bakımı İçin Yönergelerin Uygulanması Rehberi.....	9
1.6. Avrupa ve Orta Asya için Minimum Çocuk Koruma Göstergeleri Seti	10
1.7. Ulusal Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği Mesleki Standartları.....	10
1.8. İrlanda Sağlık Bilgi ve Kalite Otoritesi (HIQA) Çocuk Bakım Merkezleri İçin Ulusal Standartlar Örneği	11
1.9. Kuzey Doğü Dublin'deki Kuruluşlar İçin Geliştirilmiş Politika ve Kurallar El Kitabı Örneği	11
1.10. İrlanda Koruyucu Aile Bakımı için Ulusal Standartlar	11
1.11. Değerlendirme.....	12
1. GİRİŞ	13
2. BİRLEŞMİŞ MİLLETLER ÇOCUKLAR İÇİN ALTERNATİF BAKIM REHBERİ	16
2.1. Çocukların Alternatif Bakımına İlişkin Kılavuz İlkeler.....	16
2.1.1. Amaçlar	17
2.1.2. Genel İlkeler ve Bakış Açıları	18
2.1.3. Kılavuz İlkelerin Kapsamı.....	21
2.1.4. Alternatif Bakım İhtiyacını Önleme	23
2.1.5. Bakım Sağlama Çerçevesi	26
2.1.6. En Uygun Bakım Şeklinin Belirlenmesi	27
2.1.7. Alternatif Bakımın Sağlanması	28
2.1.8. Daimi İkamet Ettikleri Ülke Dışındaki Çocuklar İçin Bakım Hizmeti	36
2.1.9. Acil Durumlarda Bakım	38
3. BM GENEL TARTIŞMA GÜNÜ	41
4. AVRUPA KOMİSYONU 2005 KURUM BAKIMI İÇİN TAVSİYE KARARLARI	43
5. İLERİYE DOĞRU: ÇOCUKLARIN ALTERNATİF BAKIMI İÇİN YÖNERGELERİN UYGULANMASI	45

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

6. AVRUPA VE ORTA ASYA İÇİN MİNİMUM ÇOCUK KORUMA GÖSTERGELERİ SETİ	47
7. ÇOCUK REFAHINDA SOSYAL HİZMET UYGULAMALARI İÇİN NASW STANDARTLARI	52
8. İRLANDA SAĞLIK BİLGİ VE KALİTE OTORİTESİ ÇOCUK BAKIM MERKEZLERİ İÇİN ULUSAL STANDARTLAR ÖRNEĞİ	56
8.1. Ulusal Standartların Amacı	56
8.2. Ulusal Standartların Kapsamı.....	57
8.3. Sosyal Hizmet Uzmanının Rolü.....	58
8.4. Kalite ve Güvenlik için Temalar	58
8.5. Ulusal Standartların Yapısı.....	60
8.6. Ulusal Standartlarda Kullanılan Terminoloji	61
8.7. Standartlar	63
9. KUZAY DOĞU DUBLİN'DEKİ KURULUŞLAR İÇİN GELİŞTİRİLMİŞ POLİTİKA VE KURALLAR EL KİTABI ÖRNEĞİ	66
9.1. Arka Plan	66
9.2. Kuralların Uygulama Alanları	66
9.2.1. Personelle İlgili Kurallar	67
9.2.2. Çocuğun Bakımına İlişkin Kurallar	68
9.2.3. Davranış Yönetimi.....	76
9.2.4. Çocuk Koruma ile İlgili Kurallar	80
9.2.5. Güvenli Uygulamalar ve Yalnız Çalışma İle İlgili Kurallar.....	80
9.2.6. Şikayetleri Bildirme ile İlgili Kurallar	82
9.2.7. Akran Zorbalığı ve İstismar ile İlgili Kurallar	82
9.2.8. Sağlık ve İyi Olma Hali İle İlgili Kurallar.....	84
9.2.9. Önemli Olaylar	88
9.2.10. Kuruluştan Ayrılmanın Planlanması ile İlgili Kurallar	88
9.2.11. Personel Alımı, Eğitimi ve Desteklenmesi ile İlgili Kurallar.....	88
9.2.12. Rapor Yazma, Kayıt Tutma ve Bilgi Paylaşma.....	91
9.2.13. Güvenli Bir Merkez, Ulaşım ve Harcama ile İlgili Kurallar	94
10. İRLANDA ULUSAL KORUYUCU AİLE STANDARTLARI	97
10.1. Çocuklar ve Gençler için Standartlar	97
10.1.1. Olumlu Kimlik Duygusu	97
10.1.2. Aile ve Arkadaşlar	97

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

10.1.3. Çocuk Hakları	97
10.1.4. Çeşitliliğe Değer Verme	97
10.1.5. Çocuk ve Aile Sosyal Hizmet Uzmanı	97
10.1.6. Çocukların ve Gençlerin Değerlendirilmesi	98
10.1.7. Bakım Planlaması ve Gözden Geçirme	98
10.1.8. Koruyucu Aileleri Çocuklar ve Gençlerle Eşleştirme	98
10.1.9. Güvenli ve Olumlu Bir Ortam	98
10.1.10. Çocuk Koruma	98
10.1.11. Sağlık ve Gelişim	98
10.1.12. Eğitim	98
10.1.13. Bakım ve Yetişkin Hayatına Hazırlık	99
10.2. Koruyucu Aileler için Standartlar	99
10.2.14. Koruyucu Ailelerin Değerlendirilmesi ve Onaylanması	99
10.2.15. Süpervizyon ve Destek	99
10.2.16. Eğitim	99
10.2.17. Koruyucu Ailelerin Değerlendirilmesi	100
10.3. Kurul ile İlgili Standartlar	100
10.3.1. Etkili Politikalar	100
10.3.2. Koruyucu Aile Hizmetlerinin Yönetimi ve İzlenmesi	100
10.3.3. Eğitim ve Nitelikler	100
10.3.4. Uygun Sayıda Koruyucu Ailenin İşe Alınması ve Devam Etmesi	100
10.3.5. Özel Koruyucu Aile	100
10.3.6. Koruyucu Aile Komitesi	101
10.3.7. Yasal Olmayan Kurumlar Aracılığıyla Çocukların Yerleştirelmesi	101
10.3.8. Temsil ve Şikayetler	101
11. DEĞERLENDİRME	102
KAYNAKLAR	104

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

TABLO GRAFİK VE ŞEKİL DİZİNİ

Tablo 1. Tartışma Gününde Alınan Tavsiye Kararları	42
Tablo 2. İleriye Doğru Yönergelerinin Temel Prensipleri	46
Tablo 3. Çocuklara Yönelik Şiddet, Sömürü ve İstismarın Azaltılmasına İlişkin Göstergeler Tablosu	48
Tablo 4. Avrupa ve Orta Asya'daki ülkeler için önerilen sgari çocuk koruma göstergeleri seti	49
Tablo 5. NAWs standartlarının çocuk koruma ihtiyaçlarına göre sınıflandırılması tablosu	54

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

KISALTMALAR

Kısaltma	Açılımı
AB	Avrupa Birliği
ASHB	Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı
BM	Birleşmiş Milletler
ÇHGM	Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü
ÇHS	Çocuk Haklarına Dair Sözleşme
ÇKÇG	Çocuk Koruma Çalışma Grubu
MS	Minimum Standartlar
ÖD	Öz Değerlendirme
TUSLA	İrlanda Çocuk ve Aile Kurumu
ÇYM	Çocuk Yerleşim Merkezleri
DGD	Day of General Discussion
HIQA	Health Information Quality and Authority
DGD	Day of General Discussion
SKH	Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri
NASW	Ulusal Sosyal Hizmet Uzmanları Birliği
SHU	Sosyal Hizmet Uzmanı

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

YÖNETİCİ ÖZETİ

1.1. Gerekçe ve Amaçlar

Avrupa Birliği (AB) tarafından finanse edilen Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının (ASHB) yararlanıcısı olduğu Özne Çocuk: Türkiye’de Çocuk Haklarının Desteklenmesi Teknik Yardım Projesi’nin genel amacı, Türkiye’deki tüm çocukların tüm alanlarda, ayırım gözetmeksizin tüm temel hak ve özgürlüklerden tam olarak yararlanmasına yönelik ölçülebilir bir ilerlemenin sağlanmasıdır. Projenin 2. bileşeni kapsayıcı ve gerekli standartları karşılayan, etkili bir çocuk bakım ve koruma sistemi oluşturulmasıyla ilgilidir. Bu rapor projenin 2. bileşeninde yer alan “2.1.Çocuk Bakım Hizmetlerinin Erişilebilirliği ve Kalitesinin Karşılaştırmalı Analizinin Yapılması” faaliyeti kapsamında geliştirilmiş ikinci rapordur. AB ve Birleşmiş Milletler tarafından geliştirilmiş erişim ve kurum bakımı standartlarının ve kuralların listelendiği bir rapordur. Bu rapor faaliyet 2.3.’de üretilen, Avrupa Birliğinde uygulanan çocuk koruma standartları ve iyi uygulama örneklerini içeren raporla ilişkili olmakla birlikte alternatif bakım standartlarına yoğunlaşması açısından farklılaşmaktadır. Standartlara ilişkin genel değerlendirme ve karşılaştırmalar, 2.1 faaliyetinin üçüncü raporunda ele alınacaktır.

2005 yılından beri Türkiye’de üzerinde çalışılmış olan ve 2013’te çocuk koruma hizmetlerinin belirli alanlarında kullanılmaya başlanan Minimum Standartlar (MS), mevcut koşullar ve çocuk koruma sektöründeki değişken ihtiyaçların yanı sıra yeni çocuk koruma ve alternatif bakım modellerini de karşılamak üzere güncellenmeli ve kapsamı genişletilmelidir. Bu amaçla, bu raporda Birleşmiş Milletler (BM) tarafından oluşturulan ve Avrupa Birliği’nde uygulanan alternatif bakım hizmetleri için kalite standartlarına yer verilmiştir. Rapor sonucunda belirlenen standartlar, koruma altında olması gereken çocukların ilgili hizmetlere erişimini artırmayı hedefleyen ve bir dizi öneri barındıracak olan 2.2 faaliyeti kapsamında hazırlanacak olan öneri raporunun temelini oluşturacaktır.

Bu raporda özellikle alternatif bakıma ilişkin standartlar ele alınmıştır ve aşağıdaki standart belgeleri ve ilkelere ilişkin metinler incelenmiştir. Raporda yer alan standartlar ve ilkeler aşağıda listelenmiştir:

1. Birleşmiş Milletler Alternatif Çocuk Bakımı Rehberi
2. Birleşmiş Milletler Genel Tartışma Günü: Alternatif Bakım Altındaki Çocuklar
3. Avrupa Komisyonu 2005 Kurum Bakımı için Tavsiye Kararları
4. İleriye Doğru: Çocukların Alternatif Bakımı İçin Yönergelerin Uygulanması Rehberi
5. Avrupa ve Orta Asya için Minimum Çocuk Koruma Göstergeleri Seti
6. Ulusal Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği Mesleki Standartları
7. İrlanda Sağlık Bilgi ve Kalite Otoritesi Çocuk Bakım Merkezleri İçin Ulusal Standartlar Örneği
8. Kuzey Doğu Dublin’deki Kuruluşlar İçin Geliştirilmiş Politika ve Kurallar El Kitabı Örneği

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

9. İrlanda Koruyucu Aile Bakımı için Ulusal Standartlar

1.2. Birleşmiş Milletler Alternatif Çocuk Bakımı Rehberi

Alternatif Bakım Standartlarına ilişkin en önemli belgelerden biri Birleşmiş Milletlerin (BM) Alternatif Çocuk Bakımı Rehberidir¹. Belge, çocukların Alternatif Bakımına İlişkin Kılavuz İlkeleri ve Çocuk Haklarına Dair Sözleşme'nin ilkelerini yansıtarak, ebeveyn bakımından yoksun olan veya yoksun kalma riski olan çocukların korunması ve refahına ilişkin düzenlemeler ve uygulamalar konusunda ortak bir bakış açısının oluşmasını amaçlamıştır. BM Genel Sekreterliği, kılavuz ilkelerin önemi ve yaygınlaştırılmasına dair aşağıdaki ifadeleri kullanmıştır:

1. BM, politika geliştirme ve uygulamayı destekleyecek olan Çocukların Alternatif Bakımına Yönelik Kılavuz İlkeleri'ni memnuniyetle karşılar;
2. BM, devletleri kılavuz ilkeleri dikkate almaya ve bunları ilgili yürütme, yasama ve yargı organlarıyla birlikte insan hakları savunucuları, hukukçular, medya ve genel olarak kamuoyuna sunmaya teşvik eder;
3. BM, kılavuz ilkelerin tüm üye devletlere, bölgesel komisyonlara ve ilgili hükümetler arası ve hükümet dışı kuruluşlara iletilmesini ve bunların yanı sıra BM'nin tüm resmi dillerinde yaygınlaştırılması için adımlar atılmasını talep eder.

Rehberde yer alan standartlar oldukça kapsamlı bir şekilde hazırlanmıştır ve sadece alternatif bakıma ilişkin değil, risk altındaki tüm çocukların refahını ilgilendiren standartları içermektedir. Rehberde, amaç, genel ilkeler ve bakış açıları, kılavuz ilkelerin kapsamı, alternatif bakım ihtiyacını önleme, bakım sağlama çerçevesi, en uygun bakım şeklinin belirlenmesi, alternatif bakımın sağlanması, daimi ikamet ettikleri ülke dışındaki bakım hizmetleri ve acil durumlarda bakım gibi standart alanları bulunmaktadır. Bu rehberde toplamda 167 kılavuz ilke yer almaktadır. Ayrıca, bu kılavuz ilkelerin rehberin proje kapsamında geliştirilecek olan standartlar listesi için özellikle dikkate alınması gerekmektedir.

1.3. Birleşmiş Milletler Genel Tartışma Günü: Alternatif Bakım Altındaki Çocuklar

BM taraf devletleri, Çocuk Haklarına Dair Sözleşme'nin uygulanmasında kaydettiği ilerlemeyi gözden geçirmekle sorumlu bağımsız uzmanlardan oluşan Çocuk Hakları Komitesi, 16-17 Eylül 2021 tarihinde gerçekleşen Genel Tartışma Gününde (Day of General Discussion -DGD) "Alternatif Bakımdaki Çocuklar"² sorununu ele almıştır. Bu toplantı ve ele alınan konular alternatif bakımla ilgili güncel tartışmaları anlamak açısından önemli görüldüğü için rapora dahil edilmiştir. Çocuklara ayrılan bu günün genel amacı, alternatif bakımla ilgili mevcut durumun

¹ [United Nations Guidelines for the Alternative Care of Children | Save the Children's Resource Centre](https://www.unhcr.org/refugees/article/2019/05/15/un-guidelines-for-the-alternative-care-of-children.html)

² <https://www.ohchr.org/en/events/days-general-discussion-dgd/2021/2021-day-general-discussion-childrens-rights-and>

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

tüm boyutlarıyla geniş bir şekilde incelenmesidir. Bu bağlamda beş ana çalışma grubu oluşturulmuştur. Çalışma grupları aşağıdaki konuları ele almış ve öneriler geliştirmiştir.

1. Tüm çocukların güvenli bir aile ortamında büyümesinin desteklenmesi
2. Refakatsiz çocukların bakım ihtiyaçlarının ve haklarının ele alınması
3. Alternatif bakımdaki çocuk ve gençlerin adalete erişimi
4. Uygun kalitede alternatif bakım hizmetlerinin sunulması
5. Sistemin aile ve toplum temelli bakıma dönüştürülmesi

1.4. Avrupa Komisyonu 2005 Kurum Bakımı için Tavsiye Kararları

Avrupa Komisyonu, 2005 yılında kurum bakım altındaki çocukların hakları ile ilgili "Yatılı Kurumlarda Yaşayan Çocukların Haklarına İlişkin Bakanlar Komitesinin Üye Devletlere Tavsiye Kararını"³ yayınlamıştır. Bu kararda çocuklara önleyici tedbirler ile öncelikle aile ortamı yanında bakılması, ancak zorunlu durumlarda kurum bakımı altında korumaya alınması gerekliliği vurgulanmıştır. Yerleştirme türüne ilişkin olarak, öncelikle çocuğun ihtiyaçlarının ve yüksek yararının gözetilmesi gerektiği vurgulanmış ve uygun durumlarda çocuğun kişisel görüşlerinin de dikkate alınması önerilmiştir. Ailelerinden ayrı kalan ve özellikle kurumlara yerleştirilen tüm çocukların, ötekileştirilmeden, en iyi koşullarda, onurlu bir şekilde büyümeleri için çeşitli prensipler belirlenmiştir. Raporda bu ilkeler listelenmiş ve açıklanmıştır.

1.5. İleriye Doğru: Çocukların Alternatif Bakımı için Yönergelerin Uygulanması Rehberi

Birleşik Krallık-İskoçya'da 'Çocuklar için Mükemmeliyet Merkezi' (CELCIS) ve 'Ebeveyn Bakımından Uzak Çocuklarla Çalışma Grubu; İleriye Doğru: Çocukların Alternatif Bakımı için Yönergelerin Uygulanması Rehberini'⁴ (Moving Forward - Implementation of the 'Guidelines for the Alternative Care of Children) geliştirilmiştir. Belge, BM Genel Kurulu tarafından onaylanan Çocukların Alternatif Bakımı için Kılavuz İlkeleri'nin uygulanmasını desteklemek amacıyla yasa koyucular, politika yapıcılar, profesyoneller ve bakım sağlayıcılar gibi tüm paydaşlar için bir araç olarak tasarlanmıştır. Bu el kitabında, çocukların gereksiz yere alternatif bakıma yerleştirilmemesi gerektiği vurgulanmıştır. Kurum bakımının gerektiği durumlarda ise, bunun her çocuğun özel ihtiyaçlarına, koşullarına ve yüksek yararına uygun olarak yapılması gerektiği önemle vurgulanmıştır.

³ <https://www.refworld.org/docid/43f5c53d4.html>

⁴ <https://bettercarenetwork.org/library/social-welfare-systems/child-care-and-protection-policies/moving-forward-implementing-the-guidelines-for-the-alternative-care-of-children>

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

1.6. Avrupa ve Orta Asya için Minimum Çocuk Koruma Göstergeleri Seti

'Avrupa ve Orta Asya için Minimum Çocuk Koruma Göstergeleri Seti' Avrupa ve Orta Asya'da bulunan ülkelerdeki çocuk koruma sistemlerinin genel durumunu ve kapasitesini izlemek için gerekli olduğu düşünölen çocuk koruma verilerinin toplanması ve doğrulanması için bazı araçlar sunmaktadır. Kılavuz, öncelikle devletlerin ulusal çocuk koruma sistemleri içindeki rolüne odaklanmakta ve bölge genelinde koruma sistemlerinin ortak hedeflerinin neler olması gerektiği konusunda rehberlik yapmaktadır. Bu hedefler; ailelerinden ayrılan çocuk sayısının ve çocuklar için kurumsal bakıma azaltılması, koruyucu aile gibi alternatif bakım türlerinin artırılması, tutuklu ve gözaltındaki çocuk sayısının azaltılması, gözaltında ve tutuklu bulunan çocuklar için alternatiflerin artırılması; şiddete maruz kalan çocukların belirlenmesi, çocuk koruma sürecindeki kaygıları önlemek ve bunlara yanıt vermek için sosyal hizmetin ve sosyal hizmet işgücü kapasitesinin artırılması olarak bildirilmiştir. Çocuk koruma sistemi için toplanması ve izlenmesi önerilen bilgiler ise aşağıda sunulmuştur:

- Her düzeyde politika ve uygulama iyileştirmelerini izlemek;
- Çocukların korunma ihtiyaçlarının belirlenmesine ve bu ihtiyaçların yanıtlanmasına yardımcı olmak;
- Program geliştirme ve bütçeleme dahil olmak üzere ülkelere rehberlik edecek bilgiler sağlamak;
- Korunmaya ihtiyacı olan çocuklar adına sistemlerin ve hizmetlerin iyileştirilmesi için savunuculuğu desteklemek;
- Küresel olarak kabul görmüş çocuk koruma ilkelerine ulusal düzeyde bağlılık gösterilmesini desteklemektir.

1.7. Ulusal Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği Mesleki Standartları

Bir diğer önemli belge 'Çocuk Refahında Sosyal Hizmet Uygulamaları için Ulusal Sosyal Hizmet Uzmanları Birliği (National Association Social Workers, NASW) Standartları'⁵dir. Belge çocuk refahı alanında sosyal hizmet uzmanlarının sağlayacağı hizmetlerin kapsamını geniş bir şekilde tanımlamak amacıyla geliştirilmiştir. Standartlar yöneticilerin desteklemesi gereken ve çocukların, ergenlerin ve ailelerin beklentileri üzerine oluşturulmuştur. Standartlar, sosyal hizmet uzmanlarının çocuk refahı sistemi içinde etkili bir şekilde çalışmak için ihtiyaç duydukları beceri, bilgi, değer, yöntem ve hassasiyetler hakkında farkındalığı artırmak için tasarlanmıştır. Belge; etik ve değerler, nitelikler, bilgi ve uygulama gereksinimleri, mesleki gelişim, savunuculuk, iş birliği, kayıt tutma ve hizmet alan/müracaatçı bilgilerinin gizliliği, kültürel yetkinlik, değerlendirme, müdahale, aile katılımı, gençlik katılımı, hizmet devamlılığı, süpervizyon ve yönetim standartlarını içermektedir.

⁵ https://www.socialworkers.org/LinkClick.aspx?fileticket=Flu_UDcEac%3D&portalid=0

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

1.8. İrlanda Sağlık Bilgi ve Kalite Otoritesi (HIQA) Çocuk Bakım Merkezleri İçin Ulusal Standartlar Örneği

Bu rapor özellikle alternatif bakım standartlarına odaklanmıştır. Standartlar, İrlanda'daki sağlık ve sosyal bakım hizmetlerinden yararlanan kişilere kaliteli ve güvenli bakım sağlamak amacıyla 2007 yılında Sağlık Yasası kapsamında kurulmuş Sağlık Bilgi ve Kalite Kurumu (Health Information Quality and Authority, HIQA) tarafından geliştirilmiştir. HIQA'nın işlevinden biri, çocuk hizmetleri de dahil olmak üzere sağlık ve sosyal bakım alanları için standartlar belirlemektir. 'İrlanda Sağlık Bilgi ve Kalite Otoritesi (HIQA) Çocuk Bakım Merkezleri İçin Ulusal Standartlar'⁶, çocuk evlerinde yaşıyan çocuklara, çocuk merkezli, güvenli ve etkili bakım ve destek verilmesini sağlamak için HIQA tarafından geliştirilmiştir. Belge, çocuk merkezli bakım ve destek, etkili bakım ve destek, güvenli bakım ve destek, sağlık, refah ve gelişim, liderlik, yönetim ve yönetim, duyarlı işgücü, kaynak kullanımı, bilgi kullanımı başlıklarını içeren 8 tema ve 29 standarttan oluşmaktadır. Belgenin amacı kuruluş bakımında kalan çocuklar ve onların bakımıyla ilgilenen herkes için ortak anlayış oluşturarak beklentilerin karşılanmasıdır.

1.9. Kuzey Doğu Dublin'deki Kuruluşlar İçin Geliştirilmiş Politika ve Kurallar El Kitabı Örneği

Raporda yer verilen bir diğer örnek ise 'Kuzey Doğu Dublin'deki Kuruluşlar için Geliştirilmiş Politika ve Kurallar El Kitabı'dır.⁷ Bu belge yatılı bir kuruluştaki tüm alanlarda standartlar oluşturabilmek için geliştirilmiştir. Kapsamlı ve yapılandırılmış bir belgedir.

1.10. İrlanda Koruyucu Aile Bakımı için Ulusal Standartlar

Alternatif bakımın bir diğer önemli unsuru koruyucu aile sistemidir. Bu nedenle 'İrlanda Ulusal Koruyucu Aile Bakımı için Ulusal Standartları'⁸ da raporda yer bulmuştur. Standartlar Çocuk ve Sağlık Bakanlığı tarafından koruyucu aile sistemindeki bakım kalitesini artırmak amacıyla temel standartlar olarak geliştirilmiştir. Bu standartlar hem Sağlık Kurulları hem de bakımverenler için kullanışlı ve yapıcı yönergeler sunmaktadır. Ayrıca, koruyucu ailedeki çocuklar ve aileleri için aldıkları hizmetlerin kalitesini değerlendirebilmeleri için bir çerçeve oluşturmaktadır. Standartlar, çocuklar için standartlar, koruyucu aileler için standartlar ve sağlık kurulları için standartlar olmak üzere üç alanda geliştirilmiştir. Toplamda 25 standart ve 270 alt standart bulunmaktadır.

⁶ <https://www.hiqa.ie/sites/default/files/2018-11/national-standards-for-childrens-residential-centres.pdf>

⁷ <https://www.hse.ie/eng/services/publications/children/policies%20procedures%20children's%20residential%20centres.pdf>

⁸ https://www.hiqa.ie/sites/default/files/2017-02/Standards_children_fostercare_DOHC.pdf

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

1.11. Değerlendirme

Standartlar, politika yapıcılar ve uygulayıcılar arasında ortak bir anlayışın benimsenmesi için geliştirilmektedir. İyi bir çocuk koruma sisteminde, tüm çocukların sosyal hizmetlere eşit şekilde erişim sağlanması önemlidir. Bu nedenle, çocuk koruma sistemiyle ilgili tüm ayrıntılar ve alternatif bakım süreçleri standartlaştırılmaya çalışılmaktadır. Faaliyet 2.1. AB'de uygulanan standartlar raporunda ele alınan 9 farklı standart seti, Türkiye'de uygulamada olan Minimum standartların revizyonuna ışık tutacaktır. Minimum Standartlar (MS) ve Öz değerlendirme (ÖD) sadece bazı kuruluşlar için uygulanabilmektedir ve yıllar içinde özellikle bazı alt boyutlarda daha detaylı standartların geliştirilmesi ihtiyacı doğmuştur. Mevzuatta yer almayan ve yazılı olmayan ancak uygulamada izlenen yollarla şekillenen uygulama örneklerinin de standartlaştırılması gerekmektedir. Bu bağlamda raporda yer alan standartlar Türkiye'deki çocuk koruma sistemi için yeni geliştirilecek ya da iyileştirilecek standartlara referans olacaktır. Var olan örneklerle ve mevzuatla güçlendirilmiş standartlar koruyucu aile, evlat edinme ve diğer alternatif bakım türleri için de geliştirilmelidir. Ayrıca farklı ihtiyaçları olan risk altındaki çocuklar için de standartlar geliştirilebilir.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

1. GİRİŞ

AB tarafından finanse edilen Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının yararlanıcısı olduğu bu projenin genel amacı Türkiye'deki tüm çocukların tüm alanlarda, ayırım gözetmeksizin tüm temel hak ve özgürlüklerden tam olarak yararlanmasına yönelik ölçülebilir bir ilerlemenin sağlanmasıdır. Bu proje ile Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşme ve Çocuk Haklarının Geliştirilmesi ve Korunmasına İlişkin AB Kılavuz İlkeleri doğrultusunda çocuk haklarının korunmasına; çocuklara yönelik istismar, sömürü, ticaret ve her tür şiddete ve işkenceye son verilmesi amacıyla oluşturulan "Çocukları istismar, sömürü, insan ticareti ve şiddetten korumak" başlıklı 16.2. Sürdürülebilir Kalkınma Hedefine katkıda bulunulacaktır.

Özellikle engelli çocuklar, mülteci ve göçmen çocuklarla ilgili olarak, çocukların merkezde tutulduğu, hak temelli ve kapsayıcı bir yaklaşım benimsenerek, ulusal çocuk hakları stratejisi ve eylem planı (ve revizyonları) ile birlikte Çocuk Haklarının Geliştirilmesi ve Korunmasına İlişkin AB Kılavuz İlkelerine uygun olarak, Türkiye'de çocukların yararına bütüncül ve hak temelli politikaların uygulanmasında ASHB'yi destekleyerek çocuklara yönelik bakım hizmetleri standartlarının iyileştirilmesi ve çocuğun yüksek yararına olacak şekilde çocuk işçiliği ile mücadele edilmesini amaçlamaktadır.

Bu rapor projenin 2. bileşeninde yer alan "2.1. Çocuk Bakım Hizmetlerinin Erişilebilirliği ve Kalitesinin Karşılaştırmalı Analizinin Yapılması" faaliyeti kapsamında geliştirilmiştir. İkinci bileşen herkes tarafından erişilebilen ve sistem kullanıcılarının ihtiyaçlarına göre önlemler getirmek için gerekli standartları karşılayan, etkili bir çocuk bakım ve koruma sistemi oluşturulmasıyla ilgilidir. Çocuk bakım hizmetleri için standartlar geliştirmenin yanı sıra, engelli çocuklar için kapsayıcı bir bakım sistemi oluşturmayı ve aynı zamanda ilgili ASHB personelinin kapasitesini geliştirmeyi de hedeflemektedir. Bu bileşen kapsamında yer alan "2.1 Çocuk Bakım Hizmetlerinin Erişilebilirliği ve Kalitesinin Karşılaştırmalı Analizinin Yapılması" faaliyeti ise, engelli çocuklar da dâhil olmak üzere, kuruluşlarda bulunan tüm çocukların, Türkiye'deki çocuk koruma sisteminin erişilebilirliği ve kalitesinin, uluslararası ve AB standartlarıyla karşılaştırmasını yapmaktadır. Bu çerçevede, 2.1. faaliyeti kapsamında üç farklı raporun geliştirilmesi planlanmaktadır. İlk rapor, mevcut durumun analizini içeren bir masa başı incelemesi, derinlemesine araştırmalar ve odak grup görüşmelerini içeren detaylı bir rapordur. İkinci rapor, özellikle erişim ve kurumsal bakım standartlarını ele alan AB ve BM odaklı geliştirilmiş standartların kurallarının listelendiği bir rapordur. 2.1. faaliyeti kapsamında geliştirilen üçüncü rapor ise 2.1. ve 2.3. faaliyetlerinde ele alınan standartların bir karşılaştırma matrisiyle bütüncül bir değerlendirmesini içermektedir.

Bu raporda hizmetlere erişim ve kurum bakımına ilişkin standartlar ele alınmıştır. Bu rapor faaliyet 2.3.'te üretilen, AB'de uygulanan çocuk koruma standartları ve iyi uygulama örneklerini içeren birinci raporla yakından ilgilidir. Ancak 2.3. faaliyeti AB ve üye ülkelerdeki risk altındaki çocuklara ilişkin standartlara ve çocuk koruma politikalarına odaklanmaktadır. Okuyucuların 2.1. ve 2.3 kapsamında geliştirilen AB Standartları ve Uygulamaları

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

raporlarını ve 2.1. kapsamında geliştirilen 3. rapor olan standartların karşılaştırılması raporunu birlikte incelemeleri ve değerlendirmeleri önerilir.

Standartlara geçmeden önce AB Temel Haklar Ajansının kurum bakım standartlarına ilişkin AB ülkelerindeki genel durumu nasıl özetlediğini incelemek faydalı olacaktır.⁹ Kuruluş bakımına (*residential care*) ilişkin standartların varlığı, izleme için önemli bir unsurdur. Kurum bakımına ilişkin standartlar, yönetim (veri toplama, kendini izleme), insan kaynakları (personel sayısı, personelin niteliği), yaşam koşulları (tesis ve güvenlik), bakım verilen çocuk sayısı ile uygulamalar ve var olan politikalar ile ilgili hükümleri içerir. FRA verilerine göre 19 ülkenin ulusal standartları mevcuttur. 5 ülkede ulusal standartlar bölge, eyalet ya da iller düzeyinde yeniden düzenlenmiştir, 4 ülkede standart geliştirilmemiştir. AB üye ülkelerden biri olan İrlanda ve üyelikten çıkan Birleşik Krallık'ta kuruluşlar için özel olarak çalışılmış standartlar bütünü bulunmakta hatta İrlanda'da bu standartların geliştirilmesi ve izlenmesi ile ilgili kuruluşlar da bulunmaktadır. Bu genel bilgilerin ardından FRA, AB içerisinde standartlarla ilgili yapılan genel değerlendirme ve saptamalarda bulunmuş ve bu değerlendirmelere aşağıda yer verilmiştir:

- Standartları sadece ülke genelinde geliştirmiş ülkeler için bölge, eyalet ya da illerdeki farklılıkların göz ardı edildiği değerlendirilmiştir.
- AB ülkelerinde standartlar genellikle öneri ve yol gösterici olarak sunulmuştur, yasal yaptırımı bulunmamaktadır.
- Bazı AB ülkelerinde mevcut standartlar, öncelikle mali yönler, teknik gereklilikler ve malzeme koşulları gibi yalnızca belirli unsurları kapsar ancak insan kaynakları gibi bazı önemli alanları kapsamayabilir. Bu nedenle büyük bir çoğunluğunun bütüncül bir yaklaşımdan yoksun oldukları değerlendirilebilir.
- Ülkelerdeki standart ve göstergeler genellikle ölçülebilir değildir.
- Mevcut standartlar tüm kurumlar için geçerli olmayabilir. Birçok üye ülkede ulusal standartlar, refakatiz çocuklar ya da suça sürüklenmiş çocuklar için oluşturulmuş kuruluşlara uymayabilir.
- **Avusturya, Belçika, Almanya ve İspanya** gibi federal veya özerk bölgesel yapıya sahip AB Üye Devletlerinde, standartlar eyalet-topluluk-bölge düzeyinde detaylandırılır ve genellikle yasa maddeleridir.
- Bazı Üye Devletlerde, mevcut kalite standartları, örneğin **Çek Cumhuriyeti** ve **İtalya'da** olduğu gibi, yalnızca belirli türdeki tesis ve kurumlarda geçerlidir
- Standartların bulunmadığı **Yunanistan** ve **Slovakya'da** sorumlu makamlar bunları geliştirmek için adımlar atmaktadır.

⁹ <http://fra.europa.eu/en/content/standards-residential-care>

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Bu raporda özellikle kuruluş bakımına ve sisteme erişime ilişkin aşağıdaki standart belgeleri incelenmiştir:

1. Birleşmiş Milletler Çocukların Alternatif Bakımı Rehberi
2. Birleşmiş Milletler Genel Tartışma Günü: Alternatif Bakım Altındaki Çocuklar
3. Avrupa Komisyonu 2005 Kurum Bakımı için Tavsiye Kararları
4. İleriye Doğru: Çocukların Alternatif Bakımı İçin Yönergelerin Uygulanması Rehberi
5. Avrupa ve Orta Asya için Minimum Çocuk Koruma Göstergeleri Seti
6. Ulusal Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği Mesleki Standartları
7. İrlanda Sağlık Bilgi ve Kalite Otoritesi (HIQA) Çocuk Bakım Merkezleri İçin Ulusal Standartlar Örneği
8. Kuzey Doğu Dublin'deki Kuruluşlar İçin Geliştirilmiş Politika ve Kurallar El Kitabı Örneği
9. İrlanda Koruyucu Aile Bakımı için Ulusal Standartlar

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

2. BİRLEŞMİŞ MİLLETLER ÇOCUKLAR İÇİN ALTERNATİF BAKIM REHBERİ

Çocuklar İçin Alternatif Bakım Rehberi (UN Guidelines For the Alternative Care For Children)¹⁰, 18 Aralık 2009 tarihinde BM Genel Kurulu tarafından kabul edilmiştir (BM, 2010). Alan yazında ele alınmış en ayrıntılı yönergeler bütünüdür. Ayrıca BM üye ülkelerin kendi mevzuatını düzenlerken bu belgeyi dikkate almaları ve ortak bir anlayış benimseyebilmeleri için geliştirilmiştir. Belgede çocuk koruma sisteminin tüm ayrıntıları ve ayrıca tüm alternatif bakım süreçleri standartlaştırılmaya çalışılmıştır. Belgede yer alan ve kılavuz ilkeler olarak adlandırılan ilkeler Çocuk Hakları Sözleşme'nin ilgili hükümlerinin özellikle ebeveyn bakımından yoksun olan veya bakıma muhtaç olma riski altındaki çocukların korunması alanında uygulanmasını geliştirmeyi amaçlamaktadır. Kılavuz ilkeler çocuk hakları sözleşmesi ekseninde geliştirilmiştir. Bu bağlamda kılavuz ilkeler, proje kapsamında geliştirilmesi amaçlanan standartlar oluşturulurken mutlaka dikkate alınması gereken ana belgelerden biri olmalıdır.

Yönerge Çocukların Alternatif Bakımına İlişkin Kılavuz İlkelerin, Çocuk Haklarına Dair Sözleşmenin ve ebeveyn bakımından yoksun olan veya böyle olma riski altında olan çocukların korunması ve refahına ilişkin diğer uluslararası belgelerin ilgili hükümlerinin uygulanmasını geliştirmek amacıyla politika ve uygulama için arzu edilen yönelimleri ortaya koyduğunu göz önünde bulundurarak aşağıdaki amaçları hedeflemektedir:

1. Politika ve uygulamayı bilgilendirmeye yardımcı olacak, mevcut kararın ekinde yer alan Çocukların Alternatif Bakımına Yönelik Kılavuz İlkeleri kabul eder;
2. Devletleri, Kılavuz İlkeleri dikkate almaya ve bunları ilgili yürütme, yasama ve yargı organlarının, insan hakları savunucularının ve avukatların, medyanın ve genel olarak kamuoyunun dikkatine sunmaya teşvik eder;
3. Genel Sekreter'den, mevcut kaynaklar dahilinde, Kılavuz İlkeleri'nin tüm Üye Devletlere, bölgesel komisyona ve ilgili hükümetler arası ve hükümet dışı kuruluşlara iletilmesi ve Birleşmiş Milletlerin tüm resmi dillerinde yayılması için adımlar atılması talep edilmektedir

Kılavuz ilkeler ayrıntıları ile aşağıdaki bölümde açıklanmıştır.

2.1. Çocukların Alternatif Bakımına İlişkin Kılavuz İlkeler

Kılavuz ilkeler oldukça kapsamlı hazırlanmış alternatif bakıma ilişkin pek çok alanı içermektedir. Detaylı bir değerlendirmeye geçmeden önce ilkelerin genel başlıkları aşağıda sıralanmıştır:

¹⁰ United Nations Guidelines for the Alternative Care of Children | Save the Children's Resource Centre

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

- I. AMAÇLAR**
- II. GENEL İLKELER VE BAKIŞ AÇILARI**
 - a. Çocuk ve aile
 - b. Alternatif bakım
- III. KILAVUZ İLKELERİN KAPSAMI**
- IV. ALTERNATİF BAKIM İHTİYACINI ÖNLEME**
 - a. Ebeveyn bakımının teşvik edilmesi
 - b. Ailenin yeniden bütünleşmesinin teşvik edilmesi
- V. BAKIM SAĞLAMA ÇERÇEVESİ**
- VI. EN UYGUN BAKIM ŞEKLİNİN BELİRLENMESİ**
- VII. ALTERNATİF BAKIMIN SAĞLANMASI**
 - a. Politikalar
 - b. Çocuğa karşı yasal sorumluluk
 - c. Evde bakım
 - d. Muayene ve izleme
 - e. Bakım sonrası destek
- VIII. DAİMÎ İKAMET ETTİKLERİ ÜLKE DIŞINDAKİ ÇOCUKLAR İÇİN BAKIM HİZMETİ**
 - a. Çocuğun yurtdışında bakıma yerleştirilmesi
 - b. Hâlihazırda yurtdışında olan bir çocuğa bakım sağlanması
- IX. ACİL DURUMLARDA BAKIM**
 - a. Kılavuz ilkelerin uygulanması
 - b. Bakım düzenlemeleri
 - c. İzleme ve aile entegrasyonu

2.1.1. Amaçlar

1. Bu ilkeler, ebeveyn bakımından yoksun olan veya bu risk altındaki çocukların korunması ve refahı ile ilgili diğer uluslararası araçların hükümlerinin ve Çocuk Haklarına Dair Sözleşmenin uygulanmasını geliştirmeyi amaçlamaktadır.
2. Bu uluslararası araçların arka planı ve bu alandaki bilgi ve deneyimin gelişen birikimini dikkate alarak ilkeler, arzu edilen politika ve uygulama yönelimlerini belirlemektedir. Bu yönergeler, alternatif bakım konularıyla doğrudan veya dolaylı olarak ilgilenen tüm sektörlerle geniş çapta yaygınlaşması için tasarlanmıştır ve özellikle aşağıdaki maddeleri hedeflemektedir:
 - a. Çocukların aileleri ile birlikte kalmasını veya onlara geri dönüşlerini desteklemek ve bu mümkün olmadığında, evlat edinme ve İslam hukukunda kabul görmüş olan kafala sistemi dahil, uygun ve sürekli başka çözümler bulma çabalarını desteklemek;

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

- b. Bu tür kalıcı çözümler aranırken ya da bulunamadığı ya da çocuğun yüksek yararına hizmet etmediği durumlarda, çocuğun tam ve dengeli gelişimini teşvik eden şartlar altında, en uygun alternatif bakım şekillerini belirlemek ve sağlamak;
- c. Hükümetlerin bu konudaki sorumluluklarını ve yükümlülüklerini daha iyi yerine getirebilmeleri için yardımcı olmak ve desteklemek, bunu yaparken her devletin baskın ekonomik, sosyal ve kültürel koşullarını göz önünde bulundurmak;
- d. Kamu ve özel sektörde, sivil toplumu da içine alacak şekilde, sosyal koruma ve çocuk refahı konularında faaliyet gösteren herkesin politikalarına, kararlarına ve eylemlerine rehberlik etmek.

2.1.2. Genel İlkeler ve Bakış Açıları

A. Çocuk ve aile

3. Aile, toplumun yapı taşı olup, çocukların büyüme, refah ve korunma süreçlerindeki en doğal çevredir. Bu sebeple, çocukların öncelikle kendi ebeveynleri veya diğer uygun aile üyelerinin bakımında kalması veya bu bakıma geri dönebilmesi desteklenmelidir. Devlet, ailelerin bu bakım görevini yerine getirebilmeleri için gerekli olan yardım ve desteklere erişebilmelerini sağlamalıdır.
4. Her çocuk ve genç, potansiyellerini tam olarak geliştirebilecekleri destekleyici, koruyucu ve sevgi dolu bir ortamda yaşamayı hak eder. Ebeveynlerin yetersiz bakım sağlaması veya bakımın tamamen kesintiye uğraması durumlarında, çocuklar böyle bir yetiştirme ortamından mahrum kalabilirler.
5. Ebeveynlerin, gerekli desteklere rağmen, çocuğa yeterli bakımı sağlayamadığı veya çocuğu terk ettiği durumlarda, devlet, yerel yetkili makamlar ve uygun bir şekilde yetkilendirilmiş sivil toplum kuruluşlarıyla birlikte, çocuğun haklarını korumak ve uygun alternatif bakımı sağlamakla yükümlüdür. Devlet, yetkili kurumlar aracılığıyla alternatif bakıma yerleştirilen çocukların güvenliği, refahı ve gelişimini denetlemeli ve sağlanan bakım düzenlemelerinin uygunluğunu düzenli olarak gözden geçirmelidir.
6. Bu Kılavuz İlkeleri çerçevesinde alınan tüm kararlar, yürütülen girişimler ve benimsenen yaklaşımlar, çocuğun güvenliğini ve emniyetini sağlama amacına yönelik olmalı, ayrımcılık karşıtı ilkeye uygun hareket edilmelidir. Bu süreçler, çocuğun yüksek yararını ve haklarını temel almalıdır. Çocuğun görüşlerine danışılması ve bu görüşlerin gelişen yetenekleri çerçevesinde, gereken tüm bilgilere erişim temin edilerek dikkate alınması hakkına saygı gösterilmelidir.
7. Bu Kılavuz İlkelerin uygulanması sırasında, çocuğun yüksek yararının belirlenmesi, ebeveyn bakımından yoksun olan veya bu risk altında olan çocuklar için en uygun eylem yollarını belirlemek amacıyla, çocuğun aile, sosyal ve kültürel çevresi dikkate alınmalıdır. Çocuğun tam ve bireysel gelişimine ve uzun vadeli haklarının korunmasına yönelik bu belirleme süreci, çocuğun yaşına ve olgunluğuna uygun şekilde, çocuğun görüşlerini ve erişimi olan tüm gerekli bilgileri temel almalıdır. Bu tür danışma ve bilgilendirme süreçlerinin çocuğun tercih ettiği dilde gerçekleştirilmesi için gerekli çaba gösterilmelidir.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

8. Devletler, genel sosyal ve insani kalkınma politikalarına paralel olarak, mevcut alternatif bakım düzenlemelerini iyileştirecek ve bu kılavuzda belirtilen ilkeleri yansıtacak kapsamlı çocuk refahı ve koruma politikalarını geliştirmeli ve hayata geçirmelidirler.
9. Çocukların ebeveynlerinden ayrılmasını önlemek amacıyla devletler, uygun ve kültürel duyarlılığı olan önlemler almalıdırlar: a) Engellilik, uyuşturucu ve alkol bağımlılığı, yerli veya azınlık kökenli ailelere yönelik ayrımcılık, silahlı çatışma bölgelerinde veya yabancı işgali altında yaşama gibi durumlar nedeniyle bakım kapasiteleri sınırlı olan aile ortamlarını desteklemek; b) İstismar ve sömürüye maruz kalmış çocuklar, terk edilmiş çocuklar, sokak çocukları, evlilik dışı doğan çocuklar, refakatsiz ve ayrı düşmüş çocuklar, yerinden edilmiş ve mülteci çocuklar, göçmen işçilerin çocukları, sığınmacı çocuklar veya HIV/AIDS ve diğer ciddi hastalıklarla yaşayan veya bunlardan etkilenen çocuklar gibi savunmasız çocuklara uygun bakım ve koruma sağlamak.
10. Çocuğun veya ebeveynlerinin belirli bir statüye dayalı ayrımcılığa uğramasına karşı özel çaba gösterilmelidir. Bu statüler yoksulluk, etnik köken, din, cinsiyet, zihinsel ve fiziksel engellilik, HIV/AIDS veya diğer ciddi hastalıklar, evlilik dışı doğum ve sosyo-ekonomik damgalama gibi durumları ve koşulları içerir. Ayrıca bu durumlar ve koşullar, çocuğun terk edilmesine, ihmal edilmesine veya uzaklaştırılmasına neden olabilir.

B. Alternatif bakım

11. Alternatif bakımla ilgili alınan tüm kararlar, çocuğun ailesiyle iletişimini ve potansiyel olarak aile ile yeniden birleşme imkanını kolaylaştırmak, eğitim, kültür ve sosyal yaşantısını mümkün olduğunca az kesintiye uğratmak için, çocuğun mümkün olduğunca alışılmış ikamet yerine yakın bir yerde kalmasını tamamen dikkate almalıdır.
12. Alternatif bakımdaki çocuklarla ilgili kararlar, çocuklara güvenli ve sürekli bir yuva sağlamanın ve bakımverenlerin bağlanma ihtiyaçlarını karşılamanın önemini gözetmeli ve genellikle kalıcılığı bir hedef olarak belirlemelidir.
13. Çocuklar her zaman onur ve saygı ile muamele görmeli ve bakımverenler, akranlar veya üçüncü taraflar tarafından, buldukları herhangi bir bakım ortamında, istismar, ihmal ve tüm sömürü biçimlerine karşı etkin bir şekilde korunmalıdır.
14. Bir çocuğun ailesinden ayrılmasına karar verilmesi, son çare olarak görülmeli ve mümkün olduğunca geçici ve kısa süreli olmalıdır. Ayrılma kararları düzenli olarak gözden geçirilmeli ve ayrılma nedenleri çözüldüğünde veya ortadan kalktığında, çocuğun ailesine geri dönebilmesi için bu kılavuzun 49. maddesinde belirtildiği şekilde değerlendirme yapılmalıdır.
15. Mali ve maddi yoksulluk, bir çocuğun ebeveyn bakımından ayrılmasının, alternatif bakıma yerleştirilmesinin veya yeniden entegrasyonunun tek nedeni olmamalıdır. Bunun yerine, bu tür durumlar aileye uygun destek sağlanmasının gerekliliği olarak değerlendirilmelidir.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

16. Ebeveyn bakımından mahrum olan çocukların durumuyla ilgili diğer tüm özel haklarının teşvik edilmesi ve korunmasına dikkat edilmelidir. Bu haklar eğitim, sağlık ve diğer temel hizmetlere erişim, kimlik hakkı, din veya inanç özgürlüğü, dil, mülkiyet ve miras haklarının korunması gibi hakları içerir.
17. Kardeşler arasındaki mevcut bağları koparmamak adına, kardeşler açıkça bir istismar riski veya çocuğun yüksek yararına başka bir gerekçe olmadıkça, ilke olarak alternatif bakım aracılığıyla ayrılmamalıdır. Her durumda, kardeşlerin birbirleriyle temasını sürdürmelerini sağlamak için her türlü çaba sarf edilmelidir, çocukların istekleri veya yüksek yararına aykırı bir durum oluşmamalıdır.
18. Çoğu ülkede, ebeveyn bakımında olmayan çocukların çoğunluğuna akrabaları veya başkaları tarafından gayri resmi olarak bakıldığı kabul edilir. Bu nedenle, devletler, bu tür gayri resmi bakım düzenlemeleri sırasında, çocuğun hakları ve yüksek yararları ile çelişmeyen kültürel, ekonomik, cinsiyet ve dini farklılıklara ve uygulamalara gereken saygıyı göstererek, refah ve korunmalarını sağlamak için mevcut Kılavuz İlkelerine uygun araçlar tasarlamalıdır.
19. Hiçbir çocuk, herhangi bir zamanda bir yasal vasi veya tanınmış sorumlu bir yetişkin veya yetkili kamu kuruluşunun desteği ve korumasından mahrum bırakılmamalıdır.
20. Yatılı bakım, sadece çocuk için özellikle uygun, zorunlu ve yapıcı olduğu durumlarda ve çocuğun yüksek yararına olduğu durumlarda kullanılmalıdır.
21. Uzmanların genel görüşüne göre, özellikle üç yaşın altındaki küçük çocuklar için alternatif bakım aile ortamında sağlanmalıdır. Bu ilkeye istisnalar, kardeşlerin ayrılmasını önlemek ve yerleştirmenin acil bir nitelik taşıdığı veya önceden belirlenmiş ve çok sınırlı bir süre için olduğu durumlarda yapılabilir. Bu durumlarda, planlı aile entegrasyonu veya diğer uygun uzun süreli bakım çözümleriyle birlikte garanti edilmelidir.
22. Yatılı bakım tesisleri ve aile temelli bakımın çocukların ihtiyaçlarının karşılanmasında birbirini tamamladığını kabul ederken, büyük yatılı bakım kuruluşlarının olduğu yerlerde, genel bir kurumsuzlaştırma (veya kurum-dışılaştırma) stratejisi bağlamında, belirli amaç ve hedeflerle alternatifler geliştirilmelidir. Bu amaçla, devletler, çocuğun gelişimine elverişli kalite ve koşulları sağlamak için bireyselleştirilmiş ve küçük grup bakımı gibi bakım standartları oluşturmalı ve mevcut tesisleri bu standartlara göre değerlendirmelidir. Kamu veya özel olsun, yeni yatılı bakım tesislerinin kurulmasına izin verilmesi ile ilgili kararlar, bu kurumsuzlaştırma hedefi ve stratejisini tam olarak dikkate almalıdır.

Uygulamayı geliştirmek için önlemler

23. Devletler, kaynaklarının en etkin kullanımını sağlamak ve tüm ilgili makamlar arasında iş birliği yapmayı kolaylaştırmak amacıyla, çocuk ve aile refahını doğrudan veya dolaylı olarak ilgilendiren tüm bakanlıklarda bu konuların entegrasyonunu sağlamalıdır. Bunun için gereken beşeri ve mali kaynakları tahsis etmelidirler. Devletler, bu Yönergelerin etkin uygulanması için uluslararası iş birliğine ihtiyaç duyup duyulmadığını belirleme ve talep etme sorumluluğuna sahiptir. Bu tür taleplere uygun ve mümkün olduğu ölçüde olumlu bir yanıt verilmelidir. Bu Yönergelerin geliştirilmiş uygulanması,

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

kalkınma iş birliği programlarında yer almalıdır. Yabancı kuruluşlar bir devlete yardım sağlarken, Yönergelerle çelişen herhangi bir girişimden kaçınmalıdır.

- 24.** Devletler, bu Kılavuz İlkelerin uygulanmasında herhangi bir ihtiyacın belirlenmesi ve uluslararası iş birliğinin talep edilmesi konusunda sorumludur. Bu tür taleplere gereken önem verilmeli ve mümkün olduğunda olumlu bir yanıt verilmelidir. Bu Kılavuz İlkelerin geliştirilmiş uygulaması, kalkınma iş birliği programlarında yer almalıdır. Yabancı kuruluşlar bir devlete yardım sağlarken, Kılavuz İlkelerine aykırı her türlü girişimden kaçınmalıdır.

Bu Kılavuz İlkelerde yer alan herhangi bir hüküm, mevcut yasaları veya belirli bir devletin mevcut standartlarını düşürmek veya küçümsemek amacıyla yorumlanmamalıdır. Aynı şekilde, yetkilendirilmiş makamlar, meslek örgütleri ve diğer ilgili taraflar, bu Kılavuz İlkelerin metni ve ruhuna dayalı olarak ulusal veya mesleki özel rehberler geliştirmeye teşvik edilmelidir.

2.1.3. Kılavuz İlkelerin Kapsamı

- 25.** Bu Kılavuz İlkeler, çocuğun mevcut yasalar uyarınca reşit olma durumunun gerçekleşmemesi durumunda, 18 yaşı'n altındaki tüm bireyler için alternatif resmi bakımın uygun kullanımı ve koşulları için geçerlidir. Bu ilkeler, geniş aile ve toplumun önemli rolüne ve Çocuk Haklarına Dair Sözleşme'de belirtildiği üzere ebeveynleri veya yasal ve geleneksel bakımverenlerin bakımı altında olmayan tüm çocuklar için devletlerin yükümlülüklerine uygun olarak, belirli durumlarda gayri resmi bakım ortamlarında da uygulanabilir.

Bu Kılavuzda belirtilen ilkeler, halihazırda alternatif bakımda olan ve yasalar uyarınca reşit olma yaşına ulaştıktan sonra geçiş dönemi için sürekli bakım veya destek ihtiyacı olan gençler için de geçerlidir.

- 26.** Bu kılavuzun amaçları doğrultusunda ve özellikle aşağıda sıralanan istisnalar dikkate alındığında, aşağıdaki tanımlar geçerli olacaktır.:
- Ebeveyn bakımında olmayan çocuklar: Hangi nedenle ve hangi koşulda olursa olsun, ebeveynlerinden en az birinin yatılı bakımında olmayan tüm çocuklar. Daimî ikamet ettikleri ülkenin dışında bulunan veya acil durum mağđuru olan ebeveyn bakımından yoksun çocuklar şu şekilde belirlenebilir:
 - Başka bir akraba ya da yasa/gelenek gereği sorumlu olan bir yetişkin tarafından bakılmıyorsa "refakatsiz"; veya
 - Önceki bir yasal/geleneksel birincil bakımverenden ayrılmışlarsa, ancak yine de başka bir akraba tarafından eşlik edilebilecek durumda olan "ailesinden ayrı düşmüş çocuklar"
 - Alternatif bakım aşağıdaki şekillerde olabilir:

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

- i. Gayri resmi bakım: Çocuğun, ebeveynleri veya başka bir kişinin girişimiyle, idari veya yargısal bir makamın veya yetkilendirilmiş bir kuruluşun emri olmaksızın aile ortamında akrabaları veya arkadaşları (enformel akrabalık bakımı) tarafından sürekli veya belirsiz bir süreyle bakıldığı özel düzenlemeler;
 - ii. Resmi bakım: Yetkili bir idari organ veya adli makam tarafından emredilen bir aile ortamında sağlanan tüm bakım ve idari veya adli tedbirlerin bir sonucu olsun ya da olmasın, özel tesisler de dahil olmak üzere bir yerleşim ortamında sağlanan tüm bakım;
- c) Sağlandığı ortamlarla ilgili olarak, alternatif bakım şunlar olabilir:
- i. Akrabalık bakımı: Çocuğun geniş ailesi içinde veya resmi veya gayri resmi, çocuğun tanıdığı aile yakın arkadaşları ile aile temelli bakım;
 - ii. Koruyucu aile bakımı altında olan çocukların, kendi ailesi dışında seçilmiş, nitelikli, onaylanmış ve denetlenmiş bir ailenin ev ortamında alternatif bakım amacıyla yetkili bir makam tarafından yerleştirildiği durumlar;
 - iii. Diğer aile temelli veya aile benzeri bakım yerleştirme biçimleri;
 - iv. Yatılı bakım: Acil bakım için güvenli yerler, acil durumlarda aktarma merkezleri ve grup evleri dahil diğer tüm kısa ve uzun süreli yatılı bakım tesisleri gibi aile temelli olmayan herhangi bir grup ortamında sağlanan bakım;
 - v. Çocuklar için denetimli bağımsız yaşam düzenlemeleri;
- d) Alternatif bakımdan sorumlu kişilerle ilgili olarak:
- i. Kuruluşlar, çocuklar için alternatif bakım organize eden kamu veya özel kurumlardır;
 - ii. Tesisler, çocuklara yatılı bakım sağlayan bireysel kamu veya özel kuruluşlardır.

27. Bu kılavuzda öngörülen alternatif bakım, aşağıdaki durumları kapsamaz:

- a. 18 yaşın altındaki kişilerin, suç işlediği iddia edilen, suçlanan veya bu durumu kabul eden ve bir yargı veya idari otorite kararıyla özgürlüğünden yoksun bırakılan durumları, Birleşmiş Milletler Çocuk Adaleti İdaresi için Standart Asgari Kurallar ve Özgürlüklerinden Yoksun Bırakılan Çocukların Korunması için Birleşmiş Milletler Kuralları tarafından kapsamaktadır.
- b. Bir çocuğun nihai evlat edinme kararına uygun olarak etkin bir şekilde evlat edinen ebeveynlerinin velayeti altına yerleştirilmesi anından itibaren çocuk, evlat edinen ebeveynleri tarafından bakılan çocuk olarak kabul edilir. Ancak, bu yönergeler, çocuğun ilgili evlat edinme süreci boyunca veya geçici yerleştirilme süreçlerinde de uygulanabilir. Ayrıca, bu yerleştirmelerin gerekliliklerini düzenleyen diğer ilgili uluslararası belgelerde belirtilen hükümlerle uyumlu oldukları durumlarda da geçerlidir.
- c. Bir çocuğun, ana-babasının genel olarak yeterli bakımı sağlayamama veya sağlama konusundaki isteksizlikleriyle ilgili olmayan nedenlerle gönüllü olarak akrabaları veya arkadaşlarıyla kaldığı gayri resmi düzenlemeler.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

28. Yetkili makamlar ve ilgili diğer kişiler, yatılı okullar, hastaneler, zihinsel ve fiziksel engelli veya diğer özel ihtiyaçları olan çocuklar için merkezler, kamplar, iş yerleri ve çocukların bakımından sorumlu olabilecek diğer yerlerde bu kılavuzdan faydalanmaya teşvik edilir.

2.1.4. Alternatif Bakım İhtiyacını Önleme

A. Ebeveyn bakımının teşvik edilmesi

29. Devletler, ailelerin çocuklara karşı sorumluluklarını yerine getirebilmeleri için ve çocukların her iki ebeveynle de ilişki kurabilmesini destekleyecek politikalar benimsemelidir. Bu politikalar, aralarında doğum kaydı hakkı, yeterli konut ve temel sağlık, eğitim ve sosyal refah hizmetlerine erişim sağlama, yoksulluk, ayrımcılık, marjinalleştirme, damgalama, şiddet, çocuk istismarı ve madde bağımlılığıyla mücadeleleyen önlemlerle çocukların terk edilmesi, evlatlık haklarından vazgeçilmesi ve aileden ayrılmasının temel sebeplerini ele almalıdır.
30. Devletler, ebeveynlerin çocuklarına bakma yeteneklerini geliştirecek ve güçlendirecek tutarlı ve karşılıklı olarak güçlendirici aile odaklı politikalar geliştirmeli ve uygulamalıdır.
31. Devletler, çocuğun terk edilmesi, evlatlık haklarından vazgeçilmesi ve ailesinden ayrılmasını önlemek için etkili önlemler almalıdır. Sosyal politikalar ve programlar, ailelerin çocuklarının korunması, bakımı ve gelişimini yeterli seviyede sağlamaları için gerekli tutum, beceri ve kapasite konularında destek sağlamalıdır. Devlet ve sivil toplum kuruluşları, dini liderler ve medya gibi devletin ve sivil toplumun tamamlayıcı güçleri bu amaca yönelik olarak kullanılmalıdır. Bu sosyal koruma önlemleri şunları içermelidir:
- Ebeveynlik kursları ve oturumları, olumlu ebeveyn-çocuk ilişkilerinin desteklenmesi, çatışma çözme becerileri, iş bulma ve gelir yaratma fırsatları ve gerekli durumlarda sosyal yardım gibi aileyi güçlendirecek hizmetler;
 - Gündüz bakım hizmetleri, arabuluculuk ve uzlaşma hizmetleri, madde bağımlılığı tedavisi, mali yardım ve engelli çocukları olan ebeveynler için hizmetler gibi destekleyici sosyal hizmetler. Bu tür hizmetler, tercihen toplum düzeyinde doğrudan erişilebilir olmalı ve kaynaklarını toplumun ve bakımveren kaynaklarıyla birleştirerek ailelerin aktif katılımını teşvik etmelidir;
 - Gençlik politikaları, gençlerin günlük yaşamın zorluklarına pozitif bir şekilde meydan okumasını sağlamalıdır. Bu politikalar, gençlerin ebeveyn evinden ayrıldıklarında da geçerli olmalı ve gelecekteki ebeveynlerin sağlıklı gelişim konusunda bilinçli kararlar vermelerini ve bu konuda sorumluluklarını yerine getirmelerini sağlamalıdır.
32. Aile desteği için ev ziyaretleri, diğer ailelerle grup toplantıları, vaka konferansları ve ilgili ailenin taahhütlerini güvence altına alma gibi destek süreci boyunca değişen çeşitli tamamlayıcı yöntemler ve

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

teknikler kullanılmalıdır. Bu yöntemler hem aile içi ilişkileri kolaylaştırmaya hem de ailenin toplum içinde bütünleşmesini teşvik etmeye yönelik olmalıdır.

33. Yerel yasalarla uyumlu olarak, bekar ve ergen ebeveynler ve bu ebeveynlerin evlilik dışı doğan çocukları için destek ve bakım hizmetlerinin sağlanması ve teşvik edilmesine özel bir önem verilmelidir. Devletler, ergen ebeveynlerin hem ebeveyn hem de çocuk olarak sahip oldukları tüm haklarına, kendi gelişimleri için uygun hizmetlere erişim, ebeveynlere sağlanan yardımlara ve miras haklarına erişim dahil olmak üzere, saygı göstermelidir. Gebelik durumlarında, gebe ergenlerin korunmasını sağlamak ve eğitimlerini kesintiye uğratmamak için önlemler alınmalıdır. Ayrıca, bekar ve ergen ebeveynlik durumlarına ilişkin damgalamanın azaltılması için çaba harcanmalıdır.
34. Ebeveynlerini veya bakımverenini kaybetmiş ve birlikte aynı evde yaşamayı tercih eden kardeşlere destek ve hizmetler sunulmalıdır. En büyük kardeşin hem istekli olması hem de evin reisi olarak kabul edilebilecek yetkinliklere sahip olması durumunda, devletler, 19. paragrafta belirtildiği gibi, yasal bir vasiinin, tanınmış sorumlu bir yetişkinin veya uygun durumlarda yasal olarak vasi olarak görevlendirilmiş bir kamu kurumunun ataması aracılığıyla, bu tür hanelerin tüm sömürü ve istismar şekillerine karşı korunmasını sağlamalıdır. Ayrıca, yerel toplumun ve sosyal hizmetlerin yetkin hizmetlerinin denetimi ve desteği ile çocukların sağlık, konut, eğitim ve miras haklarına özel bir önem verilmelidir. Ev halkının başında bulunan bu kişiye, ev halkı başı olarak sahip olduğu haklara ek olarak, çocuk statüsüne özgü tüm haklar, eğitim ve boş zaman etkinliklerine erişim hakkının korunması da dahil edilmelidir.
35. Devletler, özel ihtiyaçları olan çocuklara bakmanın doğası gereği ortaya çıkan ek sorumlulukları da içerecek şekilde, ebeveynlerin aileye karşı genel sorumluluklarını daha iyi yerine getirebilmelerini sağlamak için gündüz bakımı ve geçici bakım gibi olanaklar sağlamalıdır. Bu, tüm gün süren eğitimi içerebilecek şekilde uygulanabilir.

Ailede ayrılığının önlenmesi

36. Yetkili bir makam veya kurumun, çocuğun refahının risk altında olduğuna inanmak için makul sebepleri olduğunda, ailenin çocuğa bakma konusundaki gerçek ve potansiyel yetenekleri de dahil olmak üzere, çocuğun ve ailenin durumunu değerlendirmek için sağlam profesyonel ilkeler üzerine kurulu uygun kriterler geliştirilip uygulanmalıdır.
37. Sınır dışı etme veya yeniden entegrasyon kararları, bu değerlendirmeye dayandırılmalı ve yetkili bir kurum adına veya yetkili bir kurum tarafından yetkilendirilmiş, uygun niteliklere sahip eğitimli profesyoneller tarafından verilmeli, ilgili tüm kişilerle tam danışma içinde, çocuğun geleceği için planlama ihtiyacı göz önünde bulundurulmalıdır.
38. Devletler, gebelik, doğum ve emzirme dönemlerinde hakların tam olarak korunması ve güvence altına alınması için önlemler almayı teşvik eder. Bu, gebeliğin sağlıklı ilerlemesi ve çocuğun bakımı için eşitliği ve adil olanı sağlamayı hedefler. Bu nedenle, özellikle genç ebeveynlere ve ebeveyn sorumluluklarını yerine getirmede zorluk çekenlere destek programları sunulmalıdır. Bu programlar, ebeveynleri çocuk

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

yetiştirme konusunda bilgilendirmek, desteklemek ve güçlendirmek için tasarlanmıştır. Bu, ebeveynlerin çocuklarını terk etme yerine, onların ihtiyaçlarını karşılamak için gerekli becerilere sahip olmalarını sağlamayı hedefler.

39. Bir çocuk terk edildiğinde veya evlatlık haklarından feragat edildiğinde, devletler, uygun ve mümkün olduğunda, çocuğun kökenine ilişkin bilgilere erişim hakkına saygı göstererek, bunu çocuğun gizlilik ve güvenlik koşulları içinde yapmayı sağlamalıdır.
40. Devletler, bir çocuğun isimsiz olarak terk edildiği durumları ele almak için, aile araştırmasının yapılıp yapılmayacağını, nasıl uygulanacağını ve yeniden birleştirme veya geniş aileye yerleştirme olasılığının izlenip izlenmeyeceğini belirleyen net politikalar oluşturmalıdır. Bu politikalar ayrıca, çocuğun kalıcı aile yerleştirmesinin zamanında yapılabilmesi ve bu tür yerleştirmelerin hızlı bir şekilde düzenlenmesi için de izin vermelidir.
41. Bir ebeveyn veya yasal vasi, bir çocuğu kalıcı olarak bırakmak istediğinde bir kamu veya özel kuruluşa başvurduğunda, devletin ailenin çocuğa bakmaya devam etmesini teşvik etmek ve mümkün kılmak için danışmanlık ve sosyal destek sağlaması gereklidir. Eğer bu başarısız olursa, çocuğun kalıcı bakımını üstlenmek isteyen başka aile üyelerinin olup olmadığı ve bu düzenlemelerin çocuğun yüksek yararına olup olmadığı, bir sosyal hizmet uzmanı veya diğer uygun bir profesyonel tarafından değerlendirilmelidir. Bu tür düzenlemelerin mümkün olmadığı veya çocuğun yüksek yararına olmadığı durumlarda, çocuğun makul bir süre içinde kalıcı bir aile yanına yerleştirilmesi için çaba sarf edilmelidir.
42. Bir ebeveyn veya bakımveren, çocuğunu kısa veya belirsiz bir süreliğine bir bakımevine yerleştirmek istediğinde, devlet danışmanlık ve sosyal destek sağlamalıdır. Ebeveyn veya bakımverenin çocuğa bakmaya devam etmesi teşvik edilmeli ve bu mümkün olmadığı durumlarda, çocuğun alternatif bakım hizmetlerine alınması, ancak tüm bu çabaların tükenmiş olması ve geçerli bir gerekçenin bulunması durumunda kabul edilmelidir.
43. Öğretmenlere ve çocuklarla çalışan diğer kişilere, istismar, ihmalkarlık, sömürü veya terk edilme riskini belirlemelerine ve bu tür durumları yetkili makamlara bildirmelerine yardımcı olmak için özel eğitimler verilmelidir.
44. Ebeveynlerinin iradesi dışında bir çocuğun ailesinden alınmasına yönelik her türlü karar, yetkili makamlar tarafından yürürlükteki kanun ve prosedürlere uygun olarak ve yargı denetimi altında verilmeli, ebeveynlere itiraz hakkı ve uygun yasal temsil erişimi sağlanmalıdır.
45. Bir çocuğun tek veya birincil bakımverenin, önleyici tutuklama veya mahkumiyet kararları sonucunda özgürlüğünden yoksun bırakılabileceği durumlarda, mümkün olduğunda hapis cezası olmayan önleyici önlemler ve hükümler uygulanmalı ve çocuğun yüksek yararı uygun bir şekilde göz önünde bulundurulmalıdır. Devletler, bir ebeveynle birlikte hapsedilen çocukların veya ebeveyni hapse giren çocukların durumunu değerlendirirken çocuğun yüksek yararını göz önünde bulundurmalıdır. Bu tür çocukların yüksek yararı, ayrılma durumlarıyla aynı şekilde ele alınmalıdır. Ayrıca, bir ebeveynle birlikte tutuklu olan çocukların yeterli bakım ve korumadan yararlanmalarını sağlamak için her türlü çaba

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

gösterilmeli ve aynı zamanda onların toplumdaki faaliyetlere erişimini ve özgür bireyler olarak statülerini garanti altına alınmalıdır.

B. Ailenin Yeniden Bütünleşmesini Desteklemek

46. Çocuğun ailesine olası geri dönüşünün planlanması ve desteklenmesi için, çocuğun durumu çok disiplinli danışmanlık olanaklarına sahip yetkili bir kişi veya ekip tarafından değerlendirilmeli ve bu değerlendirme çocuk, aile, alternatif bakımveren gibi farklı aktörlerle yapılan danışma sonucunda, çocuğun ailenin yanına yeniden entegrasyonunun mümkün ve çocuğun yüksek yararına uygun olup olmadığına, bu sürecin hangi adımları içereceğine ve kimin denetiminde gerçekleşeceğine karar verilmelidir.
47. Yeniden bütünleşmenin amaçları ve ailenin ve alternatif bakımverenlerin bu bağlamdaki başlıca görevleri yazılı olarak belirlenmeli ve ilgili tüm taraflar tarafından kabul edilmelidir.
48. Yeniden bütünleşme amacıyla çocukla ailesi arasında düzenli ve uygun iletişim sağlanmalı ve bu iletişim yetkili kurum tarafından desteklenmeli ve izlenmelidir.
49. Karar verildikten sonra, çocuğun ailesine yeniden bütünleşmesi aşamalı ve denetimli bir şekilde planlanmalı ve çocuğun yaşı, ihtiyaçları ve gelişen yetenekleri ile ayrılığın sebebi dikkate alınarak destekleyici ve takip eden önlemlerle desteklenmelidir.

2.1.5. Bakım Sağlama Çerçevesi

50. Devletler, ebeveyn bakımı olmayan her çocuğun kendine özgü psiko-duygusal, sosyal ve diğer ihtiyaçlarını karşılamak için yasama, politika ve mali koşulların sağlanmasını ve aile ve toplum temelli çözümlere öncelik vererek yeterli alternatif bakım seçeneklerini sağlamak için gerekli tüm önlemleri almalıdır.
51. Devletler, acil, kısa süreli ve uzun süreli bakım için bu Kılavuz'un genel ilkeleriyle uyumlu bir dizi alternatif bakım seçeneğinin mevcut olmasını sağlamalıdır.
52. Devletler, çocuklar için alternatif bakım hizmeti sunan tüm kuruluşların ve bireylerin, bu görevi yerine getirmek için uygun bir yetki belgesi almasını ve yetkili makamlar tarafından düzenli olarak denetlenmelerini sağlamalıdır. Bu amaçla, yetkili makamlar, bakımverenlerin mesleki ve etik yeterliliklerini değerlendirmek ve akreditasyon, izleme ve denetleme için uygun kriterler geliştirmelidir.
53. Çocuk için akraba, arkadaş veya diğer kişilerle yapılan gayri resmi bakım düzenlemeleri konusunda, devletler uygun durumlarda, bu bakımverenlerin ilgili yetkililere bildirimde bulunmalarını teşvik etmeli ve çocuğun refahını ve korunmasını teşvik edecek mali veya diğer desteklerin alınmasını sağlamalıdır. Mümkün ve uygun durumlarda, devletler çocuk ve ilgili ebeveynlerin onayıyla, belirli bir süre sonra

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

çocuğun yüksek yararı doğrultusunda resmi hale getirilmesi beklenen gayri resmi bakım düzenlemelerini teşvik etmek ve imkan sağlamak için gayri resmi bakım sağlayıcılara destek sunmalıdır.

2.1.6. En Uygun Bakım Şeklinin Belirlenmesi

54. Çocuğun yüksek yararını göz önünde bulundurarak, alternatif bakım kararları, yasal korumalar da içeren, yargısal, idari veya diğer uygun ve tanınmış bir prosedür aracılığıyla alınmalıdır. Bu kararlar, disiplinler arası bir ekip tarafından, gerekli hukuki temsilin sağlanması durumunda, sıkı bir değerlendirme, planlama ve gözden geçirme temelinde yapılmalıdır. Çocuğun ve ebeveynlerin veya yasal vasilerin, duruma göre ayrı ayrı danışmanlık hakkına sahip olması ve tüm aşamalarda tam olarak bilgilendirilmeleri gerekmektedir. Devletler, en iyi bakım şeklini belirleme konusunda yetkili olan profesyonellere eğitim ve tanınma sağlamak için gerekli kaynakları ve kanalları sağlamalıdır.
55. Değerlendirme süreci hızlı, kapsamlı ve dikkatli bir şekilde yapılmalıdır. Çocuğun acil güvenliği ve refahının yanı sıra uzun vadeli bakım ve gelişimi de dikkate alınmalıdır. Değerlendirme, çocuğun kişisel ve gelişimsel özelliklerini, etnik, kültürel, dilsel ve dini geçmişini, aile ve sosyal çevresini, tıbbi geçmişini ve özel ihtiyaçlarını içermelidir.
56. Yapılan başlangıç ve gözden geçirme raporları, uygun makamlar tarafından kabul edildikten sonra, kararların planlanmasında temel araçlar olarak kullanılmalıdır. Bu raporlar gereksiz gecikmelere ve tutarsız kararlara engel olmak için önemlidir.
57. Bakım ortamında sık değişiklikler, çocuğun gelişimine ve bağlanma yeteneğine zarar verebilir, bu nedenle bunlardan kaçınılmalıdır. Kısa süreli yerleştirmeler, uygun bir kalıcı çözümlün sağlanması için geçici bir önlem olmalıdır. Çocuğa kalıcı bir yerleşim, gereksiz gecikmeler olmadan, çekirdek ailede veya bu mümkün değilse istikrarlı bir alternatif aile ortamında veya uygun durumlarda istikrarlı bir kurumsal bakımda sağlanmalıdır.
58. Bakım sağlanması ve süreklilik için planlama, mümkün olan en erken aşamadan itibaren yapılmalıdır ve kısa ve uzun vadeli öneriler içermelidir. Değerlendirilen her seçeneğin anlık ve uzun vadeli avantajları ve dezavantajları dikkate alınmalıdır.
59. Bakım sağlanması ve bunun sürekliliği için planlama, çocuğun ailesine olan bağının doğası ve kalitesi, ailenin çocuğun iyi oluşunu ve uyumlu gelişimini koruma kapasitesi, çocuğun aileye ait hissetme ihtiyacı veya isteği, çocuğun topluluk ve ülkesinde kalmasının arzu edilirliliği, çocuğun kültürel, dil ve dini geçmişi ve çocuğun kardeşleriyle olan ilişkileri gibi faktörleri dikkate alarak yapılmalıdır.
60. Plan, yerleştirmenin hedeflerini ve bunlara ulaşmak için alınacak önlemleri açıkça belirtmelidir.
61. Çocuk ve ebeveynler veya yasal vasileri, mevcut alternatif bakım seçenekleri, her seçeneğin sonuçları ve bu konudaki hak ve yükümlülükleri hakkında tam olarak bilgilendirilmelidir.
62. Bir çocuğun bakım tedbiri için hazırlanması, bunun uygulanması ve değerlendirilmesi, çocuğun özel ihtiyaçlarına, inançlarına ve özel isteklerine saygı gösterilerek, ebeveynleri veya yasal vasileri ve

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

potansiyel evlat edinmek isteyen kişilerin ve bakım verenlerin katılımıyla gerçekleştirilmelidir. Çocuğun yaşamında önemli rol oynayan diğer kişilere de karar alma sürecine, çocuğun ve ailelerin isteği doğrultusunda, yetkili makamların takdirine bağlı olarak danışılabilir.

63. Devletler, alternatif bakıma alınan bir çocukla birlikte ebeveynleri veya ebeveynlik sorumluluğu olan diğer kişilere, yerleştirme kararı hakkında beyanda bulunma fırsatı verilmesini, beyan hakkı konusunda bilgilendirilmelerini ve bunun yapılmasında yardımcı olunmasını sağlamalıdır.
64. Devletler, geçici bakıma alınan herhangi bir çocuğun bakım ve tedavisinin düzenli ve detaylı bir şekilde gözden geçirilmesi hakkını sağlamalıdır (tercihen en az üç ayda bir). Bu değerlendirme, çocuğun kişisel gelişimi, değişen ihtiyaçları, aile ortamındaki gelişmeler ve mevcut yerleştirmenin yeterliliği ve gerekliliği dikkate alınarak yapılmalıdır. Değerlendirme, uygun niteliklere sahip ve yetkilendirilmiş kişiler tarafından yapılmalı ve çocuğu ve çocuğun hayatındaki tüm ilgili kişileri tam olarak kapsamalıdır.
65. Çocuk, planlama ve gözden geçirme süreçlerinden kaynaklanan tüm bakım ortamı değişikliklerine hazırlanmalıdır.

2.1.7. Alternatif Bakımın Sağlanması

A. Politikalar

66. Ebeveyn bakımından yoksun olan tüm çocuklar için resmi ve gayri resmi bakımla ilgili koordineli politikaların geliştirilmesini ve uygulanmasını sağlamak devletin veya uygun hükümet düzeyinin sorumluluğundadır. Bu tür politikalar, sağlam bilgi ve istatistiksel verilere dayanmalıdır. Çocuğun ebeveynlerinin veya bakım verenlerin çocuğun korunması, bakımı ve gelişimindeki rolünü göz önünde bulundurarak, bir çocuktan kimin sorumlu olduğunu belirlemek için bir süreç tanımlanmalıdır. Muhtemel sorumluluk, aksi belirtilmedikçe, çocuğun ebeveynlerine veya asıl bakım verene aittir.
67. Ebeveyni olmayan çocuklarla ilgili olarak, sivil toplumla iş birliği içinde olan tüm devlet kurumları, etkili bakım, koruma ve sonrasında bakım sağlamak için kurumlar ve bireyler arasında bilgi paylaşımını ve ađ oluşturmayı teşvik eden politika ve prosedürler benimsemelidir. Alternatif bakımın denetiminden sorumlu kuruluşun konumu ve/veya tasarımı, hizmetlere ihtiyaç duyanlara en üst düzeyde erişilebilirlik sağlamak amacıyla belirlenmelidir.
68. Alternatif bakımın kalitesine, hem kurumsal hem de aile tabanlı bakımda, özellikle bakımverenlerin mesleki becerileri, seçimi, eğitimi ve denetimine özel önem verilmelidir. Bu bireylerin rol ve görevleri, çocuğun ebeveynleri veya yasal vasileriyle olan görevleriyle açıkça tanımlanmalı ve açıklığa kavuşturulmalıdır.
69. Her ülkede, yetkili makamlar, mevcut ilkelerle uyumlu olarak alternatif bakımda bulunan çocukların haklarını belirten bir belge hazırlanmalıdır. Alternatif bakımda bulunan çocuklar, bakım ortamının

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

kurallarını, düzenlemelerini, hedeflerini ve kendi haklarını ve yükümlülüklerini tam olarak anlayabilmelidir.

70. Tüm alternatif bakım hizmetleri, Çocuk Hakları Sözleşmesi, mevcut ilkeler ve hukuka uygun olarak, hizmet sağlayıcının hedeflerini ve çocuğa yönelik sorumluluklarının niteliğini yansıtan yazılı bir beyana dayanmalıdır. Tüm hizmet sağlayıcılar, alternatif bakım hizmetleri sunmak için yasal gerekliliklere uygun bir şekilde uygun niteliklere sahip veya onaylı olmalıdır.
71. Bir çocuğun alternatif bakım ortamına yönlendirilmesi veya kabul edilmesi için standart bir süreci sağlama amacıyla düzenleyici bir çerçeve oluşturulmalıdır.
72. Alternatif bakım sağlanmasına ilişkin kültürel ve dini uygulamalar, çocukların hakları ve yüksek yararıyla uyumlu oldukları kanıtlanabildiği ölçüde saygı gösterilmeli ve teşvik edilmelidir. Bu uygulamaların teşvik edilip edilmemesi konusundaki süreç, kültürel ve dini liderleri, uzmanları, ebeveynsiz çocuklara bakım verenleri, ebeveynleri ve diğer ilgili paydaşları, ayrıca çocukları içeren geniş bir katılımcı yaklaşımla yürütülmelidir.

A.1. Resmi Olmayan Bakım

73. Devlet, bireyler veya aileler tarafından sunulan gayri resmi bakıma uygun koşulların sağlandığından emin olmak için, bu tür bakımın oynadığı rolü tanımalı ve özel yardım veya denetim gerektiren belirli ortamları desteklemek için uygun önlemler almalıdır.
74. Yetkili makamlar, uygun olduğunda, gayri resmi bakım verenlere bakım düzenlemesini bildirmelerini teşvik etmeli ve çocuğu bakım görevini yerine getirmelerine yardımcı olabilecek tüm mevcut hizmetlere ve olanaklara erişimlerini sağlamaya çalışmalıdır.
75. Devlet, gayri resmi bakım verenlerin çocuğa karşı fiili sorumluluğunu kabul etmelidir.
76. Devletler, gayri resmi bakımdaki çocukları istismar, ihmal, çocuk işçiliği ve diğer tüm sömürü biçimlerinden korumak için tasarlanmış özel ve uygun önlemler tasarlamalı, akraba olmayanlar veya çocuklar tarafından daha önce bilinmeyen veya çocukların alışılmış ikamet yerlerinden uzakta yaşayan akrabalar tarafından sağlanan gayri resmi bakıma özellikle dikkat etmelidir.

A.2. Resmi Alternatif Bakım Düzenlemelerinin Tüm Biçimlerine Uygulanan Genel Koşullar

77. Bir çocuğun alternatif bakıma geçişi, son derece hassas ve çocuk dostu bir şekilde gerçekleştirilmeli ve özel yardım veya denetim gerektiren belirli ortamları desteklemek için uygun önlemler alınmalıdır. Üniformasız ve özel eğitimli personel tarafından gerçekleştirilmelidir.
78. Bir çocuk alternatif bakıma yerleştirildiğinde, çocuğun yüksek yararına uygun olarak ailesiyle ve ona yakın diğer kişilerle, örneğin arkadaşlarıyla, komşularıyla ve önceki bakımverenleriyle iletişim kurması teşvik edilmeli ve kolaylaştırılmalıdır. Çocuğun ailesiyle iletişim kuramadığı durumlarda, aile üyeleri hakkında bilgiye erişimi olmalıdır.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

79. Devletler, ebeveynin hapis cezası veya uzun süreli hastanede kalma nedeniyle alternatif bakımda olan çocukların ebeveynleriyle iletişimlerini sürdürebilmelerini sağlamaya ve bu konuda gerektiğinde danışmanlık ve destek almalarını sağlamaya özel önem vermelidir.
80. Bakımverenler, çocukların dini inançlarının yanı sıra yerel beslenme alışkanlıklarına ve ilgili beslenme standartlarına uygun olarak yeterli miktarda sağlıklı ve besleyici gıda almalarını sağlamalıdır. Gerektiğinde uygun besin desteği de sağlanmalıdır.
81. Bakımverenler, sorumlu oldukları çocukların sağlığını geliştirmeli ve gerektiğinde tıbbi bakım, danışmanlık ve desteğin sağlanmasını sağlayacak düzenlemeler yapmalıdır.
82. Çocuklar, yerel toplumdaki eğitim tesislerinde mümkün olan en üst düzeyde, haklarına uygun olarak örgün, yaygın ve mesleki eğitime erişebilmelidir.
83. Bakımverenler, engelli çocuklar da dahil olmak üzere, HIV/AIDS ile yaşayan veya HIV/AIDS'ten etkilenen ya da diğer özel ihtiyaçları olan her çocuğun oyun ve boş zaman etkinlikleri yoluyla gelişme hakkına saygı göstermeli ve bu tür etkinlikler için fırsatların kendi bünyesinde ve bakım ortamının dışında yaratılmasını sağlamalıdır. Çocuklarla ve yerel topluluktaki diğer kişilerle iletişim teşvik edilmeli ve kolaylaştırılmalıdır.
84. Bebekler ve küçük çocuklar ile özel ihtiyaçları olan çocukların özel güvenlik, sağlık, beslenme, gelişimsel ve diğer ihtiyaçları, sürekli bir bakımverene bağlanmalarının sağlanması da dahil olmak üzere, tüm bakım ihtiyaçları kendi ortamlarında karşılanmalıdır.
85. Çocukların, dinlerinin nitelikli bir temsilcisinin ziyaretleri de dahil olmak üzere, dini ve manevi yaşamlarının ihtiyaçlarını karşılamalarına ve dini hizmetlere, dini eğitime veya danışmanlığa katılıp katılmama konusunda özgürce karar vermelerine izin verilmelidir. Çocuğun kendi dini geçmişine saygı gösterilmeli ve hiçbir çocuk bakım aldığı sırada dinini veya inancını değiştirmeye teşvik edilmemeli veya ikna edilmemelidir.
86. Çocuklardan sorumlu tüm yetişkinler, hijyen ve sıhhi ihtiyaçlar için uygun tesisler, cinsiyet farklılıklarına ve etkileşime saygı göstererek kişisel eşyaların saklanması için yeterli, güvenli ve erişilebilir depolama alanı dahil olmak üzere mahremiyet hakkına saygı göstermeli ve bunları teşvik etmelidir.
87. Bakımverenler, çocuklarla olumlu, güvenli ve besleyici ilişkiler geliştirmedeki rollerinin önemini anlamalı ve bunu yapabilmelidir.
88. Tüm alternatif bakım ortamlarında barınma, sağlık ve güvenlik gereksinimlerini karşılamalıdır.
89. Devletler, yetkili makamları aracılığıyla, alternatif bakımda olan çocuklara sağlanan konaklama ve bu tür yerleştirmelerdeki denetimleri, çocukların etkili bir şekilde istismardan korunmalarını sağlayacak şekilde düzenlemelidir. Her çocuğun yaşına, olgunluğuna ve savunmasızlık derecesine dikkat edilerek, yaşam düzeni belirlenmelidir. Bakımda olan çocukları koruma amaçlı alınan önlemler, yasaya uygun olmalı ve toplumdaki benzer yaştaki çocuklarla kıyaslandığında özgürlüklerine ve davranışlarına orantısız kısıtlamalar içermemelidir.
90. Tüm alternatif bakım ortamları, çocukların kaçırılma, insan ticaretine maruz kalma, satılma ve tüm diğer sömürü biçimlerinden etkin bir şekilde korunmasını sağlamalıdır. Bu tür korumaların sonucunda

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

çocukların özgürlükleri ve davranışları üzerindeki kısıtlamalar, etkin korumalarını sağlamak için kesinlikle gereksinim duyulandan daha fazla olmamalıdır.

91. Tüm bakımverenler, çocukların ve gençlerin bilinçli tercihler geliştirmelerini ve uygulamalarını teşvik etmelidir. Kabul edilebilir riskleri, çocuğun yaşını dikkate alarak uygulamalı ve çocuğun gelişen kapasitesine göre hareket etmelidir.
92. Devletler, kurumlar ve tesisler, okullar ve diğer toplum hizmetleri, alternatif bakımdaki çocukların yerleştirilmeleri sırasında veya sonrasında damgalanmalarını sağlamak için uygun önlemleri almalıdır. Bu, çocukların alternatif bir bakım ortamında bakıldığının anlaşılmasının en aza indirilme çabalarını içermelidir.
93. Çocuğun aile üyeleri ve çocuk için özel önem taşıyan diğer kişilerle temasın kısıtlanması asla bir yaptırım olarak kullanılmamalıdır. Uluslararası insan hakları hukukuna uygun olarak, işkence, zalimane, insanlık dışı veya aşağılayıcı muamele olarak kabul edilebilecek disiplin tedbirleri ve davranış yönetimi, kapalı veya yalnız hücre cezası veya çocuğun fiziksel veya zihinsel sağlığını tehlikeye sokabilecek herhangi bir fiziksel veya psikolojik şiddet kesinlikle yasaklanmalıdır. Devletler, bu tür uygulamaları önlemek için gerekli tüm önlemleri almalı ve yasalarla cezalandırılmasını sağlamalıdır. Çocuğun ailesi ve çocuk için önemli diğer kişilerle temasın kısıtlanması asla bir ceza olarak kullanılmamalıdır.
94. Çocuğun veya diğerlerinin fiziksel veya psikolojik bütünlüğünü korumak için kesinlikle gereksinim duyulmadıkça, yasaya uygun olarak ve makul ve orantılı bir şekilde, çocuğun temel haklarına saygı gösterilerek, zorlama ve kısıtlama kullanımı yetkilendirilmemelidir. İlaçlar ve tıbbi müdahalelerle kısıtlama, terapötik ihtiyaçlara dayanmalı ve bir uzmanın değerlendirmesi ve reçetesi olmadan asla uygulanmamalıdır.
95. Bakım altında olan çocukların tamamen gizlilik içinde güvendikleri bir kişiye erişimi sağlanmalıdır. Bu kişi, çocuğun onayıyla yetkili makam tarafından belirlenmelidir. Çocuğa, yasal veya etik standartların belirli durumlarda gizliliği ihlal etmeyi gerektirebileceği bilgisi verilmelidir.
96. Bakım altında olan çocukların, tedavi veya yerleştirme koşullarıyla ilgili şikayet veya endişelerini iletebilecekleri bilinen, etkili ve tarafsız bir mekanizmaya erişim sağlanmalıdır. Bu tür mekanizmalar, başvuru, geri bildirim, uygulama ve daha fazla danışmanlık gibi adımları içermelidir. Daha önce bakım deneyimi olan gençler bu sürece dahil edilmeli ve görüşlerine önem verilmelidir. Bu süreç, çocuklar ve gençlerle çalışma konusunda eğitimli yetkin kişiler tarafından yürütülmelidir.
97. Çocuğun kimlik duygusunu desteklemek için, çocuğun katılımıyla her adımında uygun bilgiler, resimler, kişisel eşyalar ve anılar içeren bir yaşam öyküsü kitabı tutulmalı ve çocuğun yaşamı boyunca erişilebilir olmalıdır.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

B. Çocuğa Karşı Yasal Sorumluluk

98. Ebeveynler, çocuğun günlük kararlarını yüksek yararına doğrultusunda veremeyecek durumdalarsa veya çocuğun alternatif bir bakıma yerleştirilmesinin bir yetkili idari kurum veya yargı mercii tarafından emredildiği veya yetkilendirildiği durumlarda, belirlenmiş bir kişi veya yetkili kuruluşa ebeveynlerin yerine böyle kararlar vermeye ilişkin yasal hak ve sorumluluk verilmelidir. Bu durumda, çocukla tam bir dayanışma içinde olunmalıdır. Devletler, böyle bir kişiyi veya kuruluşu belirlemek için bir mekanizmanın oluşturulmasını sağlamalıdır.
99. Bu tür yasal sorumluluk, yetkili makamlar tarafından atanan kişiler veya kuruluşlar tarafından doğrudan veya resmi olarak akredite edilmiş kuruluşlar aracılığıyla denetlenmelidir. Bu süreçte ilgili kişi veya kuruluşun eylemlerinden sorumluluk atanmakta olan organa ait olmalıdır.
100. Bu tür yasal sorumluluğu yerine getiren kişiler, çocuklarla ilgili konularda ilgili bilgiye sahip saygın kişiler olmalıdır. Çocuklarla doğrudan çalışma yeteneği ve çocuklara güvenilirlik kazandırma gibi özel ve kültürel ihtiyaçların farkındalığı olmalıdır. Bu konuda uygun eğitim ve profesyonel destek almaları gerekmektedir. İlgili çocukların yüksek yararını gözeten ve çocuğun refahını teşvik eden bağımsız ve tarafsız kararlar verebilecek bir konumda olmalıdır.
101. Belirlenen kişi veya kuruluşun rolü ve özel sorumlulukları şunları içermelidir:
- Çocuğun haklarının korunmasını sağlamak ve özellikle çocuğun uygun bakım, konaklama, sağlık hizmeti, gelişim fırsatları, psikososyal destek, eğitim ve dil desteği gibi ihtiyaçlarına uygun hizmetlerin sunulmasını sağlamak;
 - Gerekli durumlarda çocuğun yasal ve diğer temsilciliğine erişim sağlamak, çocuğun görüşlerinin karar verme mercileri tarafından dikkate alınmasını sağlamak, çocuğa danışmanlık yapmak ve çocuğun haklarını bildirmek;
 - Çocuğun yüksek yararı doğrultusunda istikrarlı bir çözümün belirlenmesine katkıda bulunmak;
 - Çocuk ile çocuğa hizmet sağlayabilecek çeşitli kuruluşlar arasında bir bağlantı oluşturmak;
 - Çocuğa ailesine erişmesine yardımcı olmak;
 - Geri dönüş veya aile birleşimi gerçekteştirilecekse, bunun çocuğun yüksek yararına uygun yapılmasını sağlamak;
 - Uygun olduğunda çocuğun ailesiyle iletişim halinde kalmasına yardımcı olmak.

B.1. Resmi Bakımdan Sorumlu Kurumlar ve Tesisler

102. Yasalar, tüm kurumların ve tesislerin sosyal refah hizmetleri veya başka yetkili bir otorite tarafından kayıt altına alınması ve faaliyetlerini yürütmek için yetkilendirilmesi gerektiğini belirtmelidir. Bu yasalara uymamanın yasal bir suç olduğu ve cezalandırılabilir olduğu hükme bağlanmalıdır. Yetkilendirme, en azından kuruluşun veya tesisin hedeflerini, işleyişini, personel istihdamını ve niteliklerini, bakım

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

koşullarını, mali kaynakları ve yönetimini kapsayan standart kriterlere dayanarak yetkili otoriteler tarafından düzenli olarak gözden geçirilmelidir.

- 103.** Tüm kuruluşlar ve tesisler, hedeflerini gerçekleştirmek için nitelikli ve uygun bakımverenlerin istihdamı, izlenmesi, denetlenmesi ve değerlendirilmesi için uygulanan yöntemleri ve standartları açıkça belirten, mevcut kılavuzlara uygun yazılı politika ve uygulama bildirimlerine sahip olmalıdır.
- 104.** Tüm kurum ve kuruluşlar, mevcut kılavuzlara uygun olarak her bir profesyonelin ve özellikle bakımverenlerin rolünü tanımlayan personel davranış kuralları geliştirmelidir. Bu kurallar, herhangi bir ekip üyesinin uygunsuz davranış iddialarına ilişkin açık bildirim prosedürlerini içermelidir.
- 105.** Bakım hizmetlerinin finansman yöntemleri, çocuğun gereksiz şekilde yer değiştirmesini veya uzun süreli bakımı teşvik etmemelidir.
- 106.** Bakımları altındaki tüm çocuklara, istihdam edilen personele ve mali işlemlere ilişkin ayrıntılı dosyalar da dahil olmak üzere, alternatif bakım hizmetlerinin yönetimine ilişkin kapsamlı ve güncel kayıtlar tutulmalıdır.
- 107.** Bakım altındaki çocuklarla ilgili kayıtlar, eksiksiz, güncel, gizli ve güvenli bir şekilde tutulmalıdır. Bu kayıtlar, her bir çocuğun kabul ve ayrılış bilgilerini, bakım yerleştirme şeklini, içeriğini ve ayrıntılarını, uygun kimlik belgelerini ve diğer kişisel bilgileri içermelidir. Çocuğun ailesiyle ilgili bilgiler, çocuğun dosyasına ve düzenli değerlendirmelere dayanan raporlara dahil edilmelidir. Bu kayıtlar, çocuğun alternatif bakım süresi boyunca takip edilmeli ve mevcut bakımından sorumlu yetkili profesyoneller tarafından yürütülmelidir.
- 108.** Yukarıda bahsedilen kayıtlar, çocuğun gizlilik ve mahremiyet hakkı çerçevesinde uygun olduğu takdirde çocuğa, ayrıca ebeveynlere veya vasilere sunulabilir. Kayda erişmeden önce, kayıtlara danışmadan önce uygun danışmanlık sağlanmalıdır.
- 109.** Tüm alternatif bakım hizmetleri, her çocuğa ait bilgilerin gizliliğini koruma konusunda, tüm bakımverenlerin bildiği ve uyduğu açık bir politikaya sahip olmalıdır.
- 110.** İyi uygulama gereği olarak, bakımverenler ve çocuklarla doğrudan temas halindeki diğer personel, işe alınmadan önce çocuklarla çalışmaya uygunluğunu kapsamlı bir şekilde değerlendiren bir süreçten geçmelidir.
- 111.** Kurum ve kuruluşlar tarafından istihdam edilen bakımverenler için çalışma koşulları, maddi karşılık da dahil olmak üzere motivasyonu, iş tatminini ve sürekliliği en üst düzeye çıkaracak şekilde olmalıdır. Bu sayede görevlerini en uygun ve etkili şekilde yerine getirme sorumluluğunda olmalıdırlar.
- 112.** Tüm bakımverenlere, ebeveynleri olmayan çocukların hakları ve özellikle acil yerleştirmeler veya alışılmış yerleşim alanlarının dışında yerleştirmeler gibi zorlu durumlarda çocukların özel hassasiyeti konusunda eğitim verilmelidir. Kültürel, sosyal, cinsiyet ve dini duyarlılık da sağlanmalıdır. Devletler ayrıca bu profesyonellerin tanınması için yeterli kaynakları ve kanalları sağlamalıdır.
- 113.** Kurumlar ve kuruluşlar tarafından istihdam edilen tüm bakım personeline, çatışma çözme teknikleri, başkasına veya kendine zarar verme davranışlarını önleme yöntemleri de dahil olmak üzere, zorlayıcı davranışlarla uygun şekilde başa çıkma konusunda eğitim verilmelidir.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

- 114.** Kurumlar ve kuruluşlar uygun olan her yerde, bakımverenlerin özellikle HIV/AIDS veya diğer kronik fiziksel veya zihinsel hastalıklarla yaşayan çocuklar ile fiziksel veya zihinsel engelli çocuklarla nasıl başa çıkacaklarını öğrenmeye hazır olduklarından emin olmalıdır.

B.2. Koruyucu Aile

- 115.** Yetkili makam veya kurum, çocuğun ihtiyaçlarını değerlendirip potansiyel koruyucu ailelerin yetenekleri ve kaynaklarıyla eşleştirmek ve ilgili herkesi yerleştirmeye hazırlamak için bir sistem tasarlamalı ve ilgili personeli buna göre eğitmelidir.
- 116.** Her bölgede, aile, toplum ve kültürel gruplarla bağlarını sürdürebilen çocuklara bakım ve koruma sağlayabilecek akredite koruyucu ailelerden oluşan aile havuzları belirlenmelidir.
- 117.** Koruyucu ailelere yönelik özel hazırlık, destek ve danışmanlık hizmetleri geliştirilmeli ve yerleştirmeden önce, yerleştirme sırasında ve sonrasında düzenli aralıklarla ailelere sunulmalıdır.
- 118.** Bakımverenler, koruyucu aile birimleri ve ebeveyn bakımında olmayan çocuklarla ilgili diğer sistemler içinde, seslerini duyurma ve politikaları etkileme fırsatına sahip olmalıdır.
- 119.** Önemli karşılıklı destek sağlayabilecek ve uygulama ve politika geliştirmeye katkıda bulunabilecek koruyucu aile derneklerinin kurulması teşvik edilmelidir.

C. Evde Bakım

- 120.** Çocuklara barınma hizmeti sunan tesisler küçük olmalı ve çocuğun hakları ve ihtiyaçları etrafında düzenlenmeli, mümkün olduğunca aile veya küçük grup ortamına yakın bir ortamda olmalıdır. Genel olarak amacı, geçici bakım sağlamak ve çocuğun ailesine yeniden entegrasyonuna aktif olarak katkıda bulunmak veya bu mümkün değilse uygun bir alternatif aile ortamında, uygun durumlarda evlat edinme veya İslam hukukuna göre kafala da dahil olmak üzere çocuğun istikrarlı bakımını sağlamak olmalıdır.
- 121.** Gerektiğinde ve uygun olduğunda, yalnızca korunmaya ve alternatif bakıma ihtiyaç duyan bir çocuğun, ceza adalet sistemine tabi olan çocuklardan ayrı olarak barındırılabilmesi için önlemler alınmalıdır.
- 122.** Yetkili ulusal veya yerel makam, bu tür tesislere yalnızca uygun kabullerin yapılmasını sağlamak için sıkı bir eleme süreci oluşturmalıdır.
- 123.** Devletler, yatılı bakım ortamlarında, bireyselleştirilmiş ilgiye izin vermek ve uygun olduğunda çocuğa belirli bir bakımverenle bağ kurma fırsatı vermek için yeterli bakımveren olmasını sağlamalıdır. Bakımverenler ayrıca bakım ortamı içinde etkin bir şekilde amaçlarını ve hedeflerini uygulamak ve çocuğun korunmasını sağlamak için de görevlendirilmelidir.
- 124.** Kanunlar, politikalar ve yönetmelikler, kurumların, kuruluşların veya bireylerin yatılı bakıma yerleştirilmesi için çocukların işe alınmasını ve bunun talep edilmesini yasaklamalıdır.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

D. Muayene ve İzleme

- 125.** Bakım sağlama sürecinde yer alan kurum, kuruluş ve profesyoneller, sık sık denetimlere tabi tutulmalı ve bu denetimler hem planlanmış hem de duyurulmamış ziyaretleri kapsamalıdır. Bu denetimlerde, personel ve çocuklarla yapılan görüşmeler ve gözlemler de yer almalıdır. Bu sürece ilişkin hesap verebilirlik bir kamu otoritesine karşı gerçekleştirilmelidir.
- 126.** Mümkün ve uygun olduğu ölçüde, denetim faaliyetleri, bakım sağlayıcılara yönelik eğitim ve kapasite geliştirme bileşenini içermelidir.
- 127.** Devletler, bağımsız bir izleme mekanizmasının varlığını sağlamaya teşvik edilmelidir. Bu mekanizma, ulusal insan hakları kurumlarına ilişkin statüyle ilgili prensipler (Paris Prensipleri) göz önünde bulundurularak düzenlenmelidir. İzleme mekanizması, çocuklar, ebeveynler ve çocukların bakımından sorumlu olan kişiler tarafından kolaylıkla erişilebilir olmalıdır. İzleme mekanizmasının işlevleri arasında şunlar yer almalıdır:
- Her türlü alternatif bakımda olan çocuklarla gizlilik koşullarında danışmanlık vermek, yaşadıkları bakım ortamlarını ziyaret etmek ve bu ortamlardaki çocukların haklarının ihlal edildiğine dair şikayet veya iddiaları araştırmak;
 - Ebeveyn bakımından yoksun çocuklara yönelik muameleyi iyileştirmek ve çocukların korunma, sağlık, gelişim ve bakımı konusundaki araştırma bulgularına uygun olmasını sağlamak amacıyla ilgili makamlara ilgili politikaların önerilmesi;
 - Mevzuat taslağı ile ilgili öneriler ve gözlemlerin sunulması;
 - Bu kılavuz ilkelerin uygulanmasına ilişkin olarak Çocuk Hakları Komitesi'ne düzenli olarak taraf devlet raporları da dahil olmak üzere, Çocuk Haklarına Dair Sözleşme kapsamındaki raporlama sürecine bağımsız olarak katkıda bulunmak.

E. Bakım Sonrası Destek

- 128.** Kurum ve kuruluşlar çocuklarla çalışmaların planlı ve plansız olarak sona erdiği durumlara ilişkin açık bir politika belirlemeli ve üzerinde anlaşmaya varılmış prosedürleri uygulamalıdır. Bu süreç, bakım sonrası takip sağlamak amacıyla yapılmalıdır. Bakım süresi boyunca, çocukların topluma tam entegrasyonunu sağlamak için özellikle sosyal ve yaşam becerilerinin kazanılmasını destekleyen, yerel toplum hayatına katılımı desteklenen hazırlık çalışmalarını sistemli bir şekilde yürütülmelidir.
- 129.** Bakım sonrası süreçte, çocukların cinsiyeti, yaşı, olgunluğu ve özel durumları dikkate alınmalı ve istismardan kaçınmak için danışma ve destek gibi unsurları içermelidir. Bakımdan ayrılan çocuklar, bakım sonrası yaşam planlamasına katılmaya teşvik edilmelidir. Engelliler gibi özel ihtiyaçları olan çocuklar, gereksiz kurumsallaşmanın önlenmesi de dahil olmak üzere uygun bir destek sisteminden faydalanmalıdır. Hem kamu hem de özel sektörün, özellikle özel ihtiyaçları olan çocuklar da dahil olmak üzere farklı bakım hizmetlerinden yararlanmış olan kişileri istihdam etmeleri teşvik edilmelidir.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

130. Her çocuğa, mümkün olduğunca, bakımdan ayrılırken bağımsızlığını kolaylaştırabilecek bir uzman atanması için özel çaba gösterilmelidir.
131. Bakımdan sonrası süreç, mümkün olan en erken aşamada, her durumda çocuğun bakım ortamını terk etmeden önce iyi bir şekilde hazırlanmalıdır.
132. Finansal bağımsızlıklarını sağlamalarına ve kendi gelirlerini elde etmelerine yardımcı olmak amacıyla, bakımdan ayrılan gençlere yaşam becerileri eğitimi kapsamında sürekli eğitim ve mesleki eğitim fırsatları sunulmalıdır.
133. Bakımdan ayrılan gençlerin bakım sonrası süreçte sosyal, yasal ve sağlık hizmetlerine, uygun mali destekle birlikte erişimleri sağlanmalıdır.

2.1.8. Daimi İkamet Ettikleri Ülke Dışındaki Çocuklar İçin Bakım Hizmeti

A. Çocuğun Yurtdışında Bakıma Yerleştirilmesi

134. Bu kılavuz, tıbbi tedavi, geçici ev sahipliği, geçici bakım veya başka herhangi bir nedenle, bir çocuğun ikamet ettiği ülkeden başka bir ülkeye bakım için gönderilmesine yönelik düzenlemelerde yer alan tüm kamu ve özel kuruluşlar ve tüm kişiler için geçerli olmalıdır.
135. İlgili devletler, özellikle ev sahibi ülkede bakımveren seçimi kriterleri ve bakım kalitesi ve takibi gibi belirli standartların karşılanmasından sorumlu olan bir kurumun belirlenmesini sağlamalı ve bu tür düzenlemelerin işleyişini denetlemek ve izlemekle görevlendirilmelidir.
136. Bu tür durumlarda, devletlerin uygun uluslararası iş birliğini ve çocuk korumasını sağlamak amacıyla, 19 Ekim 1996 tarihli Ebeveyn Sorumluluğu ve Çocukların Korunmasına İlişkin Önlemlere İlişkin Yargı Yetkisi, Uygulanacak Hukuk, Tanıma, Tenfiz ve İş birliği Hakkında Lahey Sözleşmesi'ni onaylamaları veya katılmaları teşvik edilmelidir.

B. Halihazırda Yurtdışında Olan Bir Çocuğa Bakım Sağlanması

137. Bu Kılavuz İlkeler ve diğer ilgili uluslararası hükümler, çocuğun sık yaşadığı ülkeden farklı bir ülkede herhangi bir nedenle bakıma ihtiyaç duyan tüm kamu ve özel kuruluşlar ile ilgili kişilere herhangi bir sebep dolayısıyla uygulanmalıdır.
138. Halihazırda yurtdışında bulunan refakatsiz veya ailesinden ayrı düşmüş çocuklar, ilke olarak, ilgili ülkedeki çocuklarla aynı düzeyde koruma ve bakımdan yararlanmalıdır.
139. Uygun bakım hizmetinin belirlenmesinde, refakatsiz veya ailesinden ayrı düşmüş çocukların çeşitliliği ve farklılığı (etnik ve göçmen köken veya kültürel ve dini çeşitlilik gibi) gibi bireysel durumlar göz önünde bulundurulmalıdır.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

- 140.** Bir ÷lkeye düzensiz olarak gelenler de dahil olmak üzere, refakatsiz veya ailelerinden ayrılmış çocuklar, ilke olarak, yalnızca ÷lkeye giriş ve orada kalma ile ilgili herhangi bir yasayı ihlal ettikleri için özgürlüklerinden mahrum bırakılmamalıdır.
- 141.** İnsan ticareti mağduru çocuklar polis nezaretinde gözetim altına alınmamalı ve yasa dışı faaliyetlere zorlandıkları için cezalara maruz bırakılmamalıdır.
- 142.** Refakatsiz çocuk tespit edildiğinde, devletler çocuğun statüsünü belirleme ve karar alma süreci boyunca çocuğa eşlik edecek bir vasi veya gerektiğinde bakım ve refahından sorumlu bir kuruluş tarafından temsil edilmesini sağlamaya teşvik edilir.
- 143.** Refakatsiz veya ailesinden ayrı düşmüş bir çocuk bakıma alındığı anda, çocuğun yüksek yararına olduğu ve ilgilileri tehlikeye atmadığı sürece ailesinin izini sürmek ve aile bağlarını yeniden kurmak için tüm makul çaba gösterilmelidir.
- 144.** Refakatsiz veya ailesinden ayrı düşmüş bir çocuğun geleceğini en iyi biçimde planlamaya yardımcı olmak için, ilgili devlet ve sosyal hizmet yetkilileri, çocuğun yaşadığı ÷lkeledeki risk ve sosyal ve ailevi koşullarını değerlendirmek için belge ve bilgi temin etmek için tüm uygun çabayı göstermelidir.

Refakatsiz veya ailesinden ayrı düşmüş çocuklar, yaşadıkları ÷lkelerine iade edilmemelidirler, özellikle şu durumlar dikkate alınmalıdır:

- a) Risk ve güvenlik değerlendirmesini takiben, çocuğun emniyet ve güvenliğinin tehlikede olduğuna inanmak için nedenler varsa;
 - b) Geri göndermeden önce, çocuğa uygun bakım ve koruma sağlamak üzere, bir ebeveyn, akraba, diğer yetişkin bakımveren, bir hükümet kurumu veya köken ÷lkesinde yetkilendirilmiş bir kurum veya kuruluş ile uygun bir bakımveren, çocuğun sorumluluğunu üstlenmeyi kabul etmiş ve bunu sağlayabilecek durumda olan birisi tarafından anlaşma sağlanmamışsa;
 - c) Yetkili makamların değerlendirmesine göre, başka ÷lkeye gidiş farklı nedenlerle çocuğun yüksek yararına değilse.
- 145.** Yukarıdaki amaçlar göz önünde bulundurularak, devletler, bölgeler, yerel yönetimler ve sivil toplum kuruluşları arasındaki iş birliği teşvik edilmeli, güçlendirilmeli ve artırılmalıdır.
 - 146.** Çocuğun yüksek yararına uygun olduğunda, çocuğu veya ailesini tehlikeye atmaması durumunda, köken ÷lkenin konsolosluk hizmetlerinin veya bunun mümkün olmadığı durumlarda yasal temsilcilerinin etkin bir şekilde dahil edilmesi öngör÷lmelidir.
 - 147.** Refakatsiz veya ailesinden ayrı düşmüş bir çocuğun refahından sorumlu kişiler, çocuğun isteklerine aykırı olduğu veya açıkça onun yüksek yararına olmadığı durumlar dışında, çocuk ve ailesi arasında düzenli iletişimi kolaylaştırmalıdır.
 - 148.** Evlat edinme veya İslam hukukunun kafala uygulaması, refakatsiz veya ailesinden ayrı düşmüş bir çocuk için uygun bir başlangıç seçeneği olarak görülmemelidir. Devletlerin bu seçeneği ancak ebeveynlerinin,

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

geniş ailesinin veya sürekli bakımverenlerinin yerini belirlemeye yönelik çabalar tükendikten sonra değerlendirmesi önerilir.

2.1.9. Acil Durumlarda Bakım

A. Kılavuz İlkelerin Uygulanması

- 149.** Bu kılavuz doğal ve insan kaynaklı afetlerden, uluslararası ve uluslararası olmayan silahlı çatışmalardan ve yabancı işgal gibi acil durumlardan kaynaklanan durumlarda geçerliliğini sürdürmelidir. Ebeveynleri olmayan çocuklar adına çalışmak isteyen bireyler ve kuruluşlar, kılavuzlara uygun olarak faaliyet göstermeye güçlü bir şekilde teşvik edilmelidir.
- 150.** Bu gibi durumlarda, ilgili bölgedeki devlet veya fiili makamlar, uluslararası toplum ve çocuk odaklı hizmetler sunan veya sağlamayı amaçlayan tüm yerel, ulusal, yabancı ve uluslararası kuruluşlar aşağıdakilere özel dikkat göstermelidir:
- Refakatsiz veya ailesinden ayrı düşmüş çocuklara müdahalede bulunan tüm kurum ve kişilerin, bunu uygun bir şekilde yapabilecek kadar deneyimli, eğitimi, becerikli ve donanımlı olmalarını sağlamak;
 - Gerektiğinde, geçici ve uzun süreli aile temelli bakım geliştirmek;
 - Yatılı bakımı, aile temelli bakım geliştirilinceye kadar yalnızca geçici bir önlem olarak kullanmak;
 - Kalıcı veya uzun vadeli olarak büyük gruplara aynı anda bakım sağlamak amacıyla yeni kurumsal tesislerin kurulmasını yasaklamak;
 - Aşağıdaki 160. paragrafta açıklanan durumlar dışında, çocukların sınır ötesi yer değiştirmesini önlemek;
 - Aile takibi ve yeniden birleştirme çalışmalarıyla iş birliğini zorunlu kılmak.

Ayrılığı Önleme

- 151.** Kurumlar ve yetkililer, çocuğun yüksek yararı gerektirmedikçe, çocukların ebeveynlerinden veya birincil bakımverenlerinden ayrılmasını önlemek için her türlü çabayı göstermeli ve eylemlerinin ailelere değil yalnızca çocuklara hizmet ve fayda sağlayarak aile ayrılığını istemeden teşvik etmemesini sağlamalıdır.
- 152.** Çocuğun ebeveynleri veya diğer birincil bakımverenleri tarafından başlatılabilen ayrılık şu yollarla önlenmelidir:
- Tüm hanelerin temel gıda ve tıbbi malzemelere ve eğitim dahil diğer hizmetlere erişiminin sağlanması;

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

- b) Yatılı bakım seçeneklerinin gelişimini sınırlamak ve kullanımlarını kesinlikle gerekli olduğu durumlarla sınırlamak.

B. Bakım Düzenlemeleri

- 153.** Toplumlara, çocukların kendi yerel bağlamlarında karşılaştıkları bakım ve korunma sorunlarının izlenmesinde ve bu sorunlara uygun yanıtın verilmesinde aktif bir rol oynamaları konusunda yardımcı olunmalıdır.
- 154.** Çocuğun kendi toplumu içinde sosyalleşme ve gelişme sağlaması için, koruyucu bakım da dahil olmak üzere, bakımı teşvik edilmelidir. Bu, süreklilik sağlayarak çocuğun gelişimine olumlu etkide bulunur.
- 155.** Refakatsiz veya ailesinden ayrı düşmüş çocuklar, yüksek istismar ve sömürü riski altında olabileceğinden, korunmalarını sağlamak için izleme ve bakımverenlere özel destek önlemleri alınmalıdır.
- 156.** Acil durumdaki çocuklar, sağlık, tıbbi veya güvenlik nedenleriyle geçici olarak ikamet ettikleri ülkeden farklı bir ülkeye alternatif bakım için taşınmamalıdır. Bu durumda, evlerine mümkün olduğunca yakın bir yer tercih edilmeli, bir ebeveyn veya çocuğun tanıdığı bir bakımveren eşliğinde olmalı ve net bir dönüş planı oluşturulmalıdır.
- 157.** Ailenin yeniden bütünleşmesinin uygun bir süre içinde mümkün olmadığı veya çocuğun yüksek yararına aykırı olduğu tespit edilirse, evlat edinme veya İslam hukukuna göre kafala gibi kalıcı ve kesin çözümler düşünülmelidir. Bu mümkün olmadığı durumlarda, evlatlık bakımı, grup evleri ve diğer denetlenen yaşam düzenlemeleri de dahil olmak üzere uygun kalıcı bakım seçenekleri değerlendirilmelidir.

C. İzleme ve Aile Entegrasyonu

- 158.** Herhangi bir acil durumda, refakatsiz veya ailesinden ayrı düşmüş çocukların belirlenmesi, kaydedilmesi ve belgelenmesi öncelikli bir konudur ve bu işlemler mümkün olan en kısa sürede gerçekleştirilmelidir.
- 159.** Kayıt faaliyetleri, devlet otoriteleri ve bu alanda sorumluluk ve deneyime sahip belirlenmiş kuruluşlar tarafından doğrudan denetim altında yürütülmelidir.
- 160.** Toplanan bilgilerin gizliliği saygı gösterilmeli ve bilgilerin güvenli bir şekilde iletilmesi ve depolanması için sistemler oluşturulmalıdır. Bilgiler, izleme, aile birleşimi ve bakım amaçlarıyla yasal olarak yetkilendirilmiş kuruluşlar arasında paylaşılmalıdır.
- 161.** Aile üyelerinin veya birincil yasal veya geleneksel bakımverenlerin izini sürme çalışmaları yapan herkes, mümkün olan her yerde standart formlar ve karşılıklı uyumlu prosedürler kullanarak koordineli bir sistem içinde çalışmalıdır. Çocuğun ve ilgili diğer kişilerin eylemleri nedeniyle tehlikeye atılmaması sağlanmalıdır.
- 162.** Her çocuk için aile birleşiminin geçerliliği ve çocuğun ve aile üyelerinin birleşmeye istekli olup olmadığının doğrulanması gerekmektedir. Tüm izleme çabaları tükenene kadar, evlat edinme, isim

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

değişikliği veya ailenin muhtemel bulunduğu yerden uzaklara taşınma gibi sonunda aile birleşimini engelleyebilecek herhangi bir adım atılmamalıdır.

- 163.** Gelecekte yeniden birleşmenin kolaylaştırılması için bir çocuğun herhangi bir yere yerleştirilmesine ilişkin uygun kayıtlar güvenli ve emniyetli bir şekilde yapılmalı ve saklanmalıdır.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

3. BM GENEL TARTIŞMA GÜNÜ

BM, Taraf Devletlerin Çocuk Haklarına Dair Sözleşme'nin uygulanmasında kaydettiği ilerlemeyi gözden geçirmekle sorumlu bağımsız uzmanlardan oluşan Çocuk Hakları Komitesi, Alternatif Bakımdaki Çocuklar sorununu ele almak üzere 16-17 Eylül 2021 tarihlerini **Genel Tartışma Günü** olarak belirlemiştir. Bu toplantı ve ele alınan konular, alternatif bakımla ilgili güncel tartışmaları anlamak açısından önemli olduğundan rapora dahil edilmiştir.

Genel Tartışma Günleri'nin amacı, Sözleşme'nin belirli konularla ilgili içeriği ve sonuçları hakkında daha derin bir anlayış geliştirmektir. Bu özel günün genel amacı, alternatif bakımla ilgili mevcut durumu kapsamlı bir şekilde incelemek ve çocukların gereksiz yere ailelerinden ayrılmasını önlemek veya ayrılmanın kaçınılmaz olduğú durumlarda ilgili dikkat edilmesi gereken alanları belirlemek ve tartışmaktır. Bu Genel Tartışma Günü, uluslararası standartların uygulanması ve BM Genel Kurulu'nun ebeveyn bakımından yoksun çocukların haklarına ilişkin kararının kabul edilmesinden bu yana kaydedilen ilerlemeyi gözden geçirme fırsatı sağlamıştır.

Bu toplantıda 5 çalışma grubu oluşturulmuştur:

1. Tüm çocukların güvenli ve destekleyici ailelerde büyümesini sağlamak - aileleri ve toplumu ayrılmayı önlemek için güçlendirmek (pandemiden alınan derslerle)
2. Ebeveynlerinden ayrılmış ya da refakatsiz çocukların bakım ihtiyaçlarının ve haklarının ele alınması
3. Alternatif bakımdaki çocukların aileleri ve alternatif bakımda büyümüş yetişkinler için adalete erişim ve hesap verebilirlik
4. Uygun kalitede alternatif bakım hizmetleri sunmak
5. Sistemin aile ve toplum temelli bakıma dönüştürülmesi

Genel Tartışma Günü'nde yapılan tartışmalara dayanarak, Çocuk Hakları Komitesi, taraf devletlere ve diğer ilgili paydaşlara çocukların haklarını korumak için alternatif bakımla ilgili rehberlik sağlamak amacıyla aşağıdaki tavsiyeleri sunmuştur:

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Tablo 1. Tartışma Gününde Alınan Tavsiye Kararları

1. Tüm çocukların güvenli ve besleyici ailelerde büyümesinin sağlanması
1.1. Tüm aileler, çocuklara güvenli, besleyici ve sevgi dolu ortamlar sağlamak için ihtiyaç duydukları desteği almalıdır.
1.2. Çocuk bakımı ve çocuk koruma sistemleri, aile temelli bakıma odaklanacak şekilde gözden geçirilmelidir.
1.3. Çocuklar, gençler, ebeveynler, bakımverenler ve alternatif bakım konusunda deneyime sahip diğer kişiler, bakış açılarını paylaşmaları ve sistem reformuna anlamlı ve güvenli bir şekilde katılmaları için destek almalıdır.
2. Ebeveynlerinden ayrılmış, refakatsiz veya bakımsız çocukların bakım ihtiyaçlarının ve haklarının korunması
2.1. Ebeveynlerinden ayrılmış, refakatsiz veya bakımsız çocukların hakları korunmalıdır.
2.2. Devletler, çocuklar ve aileler için kapsamlı ve ayrımcı olmayan ulusal yeniden entegrasyon stratejilerine sahip olmalıdır.
3. Alternatif bakımdaki çocuklar ve gençler ile onların aileleri ve bakımda büyüyen yetişkinler için adalete erişimin ve hesap verebilirliğin sağlanması
3.1. Devletler, alternatif bakım bağlamında işlenen çocuk hakları ihlallerinden sorumlu olmalı ve gelecekteki ihlalleri önlemek için harekete geçmelidir.
3.2. Alternatif bakım sistemiyle temas kuran çocuklar için çocuk dostu adalet sistemleri mevcut olmalıdır.
4. İnsan hakları standartlarına uygun, kaliteli alternatif bakım hizmetleri sunulması
4.1. Alternatif bakımdaki her çocuk, istisnasız, insan hakları standartlarına uygun, yüksek kaliteli bakım hizmeti almalıdır.
4.2. Alternatif bakım, çocukların ailesini, topluluğunu, kimliğini ve kültürel ilişkilerini ve ağlarını desteklemelidir.
4.3. Sosyal hizmet işgücü güçlendirilmelidir.
4.4. Bakımdan ayrılanlar da kapsamlı olarak desteklenmelidir.
5. Alternatif bakım sisteminin aile temelli ve toplum temelli bakıma doğru dönüştürülmesi
5.1. Alternatif bakım gerektiğinde, çocuklar yüksek kaliteli, aile temelli ve toplum temelli bakıma erişebilmelidir.
5.2. Engelli çocuklar da dahil olmak üzere, kurum bakımını ortadan kaldırmaya yönelik stratejiler dünya çapında bir öncelik olmalıdır.
6. Halk sağlığı acil durumları bağlamında çocukların desteklenmesi ve ailelerin ayrılmasının önlenmesi

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

4. AVRUPA KOMİSYONU 2005 KURUM BAKIMI İÇİN TAVSİYE KARARLARI

Avrupa Komisyonu 2005 yılında kurumsal bakım altındaki çocukların hakları ile ilgili "Yatılı Kurumlarda Yaşayan Çocukların Haklarına İlişkin Bakanlar Komitesinin Üye Devletlere Rec (2005) 5 Tavsiye Kararı"¹¹ yayınlamıştır. Bu kararda, çocukların önleyici tedbirlerle öncelikle aile ortamı dışında bir yere yerleştirilmesinin engellenmesi, ancak mecbur kalınan durumlarda kurumsal bakım altında korunmalarının gerekliliği vurgulanmaktadır. Yerleştirme türünün öncelikle çocuğun ihtiyaçlarını ve yüksek yararını gözetmesi ve uygun olduğu durumlarda çocuğun konuyla ilgili kişisel görüşlerinin de dikkate alınması önerilmektedir. Ailelerinden ayrı kalan ve özellikle kurumlarda yerleştirilen tüm çocukların, ötekileştirilmeden, en iyi koşullarda, onurlu bir şekilde büyümeleri için çeşitli prensipler belirlenmiştir. Bu prensipler arasında kurumsal bakım ile ilgili aşağıdaki temel hakların önemi vurgulanmıştır:

- Çocuğun, çok disiplinli bir değerlendirme temelinde belirlenen temel ihtiyaçlarının karşılanması için yerleştirilmesi ve yerleştirmenin düzenli olarak gözden geçirilmesi hakkı vardır. Bu incelemelerde alternatifler aranmalı ve çocuğun görüşleri dikkate alınmalıdır.
- Çocuğun ailesi ve diğer önemli kişilerle düzenli temas kurma hakkı vardır. Bu temas, sadece çocuğun yüksek yararı için gerekli olduğunda kısıtlanabilir veya engellenebilir.
- Kardeşlerin, mümkün olduğu kadar, birlikte kalma veya düzenli teması sürdürme hakkı vardır.
- Çocuğun kimliğini koruma hakkı vardır.
- Çocuğun etnik, dini, kültürel, sosyal ve dilsel geçmişine saygı gösterilmesi hakkı vardır.
- Çocuğun mahremiyet hakkı vardır.
- Çocuğun ihtiyaçlarını karşılayacak kaliteli sağlık hizmetlerine erişim hakkı vardır.
- Çocuğun insanlık onuruna ve fiziksel bütünlüğüne saygı gösterilmesi hakkı vardır. Özellikle bedensel cezaya ve her türlü istismara karşı korunma ve insani ve aşağılayıcı olmayan muamele ve şiddet içermeyen koşullarda yetiştirilme hakkı vardır.
- Fırsat eşitliği hakkı vardır.
- Diğer tüm çocuklarla aynı koşullar altında, her türlü eğitime, mesleki rehberlik ve eğitime erişim hakkı vardır.
- Oyun, spor, kültürel etkinlik, resmi olmayan eğitim ve artan sorumluluklar yoluyla aktif ve sorumlu vatandaşlığa hazırlanma hakkı vardır.
- Çocuğun kendisi ve kurumdaki yaşam koşulları ile ilgili karar alma süreçlerine katılma hakkı vardır.
- Çocuk hakları ve yatılı kurumun kuralları hakkında çocuk dostu bir şekilde bilgilendirilme hakkı vardır.
- Çocukların temel haklarını savunmak için tarafsız ve bağımsız bir kuruluşa şikayette bulunma hakkı vardır.

¹¹ Recommendation Rec (2005)5 of the Committee of Ministers to Member States on the Rights of Children Living in Residential Institutions; erişim linki: <https://www.refworld.org/docid/43f5c53d4.html>

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Ayrıca kurumsal bakımın uygulanması aşamasında ve verileceği mekanın fiziksel özellikleri hakkında aşağıdaki kalite standartlarının gerekliliği vurgulanmıştır:

- Koşullar el verdiği ölçüde, çocuğun çevresine mümkün olduğunca yakın bir yerleştirme seçilmeli ve ebeveynlerin sorumluluklarını yerine getirmelerine ve ebeveyn-çocuk temasını düzenli bir şekilde sürdürmelerine izin verilmelidir.
- Küçük bir aile tarzı yaşam ortamı sağlanmalıdır.
- Bakım planının başarısı için temel koşul olarak çocuğun fiziksel ve zihinsel sağlığına tam ve uyumlu olmasına dikkat edilmelidir.
- Hem çocukların kapasitelerinin ve yeteneklerinin geliştirilmesine hem de özerkliğine saygı gösterilmelidir. Ayrıca, dış dünyayla temasların sürdürülmesine ve gelecekte kurum dışında yaşama hazırlığına dayalı bir bireysel bakım planı hazırlanmalıdır.
- Özellikle personelin devamlılığı (sürekli mevcudiyet, personel değişimlerinden kaçınma) yoluyla, personel ve çocuklar arasındaki eğitici ve uygun duygusal ilişkinin sürekliliğine izin veren koşullar tercih edilmelidir.
- Kurumun iç organizasyonu aşağıdakilere dayalı olarak planlanmalıdır: yaşam birimlerinin kalitesi ve güvenilirliği, çocuğun yüksek yararı söz konusu olduğunda karma yaşam birimleri, hizmet içi eğitimden yararlanan personelin yüksek mesleki standartları, personel için yeterli maaş, personelin istikrarı ve yeterli sayıda olması, özellikle cinsiyet açısından çeşitlendirilmiş personel, süpervizyon dahil olmak üzere çok disiplinli takım çalışması ve diğer destek yolları, mevcut kaynakların etkili ve çocuk merkezli kullanımı, çocuğun ebeveynleriyle uygun iş birliğini geliştirmek için kullanılan araçlar ve birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi ile uyumlu olması gereken uygulama standartlarını tanımlayan etik kurallar.
- Tüm yatılı kurumlar, yönetmelikler ve ulusal asgari bakım standartları temelinde yetkili kamu makamları nezdinde akredite edilmeli ve tescil edilmelidir.
- Bu standartlar temelinde, yerleşik kurumların etkin bir izleme ve dış kontrol sistemi sağlanmalıdır.
- İlgili istatistiksel veriler toplanmalı ve analiz edilmeli ve etkili izleme amacıyla araştırma desteklenmelidir.
- Yatılı kurumda yaşayan çocukların haklarının ihlal edildiği durumlarda, bu ihlleri yapanlar uygun ve etkili prosedürlere göre cezalandırılmalıdır.

2009 yılında bu tavsiye kararı üzerine aralarında Türkiye'nin de bulunduğu 42 Avrupa ülkesinin durumlarını karşılaştıran bir rapor hazırlanmıştır (Guğbrandsson, 2009)¹². Bu çalışmada, ülkelerin tavsiye kararını ne kadar benimsediği bir soru seti eşliğinde ölçülmüştür. Türkiye'nin, 2009 yılında eksik olduğu belirlenen birçok noktayı daha sonraki süreçlerde tamamladığı (örneğin: MS ve ÖD kalite sistemleri) ve çocuk koruma sistemini gelişmiş sistemlerle güçlendirdiği görülmüştür.

¹² Guğbrandsson, (2009) Rights of Children in Institutions Report on the implementation of the Council of Europe Recommendation Rec (2005)5 on the rights of children living in residential institutions <https://rm.coe.int/168046ce31>

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

5. İLERİYE DOĞRU: ÇOCUKLARIN ALTERNATİF BAKIMI İÇİN YÖNERGELERİN UYGULANMASI

Birleşik Krallık-İskoçya'da bulunan 'Çocuklar için Mükemmeliyet Merkezi' ve 'Ebeveyn Bakımından Uzak Çocuklarla Çalışma Grubu' birlikte 'Çocukların Alternatif Bakımı için Yönergelerin Uygulanması Rehberi'ni (Moving Forward - Implementation of the 'Guidelines for the Alternative Care of Children) hazırlamışlardır. Bu belge, BM Genel Kurulu tarafından onaylanan 'Çocukların Alternatif Bakımı için Kılavuz İlkeleri'nin uygulanmasına yardımcı olacak bir araç olarak tasarlanmıştır ve yasa koyucular, politika yapıcılar, profesyoneller ve bakım sağlayıcılar için rehber niteliğindedir. Bu kitabın hazırlanmasına ISS, SOS Children's Villages International, Family for Every Child, ATD Fourth World, Better Care Network, RELAF ve UNICEF gibi kuruluşların temsilcileri katkıda bulunmuştur.

'Moving Forward', çocukların gereksiz durumlarda kesinlikle alternatif bakıma yerleştirilmemesi ve ev dışında bakımın gerekliliğinin söz konusu olduğu durumlarda, bu bakımın her çocuğun özel ihtiyaçlarına ve koşullarına uygun olması gerektiğini vurgular. Belgede gereklilik ve uygunluk prensipleri tanımlanmış, çocukların üstün çıkarının her zaman öncelikli olması gerektiği belirtilmiştir.

Gereklilik prensibi, çocukların alternatif bakıma zorlanmasına neden olan durum ve faktörleri önceden belirleyerek ortadan kaldırmayı hedefler. Ayrıca, çocukların alternatif bakım sistemine ancak ebeveynleri veya geniş aileleri yanında kalmak için tüm alternatifler tükenmişse dahil edilmesi gerektiği ifade edilir. Alternatif bakıma alınan bir çocuğun durumunun sürekli olarak gözden geçirilmesi ve ailesine dönebileceği durumların değerlendirilmesi önerilir.

Uygunluk prensibi, bir çocuğun gerçekten alternatif bakıma ihtiyacı olduğu belirlendiğinde, bu bakımın uygun koşullar altında sağlanması gerektiğini ifade eder. Bu, bakım ortamlarının fiziki koşullar, çalışanların yetkinliği, beslenme, finansman, koruma, eğitim ve sağlık gibi temel hizmetlere erişim açısından genel asgari standartları karşılaması gerektiği anlamına gelir. Bunun için, bakım sağlayıcıların belirlenmiş kriterlere göre yetkilendirilmesi ve uygunluğun sürekli izlenmesi için mekanizmaların ve süreçlerin oluşturulması gereklidir.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Tablo 2. İleriye Doğru Yönergelerinin Temel Prensipleri

Gereklilik Prensipleri Alternatif bakıma ihtiyaç gerçekten var mı?		Uygunluk Prensipleri Alternatif bakım çocuk için uygun mu?	
Alternatif bakıma olan ihtiyacı ve ihtiyaç algısını azalt	Alternatif bakımı tercih etme	Resmi alternatif bakım ortamlarının minimum standartları karşılamaını sağlayın	Bakım ortamının çocuğun ihtiyaçlarını karşıladiğından emin olun

Tablo 2’de görüldüğü üzere, belgedeki bu iki prensip temelinde çocukların alternatif bakıma gerçekten ihtiyaçları olup olmadığının değerlendirilmesi ve alternatif bakımın kaçınılmaz olduğu durumlarda tüm hizmetlerin minimum standartlara uygun olması gerektiği önerilmektedir. Ancak raporda altı çizilen en önemli nokta, üst düzey politika olarak alternatif bakımın standartlarından daha çok, çocukların alternatif bakıma ihtiyaç duymayacakları bir ortamın oluşturulmasına öncelik verilmesi gerektiğidir. Bu temel politika hemen tüm politika belgelerinde ifade edilir.

'Çocukların Alternatif Bakımı İçin Yönergelerin Uygulanması Rehberi' ve Avrupa Komisyonu kararları birbirleriyle tutarlıdır; her ikisi de alternatif bakım konusunda birbiriyle uyumlu standartları benimser.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

6. AVRUPA VE ORTA ASYA İÇİN MİNİMUM ÇOCUK KORUMA GÖSTERGELERİ SETİ

BM tarafından hazırlanan bu kılavuz, Orta Asya ve Avrupa bölgesindeki ülkelerdeki çocuk koruma sistemlerinin genel durumunu izlemek için gerekli olduğu düşünölen çocuk koruma verilerinin toplanması ve doğrulanması için ulusal istatistik ofislerine araçlar sunmak ve rehberlik etmek amacıyla hazırlanmıştır (UNICEF, 2019).

Bu kılavuz öncelikle Devletlerin ulusal çocuk koruma sistemleri içindeki rolüne odaklanmaktadır ve bölge genelinde çocuk koruma sistemlerinin ortak hedeflerin aşağıda sıralanan amaçları içermesi gerektiğini vurgulamıştır:

- Ailelerinden gereksiz yere ayrılan çocuk sayısının azaltılması;
- Çocuklar için kurumsal bakımın azaltılması;
- Koruyucu aile gibi uygun koruma yanıtlarının kullanımının artırılması;
- Gözaltındaki çocuk sayısının azaltılması; gözaltı alternatiflerinden yararlanan çocukların sayısının artırılması;
- Şiddete maruz kalan çocukların belirlenmesi;
- Çocuk koruma sürecindeki kaygıları önlemek ve bunlara yanıt vermek için sosyal hizmetin ve sosyal hizmet işğücü kapasitelerinin artırılması.

Kılavuz ulusal düzeydeki politika yapıcıların ve diğer aktörlerin çocuk koruma sistemlerinin ulusal ve bölgesel amaç ve hedeflere karşı performansını değerlendirmeleri için ilgili çocuk koruma verilerinin düzenli olarak toplanması, analiz edilmesi, doğrulanması ve raporlanması gerektiğini tüm metinde vurgulamıştır ve bir dizi öneride bulunmuştur. Önerilen çocuk koruma göstergeleri tarafından üretilen veri ve bilgiler, devletler ve sivil toplum aktörleri tarafından aşağıdakiler için kullanılmalıdır:

- Her düzeyde politika ve uygulama iyileştirmelerini izlemek;
- Çocukların korunma ihtiyaçlarının belirlenmesine ve bu ihtiyaçların yanıtlanmasına yardımcı olmak;
- Program geliştirme ve bütçeleme dahil olmak üzere ulusal yanıtta rehberlik edecek bilgiler sağlamak;
- Korunmaya ihtiyacı olan çocuklar için sistemlerin ve hizmetlerin iyileştirilmesi için savunuculuğu desteklemek
- Küresel olarak kabul görmüş çocuk koruma önlemlerine ulusal düzeyde bağlılık göstermek.

Belgenin çocuklara yönelik şiddet, sömürü ve istismarın azaltılması için sunduğu göstergeler aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Tablo 3. Çocuklara Yönelik Şiddet, Sömürü ve İstismarın Azaltılmasına İlişkin Göstergeler Tablosu

Çocuklara Yönelik Şiddet, Sömürü ve İstismarın Azaltılması		
Adaletle Daha İyi Erişim	Gelişmiş Önleme ve Müdahale	Kurum dışılaştırma
<ul style="list-style-type: none">Gözetindeki çocuk sayısında azalmaYönlendirme gibi gözetli alternatiflerinden yararlanan çocukların sayısında artışÇocuk dostu adalet sistemi	<ul style="list-style-type: none">Gereksiz yere ailelerinden ayrı düşen çocuk sayısında azalmaKoruyucu ve önleyici tedbirlerin artması	<ul style="list-style-type: none">Kurum bakımının daha az tercih edilmesiKoruyucu aile gibi alternatif bakım türlerinin artmasıTüm çocuklar için çeşitlendirilmiş alternatif bakım
<ul style="list-style-type: none">➤ Politika ve Kanunlardaki Değişiklikler (Çocuklar için Alternatif Bakım, Çocuklar için Adaletle ve Adaletle Erişim, Çocuğa Yönelik Şiddet)➤ Uluslararası ve ulusal standartlara ve yerinde sistem gözetimine dayalı kalite güvence sistemi➤ Çocuk koruma endişelerini önlemek ve bunlara yanıt vermek için artan ve kapasiteye sahip sosyal hizmet işgücü ve çocuk hakları ve koruma konusunda eğitim almış sağlık, eğitim ve adalet uzmanları➤ En hassas gruplara (engellilik, göç, cinsiyet, yaş, şiddet) ve onların özel ve bireysel ihtiyaçlarına odaklanarak erken teşhis ve artan erişim		<ul style="list-style-type: none">➤ Ulusal stratejiler, eylem planları ve işleyen koordinasyon mekanizması yürürlükte➤ Çoklu sektör katılımı ve birlikte çalışabilir veri sistemi➤ Tüm çocuklar için kullanıcı dostu bilgilere ve kaliteli önleme, koruma, bakım ve destek hizmetlerine erişimin artması➤ Bilgi, güven ve talebin artması➤ Daha fazla katılım

Belgenin çocuklara yönelik şiddet, sömürü ve istismarın azaltılması için belirttiği göstergeleri nasıl ölçüleceği için sunduğu araç aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Tablo 4. Avrupa ve Orta Asya'daki Ülkeler için Önerilen Asgari Çocuk Koruma Göstergeleri Seti

Alternatif Bakımdaki Çocuklar	
Alternatif Bakımdaki Çocuklar	
1.	Cinsiyete ve yaşa göre 0-17 yaş arası 100.000 nüfus başına yılsonunda alternatif bakımda olan çocuk sayısı
Yatılı Bakımdaki Çocuklar	
2.	Yıl sonunda 0-17 yaş arası 100.000 nüfus başına, cinsiyete ve yaşa göre, yatılı bakımda olan çocuk sayısı,
3.	Engellilik durumuna ve vatandaşı olunan ülkeye göre, yılsonunda yatılı bakımındaki çocuk sayısı
4.	Yılsonunda 0-17 yaş arası 100.000 nüfus başına cinsiyete ve yaşa göre en fazla 10 yer kullanım kapasitesine sahip kurumlardaki çocuk sayısı
5.	Engellilik durumuna göre yılsonunda en fazla 10 yer kullanım kapasiteli kurum bakımındaki çocuk sayısı
6.	Yıl içinde yatılı bakımdaki çocukların cinsiyete ve yaşa göre 0-17 yaş arası 100.000 ortalama nüfusa oranı
7.	Yıl içinde yatılı bakıma giren çocukların engellilik durumuna, vatandaşlık durumuna ve yerleştirilme nedenlerine göre sayısı
8.	Yıl içinde yatılı bakımdan ayrılan çocukların yaş ve cinsiyete göre 0-17 yaş arası 100.000 ortalama nüfusa oranı
9.	Yıl içinde yatılı bakımdan ayrılan çocukların engellilik durumuna, vatandaşlık durumuna ve çocuğun bakımından/ölümünden sonra varış yerine göre sayısı
10.	Yılsonunda alternatif bakımdaki toplam çocuk sayısına göre yatılı bakımdaki çocuk sayısı
Aile Temelli Bakımdaki Çocuklar	
11.	Cinsiyete ve yaşa göre, yılsonunda 0-17 yaş arası 100.000 nüfus başına aile temelli bakım altındaki çocuk sayısı
12.	Cinsiyete ve yaşa göre, yılsonunda 0-17 yaş arası 100.000 nüfus başına koruyucu bakım altındaki çocuk sayısı
13.	Cinsiyete ve yaşa göre, yılsonunda 0-17 yaş arası 100.000 nüfus başına akraba bakımı altındaki çocuk sayısı
14.	Cinsiyete ve yaşa göre, 0-17 yaş arası 100.000 nüfus başına diğer aile temelli bakım türlerindeki çocuk sayısı
15.	Yıl içinde aile temelli bakıma giren çocukların cinsiyete ve yaşa göre 0-17 yaş arası 100.000 ortalama nüfusa oranı

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

16. Engellilik durumuna, vatandaşı olduğu ülkeye ve yerleştirme nedenlerine göre yıl içinde aile yanında bakıma giren çocukların sayısı
17. Cinsiyete ve yaşıa göre 0-17 yaş arası ortalama 100.000 nüfus başına yıl içinde aile temelli bakımdan ayrılan çocukların oranı
18. Yıl içinde aile temelli bakımdan ayrılan çocuk sayısı, engellilik durumuna, vatandaşlık durumuna ve çocuğun bakımından/ölümünden sonra gidilecek yere göre

Çocukların Evlat Edinilmesi

Evlat Edinme Oranı

19. Cinsiyete, yaşıa ve evlat edinme türüne göre yıl içinde evlat edinilen çocukların 0-17 yaş arası ortalama 100.000 nüfusa oranı

Engelli Çocukların Evlat Edinilmesi

20. Yıl içinde evlat edinilen engelli çocukların toplam evlat edinilen çocuk sayısına oranı

Çocuklar için Adalet Erişim

Çocuk Mağdurlar ve Suç Tanıkları

21. 0-17 yaş arası 100.000 ortalama nüfus başına, mağdur çocuğun cinsiyetine ve yaşına göre, yıl içinde polis tarafından kaydedilen, çocuklara karşı işlenen suç oranı
22. Yıl içinde mahkeme önüne çıkarılan çocuklara karşı işlenen kayıtlı suç vakalarının yüzdesi
23. Mağdurun çocuk olduğu yıl boyunca cezai mahkûmiyetlerin yüzdesi
24. Çocuk tanığın cinsiyetine ve yaşına göre, yıl içinde polis tarafından kaydedilen çocukların tanık olduğu suç oranı, 0-17 yaşındaki ortalama 100.000 nüfus başına

Çocukların Yönlendirilmesi, Cezalandırılması ve Tutuklanması

25. Cinsiyete ve yaşıa göre 14-17 yaş arası ortalama 100.000 nüfus başına yıl boyunca, gözaltında bulunan 14-17 yaş arası çocukların oranı
26. Cinsiyete ve yaşıa göre 14-17 yaş arası ortalama 100.000 nüfus başına yıl boyunca, gözaltında (duruşma öncesi gözaltı) bulunan 14-17 yaş arası çocukların oranı
27. Cinsiyete ve yaşıa göre 14-17 yaş arası ortalama 100.000 nüfus başına, yıl boyunca, gözaltında (duruşma sonrası gözaltı) tutulan 14-17 yaş arası çocukların oranı
28. Cinsiyete ve yaşıa göre hüküm giymemiş tutukluların toplam cezaevi nüfusuna oranı
29. Yılsonunda bir yıldan fazla tutuklu kalan 14-17 yaş arası çocukların oranı
30. Yıl içinde hapis cezasına çarptırılan çocukların yüzdesi
31. Yıl içinde alternatif tedbirlerle mahkûm edilen çocukların yüzdesi

Adli Kovuşturmadaki Çocuklar

32. Yıl boyunca yasal temsil sağlanan suç mağduru çocukların yüzdesi
33. Yıl boyunca yasal temsil sağlanan ceza davalarındaki çocukların yüzdesi

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Bağımsız İnsan Hakları Mekanizmalarına Erişim

34. Yıl içinde çocuklar tarafından veya çocuklar adına bağımsız insan hakları mekanizmalarına yapılan şikâyet sayısı

Çocukların Velayetini Etkileyen Aile/Mahkeme Davaları

35. Yıl içinde karara bağlanan çocukların velayetini etkileyen aile/hukuk mahkemesi davalarının yüzdesi

36. Yıl içinde çocuk koruma yetkilileri tarafından kaydedilen çocuklara yönelik şiddet vakalarının sayısı

Çocuğa Yönelik Şiddet ve Zararlı Uygulamalar

Çocuklara Yönelik Şiddet ve Zararlı Uygulamalara İlişkin Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri (SKH) Göstergeleri

37. Son 12 ay içinde mevcut veya eski bir partner tarafından fiziksel, cinsel veya psikolojik şiddete maruz kalan 15 yaş ve üstü kadınların ve kız çocuklarının şiddet biçimine ve yaşa göre oranı (SKH göstergesi 5.2.1)
38. Son 12 ay içinde partneri dışındaki kişiler tarafından cinsel şiddete maruz kalan 15 yaş ve üstü kadın ve kız çocuklarının yaşa ve olayın meydana geldiği yere göre oranı (SKG göstergesi 5.2.2)
39. 15 yaşından önce ve 18 yaşından önce bir birliktelikte olan veya 20-24 yaş arası evli olan kadınların oranı (SKH göstergesi 5.3.1)
40. Cinsiyete ve yaşa göre 100.000 kişi başına kasıtlı cinayet mağduru sayısı (SKH göstergesi 16.1.1)
41. 100.000 nüfus başına cinsiyete, yaşa ve nedene göre çatışmalara bağlı ölümler (SKH göstergesi 16.1.2)
42. Son 12 ayda fiziksel, psikolojik veya cinsel şiddete maruz kalan nüfusun cinsiyete ve yaşa göre oranı (SKH göstergesi 16.1.3)
43. Geçen ay bakımverenler tarafından herhangi bir fiziksel cezaya ve/veya psikolojik saldırıya maruz kalan 1-17 yaş arası çocukların oranı (SKH göstergesi 16.2.1)
44. Cinsiyete, yaşa ve sömürü biçimine göre 100.000 nüfus başına insan ticareti mağduru sayısı (SKH göstergesi 16.2.2)
45. 18 yaşına kadar cinsel şiddete maruz kalan 18-29 yaş arası genç kadın ve erkeklerin oranı (SKH göstergesi 16.2.3)

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

7. ÇOCUK REFAHINDA SOSYAL HİZMET UYGULAMALARI İÇİN NASW STANDARTLARI

AB ve BM tarafından oluşturulmuş bir belge olmamasına rağmen, Çocuk Refahında Sosyal Hizmet Uygulamaları İçin ABD Ulusal Sosyal Hizmet Uzmanları Birliği (NASW) Standartları¹³ (NASW Standards For Social Work Practice in Child Welfare) çocuk koruma alanında büyük önem taşımaktadır. NASW tarafından çocuk refahı sosyal hizmet uzmanlarının sunacağı hizmetlerin kapsamını genişletmek amacıyla geliştirilmiştir. Standartlar, yöneticilerin desteklemesi gereken bir yapıya sahip olup, çocuklar, gençler ve ailelerin beklentilerini yansıtır. Ayrıca, sosyal hizmet uzmanlarının çocuk refahı sistemi içerisinde etkin bir şekilde görev yapabilmeleri için gerekli beceri, bilgi, değerler, metodoloji ve hassasiyetler konusunda farkındalığı artırmak amaçlanmıştır (NASW, 2013).

Bu standartlar, sosyal hizmet uygulamaları, araştırmaları ve politikalarında çocuk refahı hizmetlerine dair net kılavuzlar ve hedeflerin oluşturulmasını ve uygulanmasını teşvik edecektir. Standartların özel hedefleri şunlardır:

- Çocuk refahı uygulamaları ve hizmetleri için beklentiler oluşturmak
- Çocuk refahı uygulamalarının NASW Etik Kuralları tarafından yönlendirilmesini sağlamak
- Çocuklara, gençlere ve ailelere en yüksek kalitede sosyal hizmetleri sunmak
- Çocukların, gençlerin ve ailelerin saygı ve haysiyetle muamele görmelerini ve destekleyici ve gizli hizmetlere ve karar alma sürecine uygun şekilde dahil edilmelerini sağlamak
- Çocuk refahı sosyal hizmet uzmanlarının eğitim materyalleri ve programları geliştirmek için bir temel oluşturmak
- Çocuk refahı alanındaki sosyal hizmet uzmanlarını, yerel kamu politikalarının geliştirilmesine ve iyileştirilmesine katılmaya teşvik etmek
- Çocukların ve gençlerin refahını desteklemek ve program değerlendirme ve araştırma yapmak için uygulamaları geliştirmek.

Standartların açıklamalarına aşağıda yer verilmiştir:

Standart 1. Etik ve Değerler

Çocuk refahı alanında çalışan sosyal hizmet uzmanları, sosyal hizmet mesleğinin değerlerine ve etiğine bağlı olmalı ve NASW'nin Etik Kurallarını, çocuk refahı uygulamasının özgün yönlerini kavrama ve etik kararlar verme sürecinde bir rehber olarak kullanılmalıdır.

¹³ <https://www.socialworkers.org/LinkClick.aspx?fileticket=FluUDcEac%3D&portalid=0>

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Standart 2. Nitelikler, Bilgi ve Uygulama Gereksinimleri

Çocuk refahı alanında çalışan sosyal hizmet uzmanları, akredite bir sosyal hizmet okulundan lisans veya yüksek lisans derecesine sahip olmalı ve çocuk refahı alanındaki mevcut teori ve uygulamalar ile çocuk refahı yasaları hakkında geniş bir bilgiye sahip olmalıdır.

Standart 3. Mesleki Gelişim

Çocuk refahı alanındaki sosyal hizmet uzmanları, çocuklara, gençlere ve çocuk refahına dahil olan ailelere en güncel, yararlı ve kültürel açıdan uygun hizmetleri sağlamak için bilgi ve becerilerini sürekli olarak geliştirmelidir.

Standart 4. Savunuculuk

Çocuk refahı alanındaki sosyal hizmet uzmanları, çocuklara, gençlere ve ailelere yönelik hizmetleri iyileştirecek kaynakları ve sistem reformlarını savunmaya çalışmalıdır.

Standart 5. İş birliği

Çocuk refahı alanındaki sosyal hizmet uzmanları, çocuklara, gençlere ve ailelere etkili hizmetleri desteklemek, geliştirmek ve sunmak için disiplinlerarası ve kurumlararası iş birliğini teşvik etmelidir.

Standart 6. Kayıt Tutma ve Hizmet Alan/Müracaatçı Bilgilerinin Gizliliği

Çocuk bakım kuruluşlarında çalışan sosyal hizmet uzmanları, hizmet alanların bilgilerinin gizliliği için uygun önlemleri almalıdır.

Standart 7. Kültürel Yetkinlik

Sosyal hizmet uzmanları, hizmetleri ailelere kültürel anlayış ve yeterlilik doğrultusunda sunmalıdır.

Standart 8. Değerlendirme

Çocuk refahı alanında çalışan sosyal hizmet uzmanları, önemli bilgileri toplamak amacıyla çocuk, genç ve aile sistemlerinin ilk ve kapsamlı değerlendirmesini yapmalıdır. Sosyal hizmet uzmanı ayrıca çocuk koruma ve bakım hizmetleri için planlar geliştirmek ve değerştirmek üzere sürekli değerlendirmeler yapmalıdır.

Standart 9. Müdahale

Çocuk refahı alanında çalışan sosyal hizmet uzmanları, çocukların güvenliğini ve refahını sağlamak için kanıta dayalı uygulamalar kullanmalıdır.

Standart 10. Aile Katılımı

Çocuk refahı alanında çalışan sosyal hizmet uzmanları, aileleri değerlendirme, müdahale ve yeniden birleşme çabalarının sürecine, en erken aşamadan itibaren, aktif bir şekilde dahil etmelidir.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Standart 11. Gençlik Katılımı

Çocuk refahı alanında çalışan sosyal hizmet uzmanları, yaşça büyük çocukları bakım dışında kaldıkları ve koruyucu bakımdan çıkmaya hazırlandıkları süreçte kendi ihtiyaçlarını karşılamaları için aktif olarak dahil etmelidir.

Standart 12. Hizmet Devamlılığı

Çocuk bakım kuruluşlarında çalışan sosyal hizmet uzmanları, çocukların ve gençlerin güvenli bir şekilde kalamayacakları durumlarda onları aile dışı bakıma yerleştirir. Sosyal hizmet uzmanları, kalıcı aile planlama çabalarını, çocukları en kısa sürede aile ortamına döndürmeye veya başka bir kalıcı aileye yerleştirmeye odaklanacak şekilde yönlendirecektir.

Standart 13. Süpervizyon

Çocuk refahı alanında görev yapan süpervizörler, sosyal hizmet uzmanlarının becerilerini geliştiren, güvenli ve olumlu bir çalışma ortamı oluşturan, sosyal hizmet uzmanlarına kalite kontrolü sağlayan ve müracaatçılara nitelikli hizmetler sunmayı destekleyen bir çalışma ortamını teşvik etmelidir.

Standart 14. Yönetim

Çocuk refahı alanında yönetici olarak çalışan sosyal hizmet uzmanları, makul vaka yükleri ve iş yüklerini, yeterli denetimi, gelişen teknolojilerin uygun kullanımını ve çalışanların mesleki sorumluluklarını yerine getirirken eylemlerini yasal koruma altına alacak bir kurum kültürünü desteklemelidir.

Aşağıdaki tabloda standartların sosyal hizmet uygulama alanlarına göre sınıflandırılmasına yer verilmiştir.

Tablo 5. NAWS Standartlarının Çocuk Koruma İhtiyaçlarına Göre Sınıflandırılması Tablosu

Standart 1.	:	Etik ve Değerler
Standart 2.	:	Nitelikler, Bilgi ve Uygulama Gereksinimleri
Uygulama Gereksinimleri		
Standart 3.	:	Mesleki Gelişim
Standart 4.	:	Savunuculuk
Standart 5.	:	İş birliği
Standart 6.	:	Kayıt Tutma ve Hizmet Alan/Müracaatçı Bilgilerinin Gizliliği
Hizmet Alan/Müracaatçı Bilgileri		
Standart 7.	:	Kültürel Yetkinlik

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Standart 8.	:	Değerlendirme
Standart 9.	:	Müdahale
Standart 10.	:	Aile Katılımı
Standart 11.	:	Gençlik Katılımı
Standart 12.	:	Süreklilik Planlaması
Standart 13.	:	Süpervizyon
Standart 14.	:	Yönetim

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

8. İRLANDA SAĞLIK BİLGİ VE KALİTE OTORİTESİ ÇOCUK BAKIM MERKEZLERİ İÇİN ULUSAL STANDARTLAR ÖRNEĞİ

Sağlık Bilgi ve Kalite Otoritesi (HIQA), İrlanda'daki sağlık ve sosyal bakım hizmetleri için kullanan yüksek kaliteli ve güvenli bakım sağlamak amacıyla 2007 Sağlık Yasası kapsamında kurulan yasal organdır. HIQA'nın birçok işlevinden biri, çocuk hizmetleri de dahil olmak üzere sağlık ve sosyal bakım hizmetleri için standartlar belirlemektir. HIQA (2018) tüm çocuklar için, özellikle de özellikle savunmasız olan ve ailelerinden uzakta yaşıyan çocuklar için bakımın kalitesini ve güvenliğini artırmanın önemini kabul eder. Bu Ulusal Çocuk Bakım Merkezleri Standartları (National Standards for Childrens's Residential¹⁴), çocuk bakım merkezlerinde yaşıyan çocuklara çocuk merkezli, güvenli ve etkili bakım ve destek sağlanmasını sağlamak için HIQA tarafından geliştirilmiştir. 2.1 bölümünde yer alan standartlar ve kalite sistemi ile ilgili bilgiler 'Health Information and Quality Authority (2018) *National Standards for Children's Residential Centres*' belgesi özetlenerek sunulmuştur. Belgenin İngilizcesine aşığıdaki adresten ulaşılabilir.

<https://www.hiqa.ie/sites/default/files/2018-11/national-standards-for-childrens-residential-centres.pdf>

Yatılı kuruluş bakımındaki çocuklar, güvende olma, çocuk merkezli bakım ve destek alma ve refah ve gelişimlerini en üst düzeye çıkarmak için ihtiyaç duydukları hizmetlere ve desteğe erişme hakkına sahiptir. Çocuk bakım merkezleri, çocukların gelişimsel ihtiyaçlarına dikkat etmeli ve her çocuğun bireysel ihtiyaçlarını karşılamak için çalışmalı, aynı zamanda bu ihtiyaçların çocuk büyüdükçe ve geliştikçe değişeceğini kabul etmelidir. Çocuklara her zaman onurlu ve saygılı davranılmalı, karar alma süreçlerine katılmaları desteklenmeli ve onları etkileyen kararlar alınırken görüşleri dikkate alınmalıdır. Çocuk bakım merkezleri sade olmalı ve bir grup yaşam ortamının zorluklarını kabul ederken, orada yaşıyan tüm çocukların olumlu gelişimini desteklemelidir.

Standartlar, çocuk barınma merkezlerinde sağlanan bakım ve destekte ilerici iyileştirmeleri teşvik etmeyi amaçlamaktadır. Ulusal Standartlar, bakım merkezlerinde yaşıyan çocuklar için çocuk merkezli, güvenli ve etkili hizmetlerin sürekli gelişimi için bir çerçeve sunmaktadır.

8.1. Ulusal Standartların Amacı

Bu belgede belirtilen standartlar, bakım merkezlerinde yaşıyan tüm çocukların ve onların bakımına dahil olan herkesin beklentilerine uygun bir anlayış geliştirmeyi amaçlamaktadır.

¹⁴ "Children's Residential Centre" bu metinde çocuk bakım evi olarak çevrilmiştir.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Çocuk Bakım Merkezleri için Ulusal Standartlar:

Bu standartlar, güvenli ve etkin bir çocuk bakım merkezinin nasıl olması gerektiğini belirlerken ortak bir dil oluşturur. Yatılı kuruluş bakımındaki çocuklar ve aileleri için, güvenli ve etkin bakım ve desteğin ne olduğunu ve iyi bir hizmetten neler beklemeleri gerektiğini anlatır. Her çocuğu hizmetin odak noktasına yerleştirerek ve onların bakımını yönlendirerek çocuk-merkezli bir yaklaşım sağlar. Çocukların yatılı bakımının kalitesini ve güvenliğini artırmak için güçlü yanları belirler ve geliştirilmesi gereken alanları vurgular. Günlük uygulamalarla tüm çocuk bakım merkezlerinde tutarlı bir kalite ve güvenlik seviyesi oluşturur. Güncel, etkili ve tutarlı uygulamaları destekler. Hizmet sağlayıcıların, çocuklara sunulan bakım ve desteği nasıl düzenlemeleri, sunmaları ve geliştirmeleri gerektiğini belirler, böylece hizmetlerini kullananlara, kamu kurumlarına ve finansman kuruluşlarına karşı kalite ve güvenlik konusunda sorumlulukları olur. Bu standartlar İrlanda Sağlık Bakanlığı tarafından onaylanmış olup, gönüllü, yasal ve özel çocuk bakım merkezlerine bu Ulusal Standartları uygulama ve uyumluluklarını gösterme sorumluluğu yükler.

8.2. Ulusal Standartların Kapsamı

Ulusal Standartlar, özel, gönüllü ve yasal olarak dizayn edilmiş tüm çocuk bakım merkezleri için geçerlidir. Engelli çocuklar için belirlenmiş merkezlere uygulanmazlar.

Resmi çocuk bakım merkezlerinin Çocuk ve Aile Kurumu (TUSLA) tarafından sağlanmaktadır. Çocuk ve tarafından sağlanmaktadır. Çocuk ve Aile Ajansı Yasası'nın 2013 yılında yürürlüğe girmesini takiben resmi olarak 2014 yılında kurulan TUSLA, alternatif bakım hizmetleri sunmak için yasal bir sorumluluğa sahiptir. Ayrıca, ebeveynlerinin bir çocuğun ihtiyaç duyduğu bakımı sağlayamadığı durumlarda çocukların bakım ve koruma altına alınmalarını sağlamaktan da sorumludur.

TUSLA, çocukları yalnızca, en azından şimdilik, çocukların sağlığının, refahının veya gelişiminin başka türlü sağlanamayacağı görüşünü oluşturduğu anda bakım altına alır. Çocuklar aileleriyle birlikte yaşayamadıklarında, onları geniş ailelerine veya koruyucu bakım merkezlerine yerleştirmek için her türlü çaba gösterilir. Bunun mümkün olmadığı durumlarda, TUSLA kurumsal bir ebeveynlik rolü üstlenir ve çocukları kuruluş bakımına yerleştirir.

Kuruluş bakımı, resmi olarak (TUSLA), gönüllü (kar amacı gütmeyen) veya özel şekilde sağlanabilir. Gönüllü kuruluşlar tarafından işletilen özel sektör sağlayıcıları ve hizmetleri, çocuklara yatılı bakım sağlamak için TUSLA tarafından sözleşmelidir.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

8.3. Sosyal Hizmet Uzmanının Rolü

1991 Çocuk Bakımı Yasası gereği, devlet himayesindeki çocuklara, çocukların güvenliği ve refahını sağlamak üzere TUSLA (Çocuk ve Aile Kurumu) tarafından bir sosyal hizmet uzmanı atanır. Bir çocuk bakım merkezi bağlamında, sosyal hizmet uzmanının yasal görevleri şunları içerir:

- Çocuğun bakım planının hazırlanması ve gözden geçirilmesi,
- Çocuk için uygun bir bakım yeri bulunması,
- Çocuğun ihtiyaçlarını karşıladığından emin olmak için yerleştirilmesinin denetlenmesi,
- Çocuğun eğitim ve sağlık ihtiyaçlarının karşılanması,
- Çocuğun ziyaret edilmesi ve çocuğun ailesiyle çalışması.

Bakım merkezlerinin, çocuğun bakım planının geliştirilmesi ve gözden geçirilmesi, bakım sonrası planlarına katılım ve çocuk için kayıtların tutulması gibi görevlerin bir kısmında yer alması önemlidir. Bu, herhangi bir değişiklik veya destek ihtiyacı durumunda, atanmış sosyal hizmet uzmanının bu değişiklikleri, çocuğun, ailesinin ve merkez personelinin dahil olduğu tüm kilit paydaşlarla birlikte çocuğun bakım planına yansıtması gerektiğini içerir. Bundan sonra, çocuk bakım merkezinin personeli, çocuğun yerleştirme planını buna göre değiştirecek veya iyileştirecektir.

Bakım altındaki çocuklar için sosyal hizmet uzmanının rolüne uygun düzenlemelerin yapılmasını ve izlenmesini, 1991 tarihli Çocuk Bakımı Yasası'nın 69. Bölümü gereği HIQA sağlamaktadır.

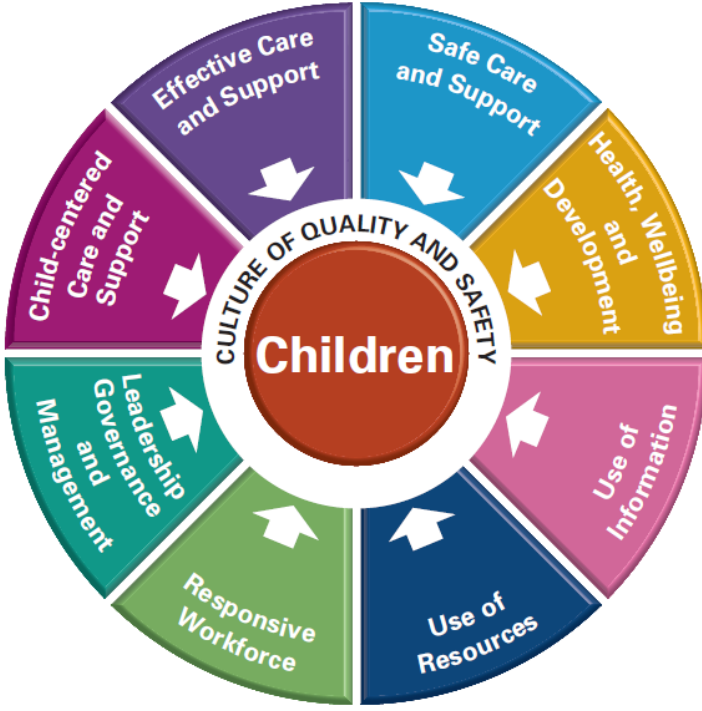
8.4. Kalite ve Güvenlik için Temalar

Ulusal Standartlar, ulusal olarak zorunlu kılınan tüm standartlar için belirlenmiş bir çerçeve kullanılarak geliştirilmiştir. Bu çerçeve, ulusal ve uluslararası kanıtların gözden geçirilmesi, ulusal ve uluslararası uzmanlarla etkileşim kurulması ve HIQA'nın sağlık ve sosyal bakım bağlamındaki bilgi ve deneyiminin uygulanmasının ardından geliştirilmiştir.

Aşağdaki şekil, Ulusal Standartların sunulduğu sekiz temayı göstermektedir. Dairenin üst yarısındaki dört tema, bir hizmetteki kalite ve güvenlik boyutlarıyla ilgiliyken, dairenin alt yarısındaki dördü, bir hizmetin kapasitesinin ve kabiliyetinin kilit alanlarıyla ilgilidir.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Çocuk Merkezli Bakım ve Destek
Etkili Bakım ve Destek
Güvenli Bakım ve Destek
Sağlık, Refah ve Gelişim

Liderlik, Yönetişim ve Yönetim
Duyarlı İşgücü
Kaynakların Kullanımı
Bilginin Kullanımı

Kalite ve güvenliğin dört boyutu şunlardır:

1. Çocuk Merkezli Bakım ve Destek: Çocuk bakım merkezlerinin çocukları işlerinin merkezine nasıl koyduğunu ifade eder. Bu, bakım ve desteği sağlama ve hakları koruma konularını içerir.
2. Etkili Bakım ve Destek: Çocuk bakım merkezlerinin, mevcut en iyi kanıtlar ve bilgileri kullanarak çocuklar için en iyi sonuçları ve yaşam kalitesini nasıl sunduğunu ifade eder.
3. Güvenli Bakım ve Destek: Çocuk bakım merkezlerinin, çocukları nasıl koruduğu ve refahlarını nasıl teşvik ettiğini, ayrıca zararları nasıl önlediğini ve azalttığını ifade eder. Güvenli hizmetler, hatalı durumlarla karşılaşıldığında bunları bir öğrenme aracı olarak kullanmayı içerir.
4. Sağlık, Refah ve Gelişim: Çocuk bakım merkezlerinin, çocuklar için optimum sağlık, gelişim ve eğitimi nasıl belirlediğini ve teşvik ettiğini ve bunu başarmak için çocuklarla nasıl çalıştığını ifade eder.

Bu kalite ve güvenlik boyutlarında iyileştirmeler sağlamak, çocuk bakım merkezlerinin aşağıdaki dört temel alanda yeterlilik sahibi olmasına bağlıdır:

- Liderlik, Yönetişim ve Yönetim: Bir çocuk bakım merkezi tarafından uygulanan hesap verebilirlik, karar verme ve risk yönetimi düzenlemeleri, ayrıca stratejik, yasal ve finansal yükümlülüklerin yerine getirilmesi.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

- Duyarlı İşgücü: Çocukların ihtiyaçlarına cevap vermek için gerekli beceri ve yetkinliklere sahip uygun sayıda personeli planlama, işe alma, yönetme ve organize etme.
- Kaynakların Kullanımı: Kullanılan para ve kaynaklar karşılığında çocuklar için en iyi ulaşılabilir sonuçları elde etmek amacıyla kaynakların etkili ve verimli bir şekilde kullanılması.
- Bilginin Kullanımı: Bilgiyi bakımı planlamak, sunmak, izlemek, yönetmek ve iyileştirmek için aktif bir kaynak olarak kullanma.

8.5. Ulusal Standartların Yapısı

Ulusal Standartlar yukarıdaki sekiz tema içinde düzenlenmiştir. Sekiz temanın birlikte çalışması amaçlanmıştır ve toplu olarak bir çocuk bakım merkezinin çocuk merkezli, güvenli ve etkili bakım ve destek sağladığını açıklar. Her standart üç bölümden oluşmaktadır:

Standart – hizmetin kalitesine ve güvenliğine katkıda bulunmak için gereken üst düzey çıktıları tanımlar.

Özellikler – bunlar birlikte ele alındığında, standarda ulaşma yolunda ilerlemeyi sağlayacaktır. Her standart altında sağlanan özelliklerin listesi kapsamlı değildir ve bakım merkezi standartların gerekliliklerini başka şekillerde karşılayabilir.

Bu bir çocuk olarak sizin için ne anlama geliyor- yatılı bakımda yaşayan çocuklar için her standardın kendileri için ne anlama geldiğine dair bilgiler.

Aşağıda standardın, özelliklerin ve çocuklar için ne anlama geldiği bölümlerinin doküman içine nasıl ele alındığını gösteren bir örnek yer almaktadır.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Standard 1.2

Each child's dignity and privacy is respected and promoted.

Features of a children's residential centre meeting this standard are likely to include:

- 1.2.1 The dignity and privacy of each child is respected with regard to personal space, personal communications, professional consultations, personal information and the provision of intimate care, if required.
- 1.2.2 Each child's personal belongings are respected. The importance of particular items of significance is recognised and personal belongings are maintained.
- 1.2.3 Each child is given opportunities to spend time by themselves, in line with their age and stage of development.
- 1.2.4 Any limits placed on the privacy of a child are in line with their assessed needs, have a clear rationale, are documented in their care plan and placement plan and are clearly explained.
- 1.2.5 Each child is informed about who their personal information is shared with and the reasons for the information being shared are clearly explained.
- 1.2.6 Each child has memorabilia of their childhood when they leave care; for example, certificates of achievement, photographs and home videos are stored safely and kept up to date in a memory box or life story book.

What does this mean for me as a child?

- Your privacy and dignity is respected by the staff caring for you and the other children in the centre.
- Your privacy is respected, for example your personal space, personal communications and personal belongings.
- Your information is only shared with someone who needs to know it to help support and care for you, for example your social worker or staff caring for you in the centre.
- Staff caring for you make sure that things that are precious to you, such as important items from your childhood, photographs or certificates are kept safe for you to have when you leave care.

8.6. Ulusal Standartlarda Kullanılan Terminoloji

Bakım Planı: Her bir çocuk için, aile bilgileri, yaşadıkları yer, gittikleri okul, aile görüşmesi için düzenlemeler ve çocuğun sağlık, refah ve eğitim durumlarının nasıl teşvik edileceğine dair bilgileri içeren yazılı bir belge hazırlanır.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Bu belge, tahsis edilmiş sosyal hizmet uzmanı tarafından çocuğun değerlendirmesi, amaçları ve ihtiyaçları doğrultusunda oluşturulur ve bakım sürecinde yer alan herkesin onayına sunulur. Bu bakım planı, çocuğun ihtiyaçlarını karşılamak üzere temel hedeflere odaklanan bir revizyon sürecinin sonucunda sosyal hizmet uzmanı tarafından yazılır. Çocuk bakım merkezleri kapsamında bakım planı, yerleştirme planına ilişkin bilgi sağlar.

Bakım Kaydı: Çocuğun yaşamını, sağlığını, güvenliğini, gelişimini ve refahını teşvik etmek ve korumak adına bakım merkezi tarafından toplanan tüm bilgileri içerir.

Çocuk: Bu standart belgede 'çocuk' ve 'çocuklar' terimleri, 18 yaşın altında ve evli olmayan bireyleri kapsar.

Çocuk Bakım Merkezi: TUSLA veya çocukların kendi aileleriyle yaşayamadığı durumlarda ihtiyaçlarını karşılamak adına bakım sağlayan gönüllü ya da özel bir kurumun işlettiği mekandır. Bu standartların amaçları doğrultusunda, bu terim, çocuklara konut hizmetleri sunan her türden kişi veya kuruluğu ifade eder.

Aile: Bu belgede 'aile' terimi, çocuğun doğum ailesini, bakımverenini ve vasisini kapsar.

Yerleştirme Planı: Bir çocuk bakım merkezinde, çocuğa sağlanan doğrudan bakımı ifade eden bir belgedir. Merkez yönetimi, çocuğun yerleştirme süreci boyunca ihtiyaçları ve hedefleri belirtmek amacıyla bu planı kullanır. Bu bağlamda, yerleştirme planı, bakım planına dayanır.

Personel: Bu terim, çocuk bakım merkezinde görev yapan, diğer kurumlardan da transfer edilebilen kişileri ifade eder. Ancak stajyerler, bir derece kursunda yerleştirilen kişiler veya hizmet sözleşmesi kapsamında çalışanları içermez.

Yatılı Bakımda Çocuklarla Çalışan Personel için Kilit Roller ve Sorumluluklar: Bu standartların amacı doğrultusunda, yatılı bakımda çocuklarla çalışan personelin yerine getirmesi gereken bazı temel görev ve sorumluluklar bulunur.

Tahsis Edilen Sosyal Hizmet Uzmanı: Çocuğun güvenliği ve refahı için yasal sorumlulukları yerine getirme görevi TUSLA tarafından atanmış olan sosyal hizmet uzmanına verilmiştir. Bu görevler arasında, bakım planlarının hazırlanması ve gözden geçirilmesi, çocuklar için uygun bakım merkezinin seçilmesi, çocuğun yerleştirilmesinin ihtiyaçları karşıladığından emin olunması, çocuğun eğitim ve sağlık ihtiyaçlarının karşılanması, çocuğun ziyaret edilmesi ve çocuğun ailesiyle birlikte çalışılması yer alır. Ayrıca, bakım merkezleri, yasal bakım planlama ve inceleme süreçlerine katılmak, bakım sonrası bakım için plan yapmak ve bu çocuklar için kayıt tutmakla yükümlüdür.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Kilit Çalışan: Bu, çocuk için özel sorumluluğu olan, onlarla doğrudan irtibat kuran, sağlık ve sosyal hizmetleri koordine eden ve kaynak kişi olarak hareket eden merkez personel ekibinin bir üyesidir.

Sorumlu Kişi: Çocuk bakım merkezinden sorumlu veya yönetici olarak sicile adı yazılan kişi. Merkezin kayıtlı sağlayıcısı olabilirler veya uygunsu birden fazla merkezden sorumlu olabilirler. Sorumlu kişinin görevleri arasında merkezin günlük işleyişini denetlemek, personelin eğitimini ve gelişimini yönetmek ve merkezdeki kayıtların, olayların ve soruşturmaların yönetimini sağlamak yer almaktadır. Zaman zaman, bu görevlerin bir kısmı veya tamamı, uygun olduğu şekilde merkezdeki bir veya daha fazla uygun niteliklere sahip personel üyesine devredilebilir.

Lisanslı Hizmet Sağlayıcı: Çocuk bakım merkezinin işlerini yürüten kişi olarak sicile adı yazılan kişi. Kayıtlı sağlayıcının sorumlulukları arasında merkezin bakım uygulamalarının, operasyonel politikalarının ve prosedürlerinin yönetimini denetlemek; merkezin amaç beyanı doğrultusunda yeterli kaynaklara, olanaklara ve hizmetlere erişimin sağlanması ve merkezdeki her çocuğun uygun şekilde yerleştirilmesini, etkili bakım ve destek almasını ve bireysel ihtiyaçları doğrultusunda bakımdan ayrılma hazırlıklarında yardımcı olunmasını sağlamak.

8.7. Standartlar

Tema 1: Çocuk Merkezli Bakım ve Destek	
Standart 1.1.	: Her çocuk, çeşitliliğe saygı duyan ve Birleşmiş Milletler (BM) Çocuk Hakları Sözleşmesi doğrultusunda haklarını koruyan bakım ve destek alır.
Standart 1.2.	: Her çocuğun onuruna ve mahremiyetine saygı duyulur ve bu teşvik edilir.
Standart 1.3.	: Her çocuk seçim yapar, bir savunuculuk hizmetine erişebilir ve bakımları hakkında bilinçli kararlar almaya katılmaları sağlanır.
Standart 1.4.	: Her çocuk, iletişim ihtiyaçlarını dikkate alan erişilebilir bir biçimde sağlanan bilgilere erişebilir.
Standart 1.5.	: Her çocuk aile, toplum ve yaşamlarındaki diğer önemli insanlarla olumlu bağlar ve bağlantılar geliştirir ve sürdürür.
Standart 1.6.	: Her çocuk dinlenir ve şikayetleri zamanında, destekleyici ve etkili bir şekilde harekete geçirilir.
Tema 2: Etkili Bakım ve Destek	
Standart 2.1.	: Her çocuğun belirlenen ihtiyaçları, onların bakım merkezine yerleştirilmesi konusunda bilgi verir.
Standart 2.2.	: Her çocuk, kişisel gelişimini en üst düzeye çıkarmak için bireysel ihtiyaçlarına göre bakım ve destek alır.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Standart 2.3.	:	Bakım merkezi çocuk merkezli ve sade bir yerdir ve çevre her çocuğun güvenliğini ve refahını teşvik eder.
Standart 2.4.	:	Çocuk merkezli, güvenli ve etkili bakım sağlanması desteklemek için gerekli bilgiler, bakım merkezindeki her çocuk için mevcuttur.
Standart 2.5.	:	Her çocuk, hizmetler içinde ve arasında etkili bir şekilde koordine edilen entegre bakım deneyimini yaşar.
Standart 2.6.	:	Her çocuk çocukluktan yetişkinliğe geçişte desteklenir.

Tema 3: Güvenli Bakım ve Destek

Standart 3.1.	:	Hizmetler, çocukları korumak ve onların refahını artırmak için ilgili mevzuat, düzenlemeler, ulusal politikalar ve standartlara uygun olarak işlevlerini yerine getirir.
Standart 3.2.	:	Çocuklar, etkili liderlik, yönetim ve yönetim düzenlemelerine sahip, açık hesap verebilirlik çizgileri olan bir çocuk koruma ve refah hizmeti alırlar.
Standart 3.3.	:	Hizmetler, çocuk koruma ve refah hizmeti sunumu ve sunumunun etkililiğini ve güvenliğini gözden geçirmek ve değerlendirmek için bir sisteme sahiptir.

Tema 4: Sağlık, Refah ve Kalkınma

Standart 4.1.	:	Her çocuğun sağlığı, refahı ve gelişimi teşvik edilir, korunur ve geliştirilir.
Standart 4.2.	:	Her çocuk, belirlenen sağlık ve gelişim ihtiyaçlarını karşılamak için desteklenir.
Standart 4.3.	:	Her çocuğa, bireysel güçlü yönlerini ve yeteneklerini en üst düzeye çıkarmak için eğitim ve öğretim fırsatları sunulmaktadır.

Tema 5: Liderlik, Yönetişim ve Yönetim

Standart 5.1.	:	Lisanslı hizmet sağlayıcı, bakım merkezinin her çocuğun bakımını ve refahını korumak ve geliştirmek için ilgili mevzuat, yönetmelikler, ulusal politikalar ve standartlarda belirtildiği gibi işlevlerini yerine getirmesini sağlar.
Standart 5.2.	:	Lisanslı hizmet sağlayıcı, bakım merkezinin çocuk merkezli, güvenli ve etkili bakım ve destek sağlamak için net hesap verebilirlik çizgileri ile etkili liderlik, yönetim ve yönetim düzenlemelerine sahip olmasını sağlar.
Standart 5.3.	:	Bakım merkezi, sağlanan hizmetleri doğru ve açık bir şekilde tanımlayan kamuya açık bir amaç beyanına sahiptir.
Standart 5.4.	:	Lisanslı hizmet sağlayıcı, konut merkezinin çocuklar için daha iyi sonuçlar elde etmek için sağlanan bakım ve desteğin güvenliğini ve kalitesini sürekli olarak iyileştirmeye çalışmasını sağlar.

Tema 6: Duyarlı İş Gücü

Standart 6.1.	:	Lisanslı hizmet sağlayıcı, çocuk merkezli, güvenli ve etkili bakım ve destek sağlamak için işgücünü planlar, organize eder ve yönetir.
---------------	---	--

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Standart 6. 2.	:	Lisanslı hizmet sağlayıcı, çocuk merkezli, güvenli ve etkili bakım ve desteği yönetmek ve sunmak için gerekli yetkinliklere sahip kişileri işe alır.
Standart 6. 3.	:	Lisanslı hizmet sağlayıcı, bakım merkezinin çocuk merkezli, güvenli ve etkili bakım ve destek sağlama konusunda işgücünü desteklemesini ve denetlemesini sağlar.
Standart 6. 4.	:	Çocuk merkezli, güvenli ve etkili bakım ve destek sağlamak için personele eğitim ve sürekli mesleki gelişim sağlanmaktadır.

Tema 7: Kaynakların Kullanımı

Standart 7. 1.	:	Bakım merkezleri, çocuk merkezli, güvenli ve etkili bakım ve destek sağlamak için mevcut kaynakların kullanımını planlar ve yönetir.
----------------	---	--

Tema 8: Bilgilerin Kullanımı

Standart 8. 1.	:	Bilgiler, çocuk merkezli, güvenli ve etkili bakım ve desteği planlamak, yönetmek ve sunmak için kullanılır.
Standart 8. 2.	:	Çocuk merkezli, güvenli ve etkili bakım ve destek sağlamak için bilgi yönetişimi ve kayıt yönetimi için etkili düzenlemeler yapılmaktadır.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

9. KUZEY DOĞU DUBLİN'DEKİ KURULUŞLAR İÇİN GELİŞTİRİLMİŞ POLİTİKA VE KURALLAR EL KİTABI ÖRNEĞİ

9.1. Arka Plan

İrlanda için geliştirilmiş kurum bakımına ilişkin ulusal standartların Dublin'in kuzey doğusunda uygulanmasına ilişkin kapsamlı Kuzey Doğu Dublin'deki Kuruluşlar İçin Geliştirilmiş Politika ve Kurallar El Kitabı Örneği (Policies and Procedures For Children's Residential Centres Hse Dublin Northeast) adında bir rehber hazırlanmıştır¹⁵. Bu el kitabı, bir iyi uygulama örneği olarak kabul edilebilir. Standartlar olabildiğince belirgin ve ölçülebilir hale getirilmeye çalışılmıştır. 2010 yılında oluşturulan bu kaynak, ulusal standartların önceki versiyonlarına dayanarak daha açık ve izlenebilir bir rehber niteliği taşıır.

Kurum bakımının ayrıntılı standartlarına geçiş yapmadan önce, belgede yer alan genel kurum bakım politikasının özetlenmesi gereklidir. İrlanda'nın diğer bölgelerinde olduğu gibi ve tüm yasal düzenlemeler ve çocuk refahı belgelerinde belirtildiği üzere, kurum bakımı İrlanda'da en son başvurulacak alternatif bakım Őekli olup, özellikle 12 yaş ve üzeri çocuklar için tercih edilmesi önerilir. Kurumsal bakım, diğer alternatif bakım yöntemleri mümkün olmadığında ve çocuğun anlık ihtiyaçlarına en uygun seçenek olarak kaldığında uygulanmalıdır. Çocuklar mümkün olduğunca kendi aileleri ile yaŐmalı ve kendi evlerinde bakım sağlanamayacağı durumlarda kendi bölgelerindeki en yakın kuruluŐta desteklenmelidir. Kurum bakımının tek seçenek olduğu durumlarda, bu durumun en kısa sürede sonlandırılması için çaba gösterilmelidir. 2010 yılında geliştirilen bu uygulama kuralları el kitabı, İrlanda'daki standartları ele alan güncel kaynaklarda hala yer bulmaktadır. 8. ve 9. bölümlerdeki standartlar İrlanda Çocuk Koruma Kuruluşları tarafından oluşturulduğu için, ortak bir terminoloji kullanılmıştır. 9. bölümü okurken, terminoloji açıklamaları için 8. bölümdeki tanımlamalar kısmına başvurmanızı öneririz.

9.2. Kuralların Uygulama Alanları

Olduğuça kapsamlı olan bu çalışma kurum bakımının tüm aŐamalarını ele alan 10 farklı bölümden oluşmaktadır. AŞağıda el kitabının baŐlıklarına ve kurallara yer verilmiştir. Orijinal kitapta her bölümde giriş, kurallar, amaç ve bu kuralları uygulayacak ya da bunlardan etkilenecek kişilerin açıklandığı bölümler yer almaktadır. Bu raporda sadece kurallara yer verilmiştir.

Kuralların ana başlıkları aşağıdaki gibidir;

1. Personelle ilgili kurallar
2. Çocuğun bakımına ilişkin kurallar

¹⁵ [Policies procedures children's residential centres \(hse.ie\)](http://policies.procedures.children's.residential.centres.hse.ie)

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

3. Davranış yönetimi ile ilgili kurallar
4. Sağlık ve iyi olma hali ile ilgili kurallar
5. Önemli olaylar ile ilgili kurallar
6. Merkezden ayrılma ile ilgili kurallar
7. Personel alımı, eğitimi ve desteklenmesi ile ilgili kurallar
8. Rapor yazma, kayıt tutma ve bilgi paylaşma ile ilgili kurallar
9. Merkezin çevresi ve ulaşım ile ilgili kurallar

9.2.1. Personelle İlgili Kurallar

9.2.1.1. Genel Olarak Uymaları Gereken Kurallar

- Birbirleriyle iş birliği ve nezaket içeren bir dil kullanırlar
- Ayrımcı, cinsiyetçi ve kaba bir dil kullanmaktan kaçınırlar.
- Uygun olmayan yerlerde kuruluşla ilgili sorunları tartışmazlar.
- Raporlamaları gereken durumları doğru zamanda kuruluşa bildirirler.
- Görevlerini doğru ve güvenli şekilde yapmalarını engelleyen durumları yöneticilerine rapor ederler.
- Çocuğun faydası için diğer kurumlarda çalışan uzmanlara saygı duyarlar ve iş birliği geliştirirler.
- Bilgi, beceri ve uygulama yeterliliklerini geliştirirler.
- Personel toplantılarına katılırlar
- Çocukların görebilecekleri, anlayabilecekleri, kurum içi ve çevresindeki hiçbir yerde sigara içmezler.
- Personel kartlarını üzerlerinde taşırlar.

9.2.1.2. Çocuklarla Çalışırken Uymaları Gereken Kurallar

- Çocuklara iyi birer rol model olurlar.
- Çocukların fiziksel, bilişsel, duygusal, sosyal yönden gelişmesine katkı sağlarlar.
- Çocukların bireysel farklılıklarına saygı gösterirler
- Çocukların refahını tehlikeye atacak tüm durumlara anında müdahale ederler.
- Çocuklarla aileleriyle uygunsuz ilişkiler kurmazlar.
- Çocuklara ve ailelerine de nazik ve saygılı davranırlar.
- Aileleri çocuğun bakımına dahil olması için cesaretlendirirler
- Çocukların ailelerinin iletişim adreslerini Sosyal hizmet uzmanları ya da yöneticilerin izni dışında paylaşmazlar.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

9.2.2. Çocuğun Bakımına İlişkin Kurallar

Bu bölüm bakımın planlanması, yerleştirmenin planlanması, yönetime ilişkin kurallar,

9.2.2.1. Bakım Planı ile İlgili Kurallar

- Her çocuğun girişte ve merkezde kaldığı sürece bir sosyal hizmet uzmanı olmalıdır.
- Her çocuğun yasal bir bakım planı olmalıdır.
- Acil durumlarda merkeze gelmiş çocukların 7 iş günü içerisinde bakım planları hazırlanır.
- Kabul eden iki ay sonra bakım planı yeniler.
- Çocukların yasal bakım planının, yerleştirmenin ilk iki yılı boyunca altı ayda bir ve daha sonra en az yılda bir kez gözden geçirilir ve güncellenir
- Çocuğun sosyal hizmet uzmanı bakım planı ile ilgili gözden geçirme toplantıları düzenleme, toplantı davetlerini ayarlama, toplantı raporlarını oluşturma, gibi düzenlemeler yapmalıdır.
- Çocuk gözden geçirme toplantılarına katılmak konusunda isteksizse bu konu toplantıda acilen ele alınmalıdır.
- Bakım planının bir kopyası çocuğa, aileye ve yönetime iletilmelidir.
- Bakım planında merkezin görev ve sorumluluklarının belirtildiği raporu yönetime iletilmelidir.
- Bakım planını saklanır ve yetkili personelin erişimi kolaylaştırılır.
- Gözden geçirme toplantılarına katılmaları için çocukları teşvik edilir.
- Raporların hazırlanmasında çocuklara danışılır.

9.2.2.2. Yerleştirmenin Planlanması ile İlgili Kurallar

- Çocuğun yerleştirme planı hazırlanır.
- Plan hazırlanırken çocuğun sosyal hizmet uzmanı, ailesiyle ve çocukla ilgili diğer kişilerle görüşür.
- Planların uygulanabilir olmasına dikkat edilir.
- Merkez personeline uygulama ile ilgili bilgi verilir.

9.2.2.3. Kabul Süreci ile İlgili Kurallar

Kabul merkez bakımına giriş yapan çocukla ilgili düzenlemeleri içerir. Çocuğun merkeze gelişi planlı ya da plansız ani bir şekilde gerçekleşebilir.

Planlanmış kabullerde aşağıdaki kurallar uygulanır:

- Tüm personel çocuğun uyumu ve refahı için çaba gösterir.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

- 10 günlük bir başlangıç dönemi vardır.
- Bu dönem boyunca ziyaret sayıları ve kalacağı günler planlanır.
- Bakım planı ile ilgili toplantı tarihi belirlenir
- Çocuğun kabul sürecine katılım düzeyi belirlenir.
- Mahkeme kararları, doğum belgesi, güncel fotoğrafı, daha önce hazırlanmış bakım planı, sosyal inceleme raporu, tıbbi rapor, eğitim raporu, çocukla ilgili çocuğun refahını ilgilendiren kişilerle ilgili raporlar toplanır.

Planlanmamış kabullerde ise aşağıdaki kurallar uygulanır:

- Merkezdeki sosyal hizmet uzmanı ile sorumlu sosyal hizmet uzmanı ile görüşülür.
- Çocukla ilgili yerleştirme öncesi risk değerlendirmesi yapılır.
- Kabulden sonraki beş iş günü içinde yasal bakım planı toplantısının yapılacağı konusunda Sosyal Hizmet Uzmanı (SHU) ile fikir birliğine varılır.
- Planlanan kabullere ilişkin kurallarda belirtilen merkez tarafından istenen tüm bilgi ve belgelerin beş iş günü içinde tamamlanacağına dair gencin SHU ile fikir birliğine varılır..
- Plansız bir kabulün gerçekleşeceğine dair anlaşmanın ardından da merkez, planlı kabullere ilişkin kuralların tümünü yerine getirir.

9.2.2.4. Bakım Personelinin Belirlenmesi ile İlgili Kurallar

El kitabında kilit çalışan (key worker) olarak belirtilmiştir. Merkez personelinden seçilen bu kilit çalışan çocuk için bireyselleştirilmiştir bakım sağlar. Çocukla ilgili tek sorumlu değildir ama merkeze uyumu ve gelişimini koordine eden kişidir. Bakım planı hazırlanırken bu kişiden bilgi edinilir.

- Her çocuk için bir kilit çalışan belirlenir.
- Kilit çalışanın yokluğunda yerine geçecek kişi önceden belirlenir.
- Kilit çalışanı çocukla beraber belirlenir.
- İki ayda bir çocuk ve kilit çalışan arasındaki ilişkinin kalitesi izlenir.
- Çocukla ilgili sorumluluk alacak tek kişi kilit çalışan değildir.
- Deneyimli kilit çalışanları diğerleriyle eşleştirerek yeni başlayanlara destek olunur.
- Kilit çalışanlara rol ve sorumlulukları ile ilgili rehberlik edilir.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

9.2.2.5. Çocukların Haklarına İlişkin Kurallar

- Çocukların merkeze girişlerinde hak ve sorumlulukları konusunda bilgilendirilmelerine ve bunları anlamalarına yardımcı olunur.
- Çocukların merkezin çocuk koruma politikaları hakkında bilgilendirilmesi ve bunları anlamalarına yardımcı olunmasını sağlar.
- Merkezin tüm üyelerinin, çocuk haklarını destekleyen ilgili mevzuat hakkında eğitimleri sürekli yapılır.
- Çocuklara, haklarını ve sorumluluklarını ve bu merkezin çocuk koruma politikasını ayrıntılandıran 'Yatılı Bakımda Yaşam Rehberiniz' kitapçığının bir kopyasını verilir.
- Çocukların eğitim, sağlık, sosyal ve psikolojik gelişim ihtiyaçlarını kapsayan bir plana sahip olmaları sağlanır.
- Çocuklara, bakımlarının tüm yönleriyle ilgili görüşlerini ifade etme fırsatı tanınması sağlanır.
- Çocukların toplantılara, menü seçimine ve alışverişe katılımı sağlanır.
- Çocukların ve ailelerinin adil ve hakkaniyetli bir şikayet sistemine erişimlerini kolaylaştırılır.
- Merkezin bilgiye erişim politikasına uygun olarak çocukların bakımlarıyla ilgili bilgilere erişmeleri desteklenir.
- Çocuklara Çocuk Hakları ve Katılım Görevlileri ile nasıl iletişime geçebilecekleri konusunda bilgi verilir.
- Çocuklara, Çocuk Ombudsmanı ile nasıl iletişime geçebilecekleri konusunda bilgi verilir.

9.2.2.6. Çocuklarla Danışma Kuralları

- Merkezdeki çocuklarla günlük yaşamın bir parçası olarak açık iletişimi/danışmayı teşvik etmek için her fırsat sağlanır.
- Her çocuğa yaşı ve anlayış düzeyine uygun bir şekilde danışmanlık yapılır.
- Her çocuğun kilit çalışanı onun isteğine göre belirlenir.
- Çocukların toplantılara katılması teşvik edilir.
- Merkezin işleyişı ile ilgili tüm konularda çocukların söz sahibi olmaları için alan, zaman ve fırsat sağlanır.
- Toplantı gündemi belirlenirken çocukların görüşü alınır.
- Çocukların kendilerinin katkı sunmayı ve yönetmeyi kabul ettiği alanlar desteklenmelidir.

9.2.2.7. Bilgiye Erişim Kuralları

- Çocuklara ve ebeveynlerine/velilerine, çocuğun merkeze kabulünden sonra kişisel bilgilerine erişim hakları konusunda resmi tavsiyelerde bulunulur.
- Çocuklar haklarında yazılmış raporlara ve kayıtlara erişebilir.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

- Çocukların izinsiz erişmemeleri gereken raporlar varsa bunlar için gencin dosyasında gizli ve ayrı bir bölüm oluşturulur.
- Belirli bilgilerin neden saklandığı konusunda çocuğa bir açıklama yapılır.
- Çocuklarla kayıtlarını ve raporlarını okumaları için uygun bir zaman üzerinde anlaşılır.
- Kayıtlarına veya raporlarına erişim sırasında çocuklara bir görevli eşlik eder.
- Kayıtların ve raporların içeriğini tartışmak isterlerse çocuklara zaman ayrılır.
- Çocuklara, kendileri hakkında kayıt altına alınan bilgilerin doğruluğuna itiraz etme hakları olduğu bildirilir.
- Yanlış veya yanıltıcı olduğu kanıtlanan bilgiler düzeltilir.
- Tüm bilgi alışverişi sırasında merkezin gizlilik politikasına bağlı kalınır.
- Çocukların bilgiye erişim taleplerinin nasıl yönetileceği konusunda merkezin personel ekibine net rehberlik sağlanır.

9.2.2.8. Aile ile İletişim Kuralları

- Yasal bakım planına uygun olarak her genç ve ailesi arasında tam ve açık iletişim teşvik edilir.
- Aileleriyle veya diğer önemli kişilerle iletişim kurmak isteyen çocuklara mevcut tüm yöntemlerle yardım sağlanır.
- Her çocuğun ailesiyle iletişim kurma konusundaki isteklerine saygı gösterilir.
- Her çocuğun yasal bakım planında ailesiyle temasa ilişkin olarak belirtilen tüm şartlara uyulur.
- Yasal bakım planının temas için uygun olmadığını belirttiği herhangi bir aile üyesi ile çocuk arasında temas sağlanmaz.
- Ailesiyle iletişim kuramayan çocukların şu anda bunun neden böyle olabileceğini anlamaları konusunda yardımcı olunur.
- Yasal bakım planına göre çocuk ve aileleri arasındaki temas incelenir.
- Aileler, merkezin çocuklarla ilgili uygulanan rutinlerine davet edilir.
- Her çocuğun ailesi ile iletişimi izlenir ve herhangi bir gelişme ve sorunla ilgili sosyal hizmet uzmanına bilgi verilir.
- Belirli bir süre çocuğun ebeveynleri ile iletişimin kesilmesi durumunda yeniden iletişim kurabilmeleri için çocuğa yardımcı olunur.
- Ebeveynleri ile iletişim kurmalarının mümkün olmadığı durumlarda, çocuğa destek sağlamak için çocuğun geniş ailesinden biri belirlenmeye çalışılır.
- Çocuk ile bir aile üyesi arasındaki temasın taraflardan birinin refahı için bir risk oluşturabileceğine inanıldığında bir risk değerlendirmesi yapılır.
- Çocuk ile ailesi arasındaki ilişkiyi güvenli bir yerde sürdürmenin ve desteklemenin olumlu bir yolu olarak aile üyeleriyle yatıya kalmaları teşvik edilir.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

- Çocuğun hayatındaki gelişmelerden ebeveynleri haberdar edilir.
- Ailesiyle iletişimi kolaylaştırmak amacıyla çocuğa özel bir telefon sağlanır.
- Aile iletişiminin ayrıntıları merkezin aile iletişim formuna kaydedilir.
- Aile temasıyla ilgili kayıtları, yetkili personelin erişimini kolaylaştıracak şekilde güvenli ve emniyetli bir şekilde saklanır.

9.2.2.9. Çocuğun Arkadaşlarıyla İletişim Kuralları

- Çocuklar, arkadaşlarıyla iletişim kurmaları için teşvik edilir.
- Arkadaşlarıyla iletişim kurmak isteyen çocuklara mektup yazarak (günümüzde diğer iletişim yolları yardım sağlanır).
- Çocukların arkadaşlarıyla olan etkileşimleri yaşlarına uygun bir şekilde izlenir ve denetlenir.
- Çocukların merkezi ziyaret eden arkadaşları için merkezin kuralları belirtilir.
- Çocuklar, arkadaşlarını merkezi ziyaret etmeye davet etmeleri için teşvik edilir.
- Çocuğun arkadaşları ve arkadaşlarının ebeveynleri ile gizlilik ve kurallar hakkında uygun bir şekilde etkileşim kurulur.
- Çocuğun arkadaşlarının ve arkadaşlarının ebeveynlerinin ziyaretleri için merkezdeki olumlu ve sıcak atmosfer teşvik edilir.
- Çocuklara, arkadaşlarıyla yaşadıkları zorlukların üstesinden gelmelerine veya bakımda olmanın bir sonucu olarak zorlandıkları arkadaş edinme konusunda yardımcı olunur.
- Arkadaşlarıyla ilgili çocuğa zarar verebilecek bir durum varsa risk değerlendirmesi yapılır.
- Arkadaşlarla iletişimin ayrıntıları günlük rapor defterine/günlüğüne kaydedilir.
- Arkadaşlarla iletişime ilişkin kayıtları, yetkili personelin erişimini kolaylaştıracak şekilde güvenli ve emniyetli bir şekilde saklanır.

9.2.2.10. Elektronik Aletlerle Haberleşmeye İlişkin Kurallar

Cep telefonu kullanımı ile ilgili kurallar belirlenmeden önce yarar ve zararları belirtilir. **Aşağıda cep telefonunun yararları sıralanmıştır:**

- Cep telefonları, merkezin gerektiğinde çocuklarla iletişim kurmasını sağlar.
- Cep telefonları, çocukların gerektiğinde merkezle iletişim kurmasını sağlar.
- Cep telefonları, çocuklar ile onların arkadaşları ve aileleri arasında bir iletişim aracıdır.

Cep telefonu kullanım riskleri aşağıda sıralanmıştır:

- Cep telefonları, kötü niyetli telefon görüşmeleri yapmak veya kötü niyetli metin mesajları göndermek için kullanılarak bir tür zorbalığı kolaylaştırabilir.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

- Mobil kameralı telefonlar, şiddet içeren veya pornografik materyallerin veya rahatsız edici görüntülerin dolaşımı yoluyla çocuklara zorbalık yapmak, taciz etmek veya tehdit etmek için kullanılabilir.
- Cep telefonları, potansiyel kurbanlara ulaşmak için çocuğu istismar etmek isteyenler tarafından kullanılabilir.

Cep telefonu kullanımına ilişkin kurallar şunlardır:

- Çocukların cep telefonlarına kişisel olarak sahip olma istekleri yaşlarına ve anlama düzeylerine göre bireysel olarak değerlendirilir.
- Merkezde çocuklarla cep telefonlarının güvenli kullanımı ile ilgili konuşulur.
- Cep telefonu numaralarının kimlerle paylaşılacağı gençlerle konuşulur.
- Kişinin izni olmadan kameralı telefon aracılığıyla görüntülerin kaydedilmesi yasaktır.
- Çocuğun telefonu sürekli olarak kötüye kullanması durumunda, cep telefonuna erişimi mümkün olduğunca sınırlandırılır veya yasaklanır.

İnternet ve e-posta (günümüzde kullanılan diğer iletişim şekilleri) kullanımı ile ilgili kurallar

İnternete ve e-postaya erişmenin avantajları:

- Çocuklara arkadaşları ve aileleriyle iletişim kurma fırsatı verir.
- Çocukların, aksi takdirde elde edilmesi daha zor olabilecek eğitim ve eğlence amaçlı bilgilere erişmesine olanak tanır.
- Çocuklara yaşatlarının yaşadıklarına benzer fırsatlar sağlar.

İnternete ve e-postaya erişmenin riskleri:

- E-posta, sosyal medya vb. aracılığıyla kötü niyetli mesajlar gönderilerek bir zorbalık biçimini ortaya çıkabilir.
- Pornografik materyallerin veya rahatsız edici görüntülerin dağıtılması ve indirilmesi yoluyla gençlerin zorbalığa maruz kalmasını, taciz veya tehdit edilmelerine aracı olabilir.
- İnternet ve e-postalar potansiyel kurbanlara ulaşmak için çocuğu istismar etmek isteyenler tarafından kullanılabilir.

İnternet ve e-posta kullanımı ile ilgili kurallar:

- Merkezdeki çocuklarla internet ve e-postanın güvenli kullanımını tartışılır.
- Çocukların erişebileceği saldırgan web sitelerini veya e-postaları filtrelemek için uygun yazılımlar kullanılır.
- Her çocuğun internet kullanımı, aldıkları ve gönderdikleri bilgiler izlenir.
- İnternet üzerinden herhangi bir yasa dışı materyalin indirilmesini yasaklanır.
- Her gencin herhangi bir zamanda interneti kullanarak geçirebileceği uygun bir süre üzerinde anlaşılır.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Diğer elektronik iletişim cihazlarına ilişkin kurallar:

- Televizyon, DVD/video ve sinemada gösterilen filmler için İrlanda Film Kurulunun sınıflandırmalarına bağlı kalınarak izlenir.
- Bilgisayar oyunları için sınıflandırmalara bağlı kalınır.
- CD'ler ve müzik DVD'leri üzerindeki ebeveyn rehberliği uyarıları dikkate alınır.

9.2.2.11. Eğitimlerine Devam Eden Çocuklarla İlgili Kurallar

- Merkezde yaşayan her çocuğun yaş, yetenek ve anlayış düzeyine göre uygun bir eğitim kurumuna devam etmesi sağlanır.
- Merkeze kabul edilmeden önce çocuğun devam ettiği okulda kalması hedeflenir.
- Çocukların gittikleri eğitim kurumlarına ulaşımları sağlanır.
- Çocukların eğitimleri için gerekli ayakkabı, üniforma, kitap ve bilgisayar ve diğer eşyalar sağlanır.
- Çocuklara, yaşlıklarının yararlandığı olanaklara ve fırsatlara benzer olanaklara erişim imkanı verilir.
- Ev ödevi yapmaları ve çalışmaları için fiziksel olanaklar ve ev düzeni sağlanır.
- Çocukların ev ödevlerini tamamlamalarına ve çalışma ortamı sağlanmasına yardımcı olunur.
- Çocukların öğretmenleri ile yakın temas kurulur ve devam ettirilir.
- Çocukların eğitimine mümkün olduğunca aileleri dahil edilir.
- Çocukların veli toplantılarına katılır.
- Uygun olduğu durumlarda, ebeveynleri de bu tür toplantılara davet edilir.
- Ek ders desteği sağlanarak çocuğun eğitim başarısındaki eksiklikler giderilir.
- Çocuk bir veya daha fazla gün devamsızlık yapacaksa, devamsızlık nedenlerini ana hatlarıyla belirterek çocuğun devam ettiği eğitim kurumu müdürüne veya öğretmenine bildirilir.
- Çocuklar devamsızlık yaptıklarında okulla iletişime geçmeleri ve kişisel sorumluluk almaları teşvik edilir.
- Okulla doğrudan temas kurarak okuldan kaçma ve zorbalık sorunlarına karşı proaktif bir yaklaşım benimsenir.
- Toplantılar ve görüşmeler okul saatleri dışında ayarlanır böylece devamsızlık en aza indirilir.
- Okulu bitirme yaşına yaklaşan çocuklar bir üst seviyeye veya mesleki eğitim programlarına yönlendirilir.
- Kendilerine sunulan konu ve ders seğimleri konusunda destek olunur.
- Müfredat dışı etkinliklere katılmak isteyen çocuklar desteklenir.
- Çocuğun okuldaki başarıları kutlanır.
- Bakım planlarında çocuğun eğitimdeki ilerlemesi ve performansı değerlendirilir.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

9.2.2.12. Eğitime Devam Etmede Zorlanan Çocuklarla İlgili Kurallar

- Çocuğun okula devam etmesini sağlamak için merkezin sorumluluğu olduğu bildirilir.
- Gençlerin refahı ve eğitimleri konusunda çocukla ilgili tüm kişilerle aşığıdaki konular tartışılır:
 - a) Eğitime devam etmekte güçlük çeken çocukların belirttiği nedenler tartışılır.
 - b) Okulun çocuğa uygunluğu değerlendirilir.
 - c) Çocukların eğitime geri dönmeye ve yaşamlarını sürdürmeye teşvik etmek için bir müdahale planlanır.
 - d) Okula devam etmesinin artık mümkün olmadığı belirlenen çocuklar için eğitime alternatif olarak iş yeri seçeneği incelenir.
 - e) Çocukla eğitime geri dönmeleri veya iş yerinde başlaması ile ilgili görüşülür.

9.2.2.13. Eğitime Devam Etmeyi Reddeden Çocuklarla İlgili Kurallar

- Okula yetişmesi için zamanında uyandırılması sağlanır.
- Çocuk yataktan kalkıp giyinene kadar düzenli olarak uyarılır ve takip edilir.
- Çocuklar sabahları okula gitmeye teşvik edilir.
- Okula gitmeyi kabul etmeyen çocuklar için aşığıdaki önlemler uygulanır:
 - a) Çocuğun okula devam ettiği süre boyunca eğitimi ile ilgili işleri üstlenmesi istenir.
 - b) Merkezin ortak alanlarında televizyon, müzik seti, eğlence amaçlı bilgisayar, oyun makinesi ve diğer dinlenme tesislerine erişimi kısıtlanabilir.
 - c) Merkezdeki diğer alanlara veya tesislere erişimi sınırlama veya kısıtlama düşünülebilir.
 - d) Eğitim süresi boyunca çocukların eğitimleriyle ilgili işleri üstlenmesi konusunda ısrar etmeye devam edilir ve bu çabalarında onlara yardım edilir.
 - e) Çocuklarla eğitimin önemini tartışılır ve ertesi gün okula gitmeleri teşvik edilir.
- Bir gencin okula üç gün gitmeyi reddetmesi durumunda, çocuğun eğitimiyle ilgisi olan herkesle bir toplantı düzenlenir.

9.2.2.14. Farklılıklara Saygı Duyma ile İlgili Kurallar

- Çocukları korunmaya alınma nedenleri, cinsiyetleri, etnik veya kültürel kökenleri nedeniyle ayrımcılığa uğramasını önleyen kural ve prosedürleri uygulanır.
- Farklılıkları nedeniyle yaşadıkları ayrımcılık deneyimleriyle ilgili kaygılarını giderebilmek için bireysel çalışmalar yapılır.
- Gençlere, yaşlıları için mevcut olabilecek benzer kaynaklara, fırsatlara ve seçeneklere erişim sağlanır.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

- Koruma altında olmaları nedeniyle damgalanmış veya ayrımcılığa uğramış hissetmelerine yol açabilecek uygulamalardan kaçınılır (ör. giyim kuponları vermek, süpermarket kuponları vermek vb.)
- Bu merkez, her gencin kendini ifade etme hakkını aşığıdaki yollarla destekleyecektir:
 - a) Çocuğun ailesi ve kendi hakkında yaşına uygun bir şekilde gençle bilgi paylaşılır ve kültürünü öğrenebileceği kuruluşlara yönlendirilir.
 - b) Kültüre, etnik ve dini temelli beslenme ihtiyacına yönelik yemek hazırlama konusunda uzman kuruluşlardan bilgi alınır.
 - c) Çocukların isteklerine, kültürel, etnik ve dini kökenlerine uygun yiyecekler sağlanır.
 - d) Çocukların yaşları, kendi istekleri ve ebeveynlerinin istekleri dikkate alarak inançlarına uygun törenlere katılmaları için düzenlemeler yapılır.
- Özel gereksinimli çocukları desteklemek için her türlü uzman yardımına ve kaynağına ulaşılır.
- Merkezdeki çocukları engellilikle ilgili sorunları anlamalarına yardımcı olunur.

9.2.3. Davranış Yönetimi

9.2.3.1. Davranış Yönetimi ile İlgili Kurallar

- Çocuğun, olumsuz sonuçlar ortaya çıkaracak davranışlarından uzaklaşmasına yardımcı olmayı amaçlayan bir dizi olumlu davranış yönetimi tekniğini kullanmak için çocuğun refahı ile ilgili kişilerle toplantı yapılır.
- Merkezde yaşarken uyulması gereken kurallar belirlenirken çocuklar da dâhil edilir. Kurallar;
 - Net tanımlanmalı,
 - Ölçülebilir,
 - Yapılabilir,
 - Gerçekçi,
 - Zamanı belirlenmiş olmalıdır.
- Çocuklar sorun davranışları üzerinde merkez görevlileri ile konuşur.
- Çocukla çalışırken ve onunla iletişime geçerken, çocuğun davranışının altında yatan olası nedenler değerlendirilir.
- Zorlayıcı davranışlar sergileyen çocuklara karşı yargılayıcı olmayan bir tutum benimsemenin önemi vurgulanır.
- Davranışları nedeniyle çocuklar aşığılayıcı veya küçük düşürücü muameleye maruz bırakılmaz.
- Hem olumlu davranışları pekiştirmenin hem de olumsuz davranışları engellemenin bir yolu olarak onların hayatına dair pekiştireler ve caydırıcılar kullanılır.
- Kararlaştırılan kurallar ihlal edildiğinde çocuklarla bu durumu düzeltebilecek davranışlar üzerinde konuşulur.
- Merkezin yaptırımlarla ilgili yönergede ve diğer ulusal metinlerde yer alan diğer kurallara uyulur.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

- Bir çocuğun davranışının, o çocuk ve merkezde yaşayan diğer çocuklar için tehdit oluşturduğu düşünülüyorsa risk değerlendirilir.

9.2.3.2. Yaptırımlar ile İlgili Kurallar

Bu bölümdeki kurallara geçmeden önce hangi durumların yaptırım olarak asla uygulanmaması gerektiği aşağıda belirtilmiştir:

- Herhangi bir fiziksel ceza, eylem ya da tehdit yaptırım olarak kullanılamaz.
- Fiziksel kısıtlama uygulanamaz.
- Çocuğa yemek vermeme veya normal beslenme diyetinin dışına çıkma gibi yaptırımlar uygulanamaz.
- Uyumama cezası verilemez.
- Gencin ebeveynlerine veya diğer önemli kişilere erişimi engellenemez.
- Gencin sosyal hizmet uzmanına, güvenliğe ve diğer profesyonellere erişimi engellenemez.
- Kültürel veya dini törenlere, temsillere katılımı/erişimi engellenemez.
- Planlanan rutin faaliyetler iptal edilemez.
- İlaç vermeme yaptırım olarak kullanılamaz.
- Merkezin personeli ile olumlu etkileşimi engellenemez.
- Tek başına bırakma, tecrit etme gibi cezalar verilemez.
- Çocuğu küçük düşürücü veya alçaltıcı etkisi olan herhangi bir davranış yaptırım olarak kullanılamaz.

Yaptırımlarla ilgili kurallar ise aşağıdaki gibidir:

- Bir çocuk merkeze kabul edildiğinde, kurumun disiplin politikası ve uygulama yönergesi çocuğa ve ailesine detaylıca anlatılır.
- Sadece bu politika çerçevesinde belirlenen yaptırımlar uygulanır.
- Yaptırımlar, ancak ceza içermeyen alternatif yöntemlerin uygulanamadığı ya da daha önce denenmiş ancak başarısız olmuş durumlarda kullanılır.
- Sadece yaptırıma neden olan davranışlar ile ilgili ve yaşa uygun yaptırımlar uygulanır.
- Bir yaptırım uygulanmadan önce, çocuktan sorumlusu olan personelle istişare edilir.
- Yaptırımlar, çocuk ve atanan sosyal hizmet uzmanı ile mutabık kalındıktan sonra uygulanır.
- Gençle, yaptırımın uygulanmasının gerekli olup olmadığı üzerine bir diyalog gerçekleştirilir.
- Yaptırım ve kötüye kullanma arasındaki fark çocuğa açıkça anlatılır.
- Çocuğun neden yaptırım aldığını anlaması sağlanır.
- Çocuk tarafından önerilen ve uygun olan diğer yaptırım seçenekleri dikkate alınır.
- Mümkün olduğunca, tüm yaptırımlar uygulandıkları gün tamamlanır.
- Eğer mümkünse, yaptırımın bir alternatifi olarak çocuğun samimi özrü kabul edilebilir.
- Çocuğun, yaptırımlar nedeniyle kaybettiği faaliyetlere/ayrıcılıklara vb. geri dönme fırsatı sunulur.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

- Çocuğun yaptırım uygulamasını ısrarla reddetmesine sebep olan endişeler ve benzer durumlar ilgili kişilere danışılır.
- Yaptırımların ayrıntıları, her gencin yaptırım defterine kaydedilir ve bu kayıtlar yetkili personelin erişimine uygun bir şekilde güvenli ve emniyetli bir şekilde saklanır.
- Yaptırımlar düzenli olarak takip edilir ve yeniden değerlendirilir.
- Merkezde çalışan personel, yaptırımların nasıl yönetileceği konusunda yönlendirilir.
- Yaptırımlardan dolayı memnuniyetsizliğini dile getiren çocukların, merkezin şikayet prosedürünü kullanması teşvik edilir.

9.2.3.3. Zorlayıcı Davranışların Yönetimi ile İlgili Kurallar

Çocuk tarafından sergilenen fiziksel ve sözel saldırgan davranışlar zorlayıcı davranış olarak tanımlanır. Zorlayıcı davranışlara fiziksel ve kısıtlayıcı müdahaleler, gerekli durumlarda sadece 'Terapötik Krize Müdahale ve 'Saldırganlık ve Şiddet Yönetimi' eğitimi almış ve özel olarak yetiştirilmiş merkez personeli tarafından gerçekleştirilebilir.

Aşağıda merkezde zorlayıcı davranışlarda ve krizlerde kullanılan müdahale teknikleri aşağıda özet olarak tanıtılmıştır.

Terapötik Krize Müdahale

Terapötik Krize Müdahale eğitimi New York'ta bulunan Cornell Üniversitesi tarafından geliştirilen ve izleme çalışmalarının yapılan bir krize müdahale tekniği ve eğitimidir. Dublin'de bulunan kuruluşların tümünde çalışan personeller için zorunlu bir eğitimidir. Eğitim, çocuğun eski alışkanlıklarını, yıkıcı tepkilerini ve uygunsuz davranış kalıplarını değiştirebileceği bilgi ve becerileri sağlamayı amaçlar. Personel, yalnızca çekirdek eğitimin başarıyla tamamlanması ve sonraki devam eğitimlerinin başarıyla tamamlanmasının ardından teknikleri kullanabilir.

Bireysel Krize Müdahale Planı

Bireysel Krize Müdahale Planı, zorlayıcı davranışlara müdahalede kullanılan Terapötik Krize Müdahale yaklaşımının bir parçasıdır. Kriz sırasında çocuğun var olan davranışının bir analizini sunan ve bu davranışa yanıt verme stratejisini özetleyen bir plandır. Aşağıdaki bilgileri içerir.

1. Davranışla ilişkili bilinen herhangi bir tetikleyici var mı?
2. Bu tetikleyicilere çocuğun olağan tepkisi nedir?
3. Çocuğun tetikleyiciyi takip eden davranışı nedir?
4. Çocuğun bu davranışlarını azaltmak için kullanılması gereken müdahale teknikleri nelerdir?
5. Çocuk için fiziksel müdahale gerekli midir?

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Bireysel Krize Müdahale Planı:

- Hangi müdahalelerin kabul edilebilir ve kabul edilemez olduğu konusunda net bilgi sağlamalıdır.
- Gencin kültürel geçmişini ve erken çocukluk deneyimlerini yansıtmalıdır.
- Gençlerin hayatındaki güncel olaylardan haberdar olunmalıdır.
- Düzenli olarak gözden geçirilmeli ve gerektiğinde güncellenmelidir.

Bireysel Krize Müdahale Planı Uygulama Kuralları:

- Merkezin haftalık/iki haftalık personel toplantısında her çocuğun 'Bireysel Krize Müdahale Planı'nı gözden geçirin.
- Planı gözden geçirirken ve güncellerken, çocuğun refahıyla ilgili iyi niyetli tüm kişilere danışmaya devam edin.
- Planı çocuğun geliştirdiği yeni başa çıkma stratejilerini yansıtacak şekilde güncelleyin.
- Çocukla ilgili önemli olaylardan sonra (tıp doktorlarına yapılan ziyaretleri vb.) planı gözden geçirin.
- Personel ekibi üyelerini plan toplantıları için hazır hale getirin

Saldırđanlık ve şiddetin Profesyonel Yönetimi

Saldırđanlık ve şiddetin Profesyonel Yönetimi İrlanda'da yatılı çocuk bakımı hizmetlerinde kullanılmasına izin verilen tek fiziksel müdahale yöntemidir.

Mevcut güncellenmiş fiziksel müdahale becerilerinin bu tür müdahaleleri gerçekleştirmesi ön görülen tüm personele verilmesi sağlanır. Bu eğitimin amacı, personeli gerekli bilgi, beceri ve tutumlarla donatmaktır. Bu eğitimin amacı ayrıca, fiziksel müdahalelerin kullanımıyla ilişkili potansiyel olarak ciddi fiziksel ve psikolojik riskleri vurgulamaktır. Eğitim, önleyici tedbirlerin önemini vurgular ve davranışın daha fazla tırmanmasının engellenmesi, erken tanınması, değerlendirilmesi ve önlenmesi için beceriler sağlar. Eğitim merkezlerdeki tüm üyeleri için zorunludur.

DICES Risk Değerlendirme Yönetim Sistemi

Bu sistem çocuğun davranışının neden olabileceği potansiyel riskleri değerlendirmeye yönelik bir yaklaşımdır. Risk değerlendirmesi üç alana ayrılır; kendine zarar verme, başkalarına zarar verme ve uyuşturucu kullanımı, bu riskler yaşlılarla, çocuklarla ve ergenlerle ilişkili olabilir. DICES formları, merkez personeline yardımcı olan mevcut araştırmalara dayalı formların bir kontrol listesi kullanılarak oluşturulur. DICES, profesyonellere iyi bir risk yönetimi planını nasıl tamamlayacakları konusunda yardımcı olan bir dizi kuralın baş harflerini içerir. Anlaşılmasını kolaylaştırmak için önce İngilizce sonra Türkçe açıklaması eklenmiştir.

- D – (Describe) Riskin ne olduğunu açıklayın
- I – (Identify) İlgili riskleri yönetmek için tüm olası seğerenekleri belirleyin
- C – (Choose) İlgili riskleri yönetmek için tercih ettiğiniz seğerenekleri seğin

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

E – (Explain) Seçiminizi açıklayın

S – (Share) Planınızı ilgili diğer kişilerle paylaşın.

DICES yaklaşımında eğitim, Psikolojik Terapiler Derneği'nden (APT) edinilebilir.

9.2.4. Çocuk Koruma ile İlgili Kurallar

Kavramlar belgede aşığıdaki gibi tanımlanmıştır.

Çocuk koruma (Child Protect): Çocukları her türlü istismara karşı korumak amacıyla merkezde bulunan sistem ve protokolleri ifade eder.

Güvenli Uygulama (Safe Practice): Çocuklarını mümkün olduğunca normal bir ortamda yaşama ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde çalışabilmek için gerekli ve uygun koruma önlemlerinin uygulanması olarak tanımlanır.

Bu bölümdeki kurallar aşığıdakileri amaçlar:

- Gençlerle çalışmaya uygun olmayan kişileri çalıştırma riskini en aza indirmek
- Merkez personelinin çocuklarla olan etkileşimlerinin saldırgan, kışkırtıcı veya taciz edici olarak yorumlanma olasılığını en aza indirmek
- Merkezde akran istismarı olasılığını en aza indirmek
- Çocukları ve merkezdeki çalışanları açık yüreklilikle konuşmaya teşvik etmek ve paylaşılanların gizlilik politikaları çerçevesinde korunacağı garantisini vermek.
- Çocukların ve merkezdeki çalışanların memnun olmadıkları kararlarla, ilgili korku, ön ve yargı olmaksızın itiraz edebilmelerini sağlamak ve şikayet süreçlerini şeffaf ve gizli bir şekilde yönetmek.
- Çocuğun korunmasına ilişkin tüm endişeleri merkezin politika ve prosedürlerinde belirtilen kişilere bildirmek.
- Çocukların, kendilerine destek sağlayabilecek veya onlar adına savunuculuk yapabilecek dışarıdan kişi ve kurumlara erişimlerinin olmasını sağlamak
- Merkezin çalışanlarını, çocuk koruma ile ilgili meslektaşlarının şüpheli davranışları hakkında bildirme yükümlülükleri olduğu hakkında bilgi vermek.

9.2.5. Güvenli Uygulamalar ve Yalnız Çalışma İle İlgili Kurallar

Bu bölümde güvenli uygulama ve yalnız çalışma kavramları tanımlanmış ilgili kurallar belirtilmiştir.

Güvenli uygulama konusunda bir politikaya sahip olmak, istismarın olmayacağını garanti edemez, ancak merkezde çocukların her türlü istismarını engelleyecek bir kültür oluşturulmasına yardımcı olabilir. Güvenli

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

uygulama yönergelerini izlemek, uzmanların çocuklara karşı yanlış anlaşılma ile ilgili iddiaların ortaya çıkma olasılığını da en aza indirecektir. Güvenli uygulamanın, çocukların korunmasına ilişkin konularda hem koruyucu hem de önleyici olduğu düşünölmektedir.

Güvenli uygulama ile ilgili kurallar:

Bu merkezin çalışanları;

- Çocuklarla olan etkileşimlerini çocuğun ihtiyacına uygun şekilde yürötmeye özen gösterir.
- Çocuklarla olan etkileşimlerinin saldırgan olarak yorumlanmasını önlemek için tüm makul adımları atar.
- Görevlerine uygun giyinir.
- Merkezde çocukların birbirleriyle etkileşimleri izler ve zorbalık veya istismar belirtilerine karşı dikkatli olur.
- Diğer personelin üyelerinin çocuklarla olan etkileşimlerini izler ve zorbalık veya istismar belirtilerine karşı dikkatli olur.
- Etkileşimlerle ilgili endişelerini yönetime bildirir.
- Çocuklara kendini koruma becerilerini ve kişisel bakımı öğretir.
- Çocuklarla yalnız geçirilen zamanın ayrıntıları kaydedilir.
- Her çocuğa ve ebeveynlerine, merkezin çocuk koruma politikalarının kapsamı ve işlevi hakkında ayrıntılı bilgi verilir.

Yalnız çalışmak

Yalnız çalışma; merkezin bir üyesinin bir çocukla merkezde ya da merkez dışında bire bir olarak yalnız kaldığında çeşitli planlanmış veya planlanmamış durumları ifade eder;

Yalnız çalışma ile ilgili kurallar:

Bir gençle yalnız çalışırken, merkez çalışanı üyeler:

- Çocuğun krize müdahale planlarına bakar
- Bir çalışanın gençle yalnız kalmasıyla ilgili çocuk koruma endişelerine yanıt vermek için bir risk değerlendirmesi yapılır. Bir çocukla bire bir olarak yalnız kalmadan önce, personel aşığıdakileri meslektaşları ile görüşür:
 - Çocukla nerede olacakları
 - Çocukla ne yapacakları
 - Tahmini süre
 - Etkileşim sırasında yanlarında başka bir Sosyal Hizmet Uzmanlarının bulunmasının neden mümkün veya uygun olmadığı

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

9.2.6. Şikayetleri Bildirme ile İlgili Kurallar

Bu bölümdeki kurallar resmi Şikayetler için geliştirilmiştir. Resmi Şikayet; hizmetin kalitesi, eksikliği veya reddedilmesine ilişkin memnuniyetsizliği olan yararlanıcının Şikayette bulunması ve adı geçen taraflara bildirilen ve resmi yanıt gerektiren bir süreçtir.

- Bir ocuk merkeze kabul edildiğinde, ocuk ve ebeveynlerine Şikayet sürecinin nasıl işlediği ayrıntılı olarak açıklanır ve gerekli bilgiler ve talimatlar verilir.
- Şikayet etmek isteyen her birey için süreç olabildiğince kolaylaştırılır.
- Sözlü ya da yazılı tüm Şikayetler güvenli bir Şekilde kaydedilir ve saklanır.
- Őikayetin doğası ve kapsamı göz önünde bulundurulur ve yanıt verilir.
- Resmi Őikayetlere, merkezin Őikayeti aldıktan sonraki en geç üç gün içinde bir n yanıt verilir.
- Şikayetler açık, ayrıntılı, tarafsız ve olabildiğince hızlı bir Şekilde incelenir.
- Őikayete ilgili bir sonuç belirlenene kadar, soruŐturmanın her aşamasında ilgili taraflar bilgilendirilir.
- Őikayetin alınmasından itibaren iki hafta içerisinde resmi Şikayet süreci tamamlanır veya bu süre zarfında sonuçlandırmak için giriŐimlerin belgeleri tutulur.
- Çocuklara, Şikayet süreci boyunca onlar adına savunuculuk yapabilecek kişi ya da kuruluşlar hakkında bilgi verilir.
- Resmi Őikayetlerin sonuçlarına itiraz etmek isteyenler için gereken bilgiler sağlanır.
- Őikayetlerin incelenmesi sırasında merkezin gizlilik politikasına uyulur.
- Resmi Őikayetlerin ayrıntıları merkezin Şikayet formuna kaydedilir ve bu belgeler yetkililerin erişimini kolaylaştıracak bir Şekilde güvenli ve emniyetli bir Şekilde saklanır.
- Resmi Őikayetlerin ayrıntıları merkezin Şikayet kayıtlarına girilir. Şikayetler düzenli olarak izlenir ve değerlendirilir. Őikayetlerin nasıl yönetileceği konusunda merkez personeline rehberlik sağlanır.

9.2.7. Akran Zorbalığı ve İstismar ile İlgili Kurallar

- Koruma altındaki çocukların hem merkez içinde hem de dışında zorbalık mağduru veya failleri olabileceği kabul edilir.
- Merkez personelinin iş ile ilgili faaliyetleri sırasında zorbalığın mağduru veya failleri olabileceği kabul edilir.
- Zorbalığın sadece kontrol edilmesi değil, önlenmesinin de gerekli olduğu kabul edilir.
- Çocuklar ve personelin zorbalık olaylarını iŐa etmeye ve tartıŐmaya teşvik edildiği bir ortam oluşturulur.
- Bir kişinin zorbalığa maruz kalma riski olduğunun belirlenmesinin ardından, uygun Şekilde denetim ve izleme yapılır.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

- Zorbalık davranışları hakkında farkındalığı artırmak ve bu davranışları önlemenin ve yönetmenin yollarını geliştirmek amacıyla düzenli denetimler yapılır.
- Merkez içinde veya dışında bildirilen veya şüphelenilen tüm zorbalık vakaları incelenir.
- Zorbalık vakalarına adil ve eşit bir şekilde yanıt verilir.
- Zorbalığa uğrayan kişiye müdahale edilir ve koruma sağlanır.
- Zorbalığı yapan ve zorbalık mağduru olan çocuk ile görüşülerek davranışların nedenleri anlaşılmaya çalışılır.
- Zorbalığın görmezden gelinmeyeceği hem zorbalık yapan çocuğa hem de mağdura açıklanır.
- Zorbalığın ciddiyeti ve zararlı etkileri hakkında bilgi verilir.
- Zorbalık davranışının değişmesi için planlar yapılır.
- Zorbalık olayları, merkezin önemli olaylar formuna kaydedilir.
- Zorbalık durumunda çocuklara ve personele şikayet prosedürü hakkında bilgi verilir.
- Zorbalık ile ilgili kayıtlar, yetkili personelin erişimini kolaylaştıracak şekilde güvenli ve emniyetli bir şekilde saklanır.
- Zorbalık olayları düzenli olarak izlenir ve gözden geçirilir.
- Çocuklara ve personele zorbalığın belirtileri, semptomları ve etkileri hakkında bilgi verilir.
- Zorbalıkla baş etme konusunda merkez personeli sürekli eğitim alır.

9.2.7.1. Merkezdeki Çocuklar İstismar ile İlgili Bildirimde Bulduklarında Uygulanacak Kurallar

Çocuğun istismar ile ilgili bildirimde bulunmasının ardından sosyal Hizmet Uzmanı aşağıdaki kuralları takip eder.

- Açıklamanın alınacağı ortamı yönetir.
- Çocuğa istismar ile ilgili bilgilerin ona yardımcı olacak sorumlu kişilere bildirmesi gerektiğini açıklar.
- Çocuk sosyal hizmet personeli dışında birine bildirimde bulunduysa, çocuğu SHU'ya yönlendirmek için gerekli bilgiler edinilir.
- Çocuğa bildirimde bulunmakla doğru şeyi yaptıklarına dair güvence verilir.
- Çocuğun açıklamanın ayrıntıları nedeniyle çocuğa herhangi bir çok veya stres ifadesi bildirilmez.
- Çocuğu açıklamasında atıfta bulunulan herhangi bir eylem veya kişiye karşı herhangi bir yargı belirtisi gösterilmez.
- Açık uçlu sorular kullanılır, yönlendirici sorular kullanılmaz.
- Daha fazla ayrıntı alabilmek için çocuk zorlanmaz.
- İstismar ettiği iddia edilen çocuk görüşme esnasında eleştirilmez.
- Çocuğa açıklamayı bitirmesi için yeterince zaman tanınır.
- Daha sonra ne olacağı çocuğa açıklanır.
- Açıklamanın hemen ardından ayrıntılar merkezin çocuk koruma sevk formuna kaydedilir.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

- Ayrıntılar çocuğun kullandığı kelimelerle tam olarak nasıl ifade ettiyse öyle kaydedilir.
- Sorumlu kişi bilgilendirilir.
- Çocuk ile istismarcı olduğu iddia edilen kişi arasındaki teması en aza indirecek bir plan üzerinde çalışılır.
- İstismarın ifşası konusunda SHU'na bilgi verilir.
- Çocukların yüksek yararı ve refahı için diğer kişilerin, kurumların veya profesyonellerin durum hakkında derhal bilgilendirilmesi gerekip gerekmediğini belirlemek için SHU'ya danışılır.
- İstismar bildirimini ile ilgili yönetime ve belirtilen sırayla diğer birimlere uygun şekilde haber verilir.
- Çocuğun ebeveynlerinin ifşa hakkında bilgilendirilmesi konusunda gencin SHU'ya danışılır.
- Doldurulmuş ve imzalanmış formlar çocuğun dosyasının gizli bölümüne koyulur.
- Çocuk için uygun terapötik /uzman desteği sağlanması için düzenleme yapılır.
- İstismar iddiasıyla ilgili düzenlenen toplantılara katılım sağlanır.

9.2.7.2. Merkezdeki Diğer Çocuklar Başka Bir Çocuğun İstismarını Bildirdiklerinde Uygulanacak Kurallar

- Her ikisinin güvenliği için yeniden acil bir risk değerlendirilmesi yapılır.
- Çocuklar için çocuk koruma bildirim formu doldurulur.
- Çocukların Sosyal Hizmet uzmanlarına bilgi verilir, formun uzmana gizli olarak ulaşması için güvenli yollar belirlenir.
- Çocuk Bakımı Yöneticisine de formların gizli olarak aktarılması için bir yöntem belirlenir ve formlar iletilir.
- Bildirim yapan çocuk için çok disiplinli bir destek sağlamak için bir toplantı düzenlenmesi talep edilir.

9.2.8. Sağlık ve İyi Olma Hali İle İlgili Kurallar

9.2.8.1. Duygusal Açıdan Uzman Desteğine İlişkin Kurallar

Duygusal destek çocuğun olumlu bir benlik algısı geliştirmesine yardımcı olmak için yapılan müdahaleleri içerir.

- Çocuğun duygusal ihtiyaçlarının değerlendirilmesini ve yanıtlanmasını kolaylaştırmak için bir kilit çalışan atanır.
- Çocuğun bireysel ihtiyaçlarını karşılamak için gerekli olan bir uzmanla ya da hizmetle (psikolog, danışman, danışmanlık hizmetleri, aile terapisi, savunucu vb.) bağlantı kurulur.
- Çocuğun duygusal sağlığı konusunda katkı sağlayacak tüm kişilerle anlaşarak, çocuğun duygusal sağlığıyla ilgili uzman ya da hizmetler çocuğun günlük bakımına dahil edilir.
- Bir çocuğun kasıtlı olarak kendine zarar verme girişimlerinden kaynaklanan endişelere yanıt vermek için, çocuğun ihtiyaçlarını, yaşını, gelişim aşamasını ve bilişsel düzeyini göz önünde bulundurarak bir risk değerlendirmesi yapılır.
- Personel, çocukların duygusal sağlığı ile ilgili eğitilir.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

- Merkezin, çocukların uzman desteğine erişimi için yaptıkları rapor edilir.
- Çocuklarla yapılan bireysel çalışmalar merkezin bireysel çalışma defterine kaydedilir ve yetkili personelin erişimini kolaylaştıracak şekilde güvenli ve emniyetli bir şekilde saklanır.

9.2.8.2. Genel Fiziksel Sağlıkla İlgili Kurallar

Fiziksel Aktivite ile İlgili Kurallar

- Çocukların yaşlarına, yeteneklerine ve anlama düzeylerine uygun olarak çeşitli fiziksel aktivitelere erişimleri sağlanır.
- Merkezin günlük rutininin bir parçası olarak fiziksel oyunlar organize edilir ve teşvik edilir.
- Çocuklara fiziksel egzersiz ve aktiviteyi teşvik eden bir dizi kulüp ve organizasyona erişim sağlanır.

Diyet ve Beslenme

- Çocukların besleyici ve iştah açıcı yiyeceklere erişimi sağlanır.
- Çocuklar sağlıklı beslenmeye teşvik edilir.
- Çocuklar öğünleri planlama, alışveriş ve yemek pişirmeye katılmaya teşvik edilir.
- Çocuklar yemek zamanlarını merkezin personeliyle geçirmeye teşvik edilir.
- Yemek zamanları merkezde önemli bir sosyal rutin olarak teşvik edilir.
- Çocuklardan birinin özel bir diyet gereksinimi varsa karşılanır.
- Gerekirse çocuklar diyet ve beslenmeleri konusunda uzmanlara yönlendirilir.
- Personel diyet ve beslenme ile ilgili eğitilir.

Sigara Kullanma

- Sigara içen çocukların etkileyebileceği diğer çocuklar dikkate alınır.
- Çocuklar için herhangi bir tütün ürünü satın alınmaz, tedarik edilmez.
- Sigarayı bırakmak isteyen çocuklara destek olunur.
- Sigaranın zararlı etkileri hakkında bilgi verilir.
- Sigarayı bırakmaları teşvik edilir.
- Çocuklar merkezde sigara içemez.
- Merkezin personeline de sigara ile ilgili kesin kurallar bildirilir.

9.2.8.3. Cinsel Gelişimle İlgili Kurallar

- Çocuğun cinsel sağlığıyla ilgili yaşı, cinsiyeti, bilişsel gelişimi, fiziksel gelişimi gibi değişkenleri göz önünde bulundurularak her türlü konuda danışabilmesi sağlanır ve bunun için bir kilit çalışan atanır.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

- Kilit çalışan çocukla ilgili bütün değişkenleri göz önünde bulundurarak sağlık ve enfeksiyonlar konusunda gence uygun rehberlik verir.
- Çocukların yasal bakım planında aksi belirtilmedikçe, cinsel sağlıkla ilgili konularda ebeveynlerine danışılır.
- Cinsel sağlıkla ilgili tüm konularda çocuğun sosyal hizmet uzmanına ve doktoruna danışılır, tüm konularda risk değerlendirmesi yapılır.
- Personele de cinsel sağlıkla ilgili eğitim verilir.

9.2.8.4. Madde ve Alkol Kullanımı ile İlgili Kurallar

- Çocuklara uyuşturucu ve alkolün zararlı etkileri hakkında bilgi verilir.
- Uyuşturucu veya alkolün kötüye kullanılmasıyla ilgili iş birliği yapılmaz veya bunlara göz yumulmaz.
- Merkezde uyuşturucu veya alkol bulundurulması veya tüketilmesi yasaktır.
- Bir çocuğun kurum bakımına alınmasının nedeni tek başına uyuşturucu veya alkol bağımlılığı olamaz.
- Bakım elemanı uyuşturucu veya alkolün etkisi altında olan çocuk için bir risk değerlendirmesi yapar.
- Davranışları merkezdeki diğer insanların refahı ve güvenliği için bir tehdit oluşturmadıkça, merkezde yaşıyan ve uyuşturucu veya alkol etkisi altında bulunan çocuklar reddedilmez kuruma alınır ve onlar için tıbbi yardım istenir.
- Bir çocuğun aşırı dozda uyuşturucu veya alkol aldığına inanılıyorsa, acil servise haber verilir.
- Çocuğun merkeze uyuşturucu veya alkol getirmeye çalıştığına inanılıyorsa, cepleri, çantaları ve diğer kişisel eşyaları aranır.
- Çocuğun merkezde uyuşturucu veya alkol bulundurduğu, depoladığı, sakladığına inanılıyorsa, çocuğun odası ve eşyaları aranır.
- Gerektiğinde çocukların uyuşturucu veya alkolle ilgili uzmanlık hizmetlerine erişimi sağlanır.
- Merkezde yaşıyan gençlerin uyuşturucu ve alkolün kötüye kullanımıyla ilgili tüm konularda yardım alması sağlanır.
- Merkezin personeli uyuşturucu veya alkolle ilgili eğitilir.

9.2.8.5. Gebelikle İlgili Kurallar

- 18 yaşıandan küçük bir çocuğun hamilelik şüphesi, çocuk koruma ile ilgili bir risk olarak değerlendirilir ve merkezin çocuk koruma refahı sevk formunu kullanarak tüm ilgili personeli bilgilendirilir.
- Çocuğun hamileliği ile ilgili bir şüphe oluştuyorsa acil risk değerlendirmesi yapılır.
- Çocuğa atılması gereken sonraki adımlar hakkında bilgi verilir.
- Merkezin çocuk için uygun olup olmadığını değerlendirilir.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

9.2.8.6. Tıbbi Dikkat Gerektiren Durumlarla İlgili Kurallar

- Merkeze kabul edilmeden önce veya kabul edildikten sonra çocuğun tıbbi geçmiş bilgisi alınır.
- Çocukların merkeze kabul edilmeden önce gittikleri doktorlarına devam etmeleri sağlanır.
- Doktora kontrole gidilirken çocuklara eşlik edilir.
- Her çocuğun dosyasında, tıbbi geçmişinin ayrıntılarını, tıp doktorlarıyla iletişimini ve aldığı ilaçları içeren bir bölüm oluşturulur.
- Çocuk için reçetesiz olarak uygulanabilecek belirli ilaçları ana hatlarıyla belirten bir onay mektubu istenir.
- Çocukların ebeveynlerinden/yasal vasisinden, ebeveynlerinin acil durum anında ulaşılmaz olması durumunda, çocuk üzerinde acil tedavi gerçekleştirmesine izin veren bir izin belgesi alınır.
- Çocukun ihtiyaç duyabileceği herhangi bir tıbbi tedavi veya tıbbi acil durum hakkında ebeveynlerine ve SHU'ya bilgi verilir.
- 16 yaş ve üzerindeki çocukların aile hekimlerini bakım elemanı eşliğinde ziyaret etme hakları desteklenir.
- Çocukların tedavi seçenekleri hakkında çocuklarla ve ebeveynlerle görüşülür.

İlaç uygulama politikası:

- Çocukđa gerekli ilaçların tümünün verildiğinden emin olunur. İlaç;
 - Doğru çocukđa
 - Doğru zamanda
 - Doğru dozda
 - Doğru yoldan veriliyor mu kontrol edilir.
- Tüm ilaçların etiketlerinde bulunan uygulama yönergeleri izlenir.
- İlaç tedavisini kendi kendine uygulamak isteyen 16 yaş ve üzerindeki gençlerle ilgili endişelere yanıt vermek için bir risk değerlendirmesi yapılır.
- Gençlere, ilaçları güvenli ve yaşlarına uygun bir şekilde kendi kendilerine nasıl uygulayacaklarını öğrenme fırsatı sağlanır.
- Mümkünse, iki personel ilaç uygulaması sırasında çocuğun yanında olur.
- Tüm ilaçları merkezin ofisinde/kilitli alanında kilitli bir dolapta saklanır.
- Soğutma gerektiren tüm ilaçları, merkezin ofisinde/kilitli alanında bulunan bir ilaç dolabında saklanır.
- Personel ekibi üyelerinin kişisel ilaçlarının bir dosya dolabına kilitlenmesi ve vardiya sonunda çıkarılması istenir.
- Tüm ilaçların düzenli bir envanteri alınır.
- Kullanma tarihi geçmiş ve gerekli olmayan ilaçların güvenli bir şekilde atılması için eczacıya götürülür.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

İlk yardım politikası:

- Personele ilk yardım eğitimi verilir, gerekli ve güvenli olduğu düşünöldüğünde bu becerileri acil bir durumda kullanması beklenir.

9.2.9. Önemli Olaylar

- Kendi özel prosedürü ve/veya kayıt sistemi olmayan önemli olaylar tanımlanır ve önemli olay bildirim formu doldurulur. Örneğin okuldan veya eğitim kursundan uzaklaştırma belirli bir prosedüre veya kayıt sistemine sahip değildir, ancak önemli bir olay olarak kabul edilir ve bu nedenle önemli olay formunun doldurulması gerektirir.)
- Önemli olaylara, olayın doğası ve kapsamı ile karşılaştırılabilir bir şekilde yanıt verilir.
- Önemli olaylardan kaynaklanan gerekli her türlü izleme gerçekleştirilir.
- SHU, Bakım yöneticisi, sorumlu, izleyen, ebeveynler, çocuğun refahıyla ilişkili diğer kişilere durum bildirilir.
- Gerektiği sürece önemli olaylardan haberdar edilen tüm kişilerle temas sürdürölür.
- Olaydan sonra, merkez tarafından gerçekleştirilen herhangi bir takip eylemi de dahil olmak üzere, önemli olayların ayrıntılarını mümkün olan en kısa sürede kaydedilir.

9.2.10. Kuruluştan Ayrılmanın Planlanması ile İlgili Kurallar

- Çocuğun 16. doğum gününden sonraki bir ay içinde, bakım ihtiyaçları değerlendirmelerini sosyal hizmet uzmanı ile birlikte hareket edilir.
- Alternatif bir yerleştirme olasılığını artıracak şekilde çocuğa merkezin bakımından çıkması için yardım edilir.
- İlgili personelin, çocukların merkezden ayrılışına ilişkin bilgileri koordine etmesi ve yayması sağlanır.
- Çocukların devam eden ihtiyaçlarını karşılamak için tasarlanmış bakım planında ayrılmaya hazırlıkta belirtilen faaliyetler dikkate alınır. Gerekirse gence, bakım sonrası plan ihtiyaç değerlendirmesini tamamlaması için yardımcı olun.
- Çocuğun bakım sonrası planını için ihtiyaç değerlendirmesine katkıda bulunulur.

9.2.11. Personel Alımı, Eğitimi ve Desteklenmesi ile İlgili Kurallar

- Talep üzerine herhangi bir başvuru sahibine merkezde mevcut olan görevler için gerekli kişisel özellikleri içeren yazılı bir iş tanımı sağlanır.
- Mülakat için uygun adayların kısa bir listesi hazırlanır.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

- Bağımsız bir başkan ve teklif edilen görevden en az bir derece daha yüksek olan kalıcı görevlerde bulunan (biri bağımsız olan) en az iki görüşmeciden oluşan bir görüşme paneli oluşturulur. Tüm görüşmecilerin uygun görüşme becerileri konusunda eğitilir.
- Önyargı veya iltimas olmaksızın tüm adaylarla görüşülür.
- Başarılı adaylara, iş sözleşmesinde ve personel el kitabında belirtilen normal çalışma şart ve koşullarına tabi olarak bir başlangıç ataması teklif edilir.
- Başarısız adaylara mümkün olan en kısa sürede yazılı olarak tavsiyede bulunulur.
- Başarılı adayların bir iş sözleşmesi imzalaması istenir.
- Bu merkez, yalnızca aşağıdaki nitelikleri karşılayanları işe alır:
 - Görev için gerekli niteliklere sahip olmak.
 - Görev için gerekli deneyime sahip olmak.
 - Merkeze kimliklerinin teyidini sağlamak.
 - Mülakat sürecinde başarılı olmak.
 - Üç yazılı ve doğrulanabilir referans sağlamak.
 - Gerekirse tatmin edici bir tıbbi muayeneyi tamamlamak.
 - İş tanımında belirtilen diğer gereksinimleri yerine getirmek.

9.2.11.1. Personel Eğitimi ile İlgili Kurallar

- Merkezdeki tüm personel görev süresi boyunca düzenli hizmet içi eğitimleri ve diğer eğitimleri tamamlamak ve yenilemek zorundadır.
- Merkezdeki tüm personelin kariyerleri boyunca düzenli eğitimlere ve tazeleme eğitimlerine katılmaları zorunlu tutulur.
- Her bir sosyal bakım elemanı merkezde işe alındıktan sonra görevin özel eğitim ihtiyaçlarını belirlemek için eğitim ihtiyaç analizi/eğitim denetimi yapılır.
- Eğitim denetiminin merkezin gereksinimlerindeki değişiklikleri yansıtacak şekilde güncellendiğinden emin olmak için eğitim ihtiyaçları düzenli olarak gözden geçirilir.
- Merkezde bulunabilecek ilgili eğitim programları, kurslar ve seminerler hakkında Çocuk Bakımı Eğitim ve Gelişim Birimi ile düzenli olarak irtibat kurulur.
- Personel ekibi üyelerinin ilgili eğitim programlarına, kurslara ve seminerlere vb. erişimleri belirlenir.
- Personel belirli öğrenme ihtiyaçlarını belirlemek ve becerileri sürdürmek ve güncellemek için sorumluluk almaya teşvik edilir.
- Personelin; Terapötik Kriz Müdahalesi, Saldırganlık ve Şiddetin Profesyonel Yönetimi, Çocuklara mesleki ilk yardım gibi zorunlu eğitim programları almaları sağlanır.
- Personelin Sosyal Bakım Müdürü tarafından ilgili ve faydalı olduğu düşünülen diğer eğitimleri alması sağlanır.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

- Personelin, merkezin bölüm yönetimi tarafından onaylanan üçüncü seviye eğitim için HSE akademik destek planı aracılığıyla sağlanan desteklere erişmelerinde yardımcı olunur.
- Merkezin gerektirdiği tüm zorunlu eğitimlere katılmaları için personelin görevleri düzenlenir.
- İstisnai durumlar olmadıkça, personelin kendilerine sunulan tüm eğitimlere katılması istenir.
- Personel ekibinin herhangi bir üyesinin eğitime katılamaması durumunda derhal bildiride bulunulur.
- Dış kuruluşlar tarafından sunulan ve ilgili ve faydalı olduğu düşünölen konferanslar, kısa kurslar ve seminerler için yerel fon sağlanır.
- Ekibe katılan yeni üyeler için merkezde bir göreve başlama programı oluşturulur.
- Göreve başlama programı için yeni personelin hazır olması sağlanır.
- Personelin vasıfsız üyeleri için Sosyal Bakım eğitimi almaları teşvik edilir.
- Sosyal Bakımda BA'da eğitim için stajyerlerin sosyal bakım çalışmalarına öncelik verilir.
- Sosyal Bakım eğitimi veren kurumla bağlantı kurmak ve eğitim sırasında personele destek sağlamak için bir danışman atanır.

9.2.11.2. Personelin Süpervizyonu ile İlgili Kurallar

- Altı ila sekiz haftayı geçmeyen aralıklarla personel ekibi üyelerine süpervizyon sağlanır.
- Her personel için bir saatten az ve iki saatten fazla olmayan bir zaman diliminde süpervizyon sağlanır.
- Süpervizyonlar herhangi bir aksama olasılığını en aza indirecek şekilde planlanır.
- Süpervizyonun yapısını ve süpervizör ile süpervizyon alınanın rollerini ve beklentilerini ana hatlarıyla belirten bir denetim sözleşmesi imzalanır.
- Her çocuğun yasal bakım planının uygulanması da dahil olmak üzere, merkezin standartları ve beklentileri doğrultusunda bir ekip üyesinin genel performansını değerlendirmek için süpervizyonun yönetici işlevi kullanılır.
- Ekip üyelerinin kendi beceri ve yeterlilik düzeylerini ölçmelerine ve bunları uygun şekilde geliştirmelerine olanak sağlayan bir araç olarak süpervizyonun eğitici işlevi kullanılır.
- Ekip üyesi ile süpervizörü arasında, ekip üyesinin bireysel etkisinin belirlenmesinde ve bunlarla başa çıkmasında ona destek olan bir güven ilişkisi yaratmanın yolu olarak süpervizyonun destekleyici işlevi kullanılır.
- Süpervizyon, merkezden ekip üyesine ve ekip üyesinden merkeze geri bildirimini kolaylaştıran bir mekanizma olarak kabul edilir ve süpervizyonun arabuluculuk işlevi kullanılır.
- Süpervizyonun bu işlevleri arasında bir denge sağladığının önemi kabul edilir.
- Süpervizyon sırasında tartışılan herhangi bir konu ile ilgili olarak merkezin gizlilik politikasına bağlı kalınır.
- Personel süpervizyon eğitimi için hazır hale getirilir.
- Uygun niteliklere sahip ve deneyimli personelin, diğer personellere süpervizyon yapmasına izin verilir.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

- Süpervizyonun ayrıntıları merkezin denetim defterine kaydedilir. Bu kayıt hem süpervizör hem de süpervizyon alan tarafından imzalanır.
- Süpervizyon ile ilgili tüm kayıtlar, yetkili personelin erişimini kolaylaştıracak şekilde güvenli ve emniyetli bir şekilde saklanır
- Süpervizyon süreci düzenli aralıklarla izlenir ve gözden geçirilir.

9.2.12. Rapor Yazma, Kayıt Tutma ve Bilgi Paylaşma

9.2.12.1. Rapor Yazma ve Kayıt Tutma ile İlgili Kurallar

- Tüm raporlar mümkün olduğu kadar eş zamanlı olarak tutulur.
- Rapor yazmanın ve kayıt tutmanın değeri, önemi ve gerekliliği çocuklara açıklanır.
- Çocukların görüş ve düşünceleri onlar hakkında yazılan raporlara dahil edilmeye çalışılır.
- Tüm girişler imzalanır ve tarih atılır.
- Merkezin ekibi tarafından yazılan tüm raporların, yazara değil, merkeze ait olduğu düşünülür.
- Gözden geçirme toplantıları için gerekli kayıtların veya raporların mevcut ve tamamen güncel olduğundan emin olunur.
- İlgili formda istendiği şekilde raporun kopyaları taraflara gönderilir.
- Merkezin bilgiye erişim politikasına uygun olarak kayıtlara ve raporlara erişim sağlanır.
- Kayıtlarda ve raporlarda yer alan tüm bilgi alışverişi sırasında merkezin gizlilik politikasına bağlı kalınır.
- Ekibe, çocukların kayıtlarına ve raporlarına erişim taleplerini nasıl yönetecekleri konusunda net rehberlik sağlanır.
- Sosyal Bakım Uzmanı raporları yazarken:
 - Raporlarda bahsederken çocukların ve merkezin personel ekibinin üyelerinin adlarını kullanır
 - Siyah mürekkep kullanır
 - Hataları tek satırla çizer
 - Baş harflerini tüm düzeltmelerin yanına yerleştirir
 - Daksil kullanmaz.
 - Çocuklardan veya diğer insanlardan alıntı yapmadığı sürece jargon veya argo kullanmaktan kaçınır
 - Çocuklar tarafından yapılan yorumları başka sözcüklerle ifade etmez.
 - Özetleme yapması gerektiğinde; kısa, doğru, spekülatif olmayan, objektif, okunaklı ve anlaşılır gerçekleri anlatır.
 - Kendi görüşlerini bildirmesi gerektiğinde bunun onun görüşü olduğunu belirtir.
 - Görüşlerini gerçek kanıtlarla destekler.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Her çocuğun dosyasında bulunması gereken raporlar aşağıda sıralanmıştır:

- Bakıma kabul formu
- Mahkeme kararları
- Kabul öncesi risk değerlendirme formu
- Yasal bakım planı
- İnceleme raporları
- Çocuğun doğum belgesi
- Sosyal olayların tarihleri
- Tıbbi kayıtlar ve raporlar
- İletişim formları ve raporlar
- Eğitim kayıtları ve raporları
- Kilit çalışanın bireysel çalışma kayıtları
- Önemli olay raporları
- Yaptırım kayıtları
- şikayet raporları
- Devamsızlık raporları
- Çocuğun kayıtları veya raporları, açıkça indekslenmiş ve bölümlenmiş bireysel dosyalarının doğru bölümüne yerleştirilir.
- Her çocuğun dosyasında kronolojik tutarlılık korunur.
- Halihazırda veya önceden merkezde ikamet eden çocuklarla ilgili hiçbir kayıt veya rapor yok edilmez.
- Uygun bir ortam kullanarak tüm gençlerin dava ve bakım dosyaları kalıcı olarak saklanır.
- Kişisel verilerin yetkisiz olarak işlenmesini ve kişisel verilerin kazara kaybolmasını veya yok edilmesini veya zarar görmesini önlemek için uygun teknik önlemler alınır.

Aşağıdaki operasyonel raporların ve kayıtların tutulduğundan emin olunur.

- Merkezde yaşayan çocukların kaydı
- Çocukların günlük rapor defteri
- Önemli olayların kaydı
- Devir teslim kitabı
- şikayet kaydı
- Bakım kayıt defteri
- Personel kayıtları
- Personel denetim kayıtları
- Yangın tatbikatı kayıt defterleri
- Küçük kasa kayıt defteri

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

- Sertifikalı bir mühendis veya uygun niteliklere sahip bir mimardan tüm düzenlemelerin ve bina kontrollerinin karşılandığına dair yazılı onay belgesi
- Merkez için bina ve içerik sigortası belgesi
- Kamu mali sorumluluk sigortası belgesi
- Herhangi bir rapor veya kaydın önceden onay alınmaksızın merkezden kaldırılması yasaklanır.
- Tüm kayıtlar ve raporlar, yetkili personelin erişimini kolaylaştıracak şekilde güvenli ve emniyetli bir şekilde saklanır.

Dosyada bulunması gereken diğer bilgiler:

- Çocuğun dosyasının gizli bölümüne hangi raporların yerleştirilmesi gerektiği konusunda diğer rapor yazarlarla ortak kanı oluşturulur.
- Her çocuğun dosyasında gizli bir bölüm bulunur.
- Gizli bölümün diğer bölümlerinden kolayca ayırt edilebilir olduğundan emin olunur.
- Çocuk, dosyasında gizli bir bölümün bulunduğu konusunda bilgilendirilir.
- Her çocuğa gizli bölümün amacı açıklanır.
- Her çocuğa neden gizli bir bölüm tutulması gerektiği açıklanır.
- Çocukların dosyalarının gizli bölümündeki bilgilere erişme talepleri şu yollarla kolaylaştırılır:
 - Üçüncü taraf raporlarının yazarlarından izin alınması
 - Olası riskleri araştırmak için bir risk değerlendirmesinin yapılması
 - Çocuğun okuduğunda duygusal olarak örselenme düzeyinin dikkate alınması

Merkezin yetkili personeli bilgi edinme özgürlüğü için ilgili görevli ile iletişime geçerek, çocukların kendilerine reddedilen bilgilere erişmeleri için bilgi edinme özgürlüğü talebinde bulunmalarına yardımcı olur.

9.2.12.2. Gizlilikle İlgili Kurallar

- Bir genç merkeze kabul edildiğinde, gençlere ve ebeveynlerine/ebeveynlerine merkezin gizlilik politikasının ayrıntılı bir açıklaması yapılır.
- Yalnızca, onu alan kişinin işini daha etkili bir şekilde yapmasına yardımcı olmak için gerekli olan bilgiler sağlanır.
- Yalnızca doğru ve kanıtlanabilecek bilgiler başka bir tarafla paylaşılır.
- Çocukla ilgili her türlü bilgi çocuğun itibarını koruyacak şekilde paylaşılır.
- Tüm çocukların dosya ve kayıtları yetkisiz erişime karşı korunacak şekilde güvenli bir şekilde saklanır.
- Gençlerin dosyalarına yalnızca yetkili personele erişim izni verilir.
- Çocukla ilgili tıbbi dosyalara tam yetkili bir tıp doktorunun erişimine izni verilir.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

- Personle çocukla bilgilerin gizliliğini gerektiren etkileşimleri nasıl sürdürecekleri konusunda net rehberlik sağlanır.
- Medyadan gelen tüm sorular Alan İletişim Ofisine yönlendirilir.

Bu merkez aşağıdakileri yapmaz.

- Çocuklara veya ailelerine herhangi bir sıfatla mutlak gizlilik taahhüdü vermez.
- Çocuklarla ilgili dosya veya belgelerin izinsiz olarak merkezden uzaklaştırılmasına izin vermez.
- Merkezin diğer kişi veya kurumlardan aldığı bilgileri idarenin izni olmadan paylaşmaz.
- İzinleri olmadan gençlerin fotoğraflarını çekmez veya kayıtlarını yapmaz.
- Personel adreslerinin telefon numaralarını veya diğer kişisel bilgilerini izinleri olmadan herhangi bir kişiye vermez.
- Yetkilendirilmedikçe merkez dışında merkezde ikamet eden çocukları ilgilendiren konuları tartışmaz.
- Bir çocuğun davranışını veya kişisel bilgilerini başka bir çocukla paylaşmaz.

9.2.13. Güvenli Bir Merkez, Ulaşım ve Harcama ile İlgili Kurallar

9.2.13.1. Güvenli ve Eve Benzeyen Bir Ortamın Oluşturulması ve Sürdürülmesi ile İlgili Kurallar

- Çocuğun adresine, dikkat çekecek hiçbir bilgi (çocuk evi, yetiştirme yurdu yuva vb.) eklenmez
- Merkezin çocukların yaşayabileceği ve personel ekibinin çalışabileceği güvenli ve emniyetli bir yer olmasını sağlamak için düzenli risk değerlendirmeleri/sağlık ve güvenlik denetimleri gerçekleştirilir.
- Risk değerlendirmesi/sağlık ve güvenlik denetimleri ile vurgulanan merkezin emniyeti ve güvenliği ile ilgili endişeler giderilir.
- Evin ortak yaşam alanları, merkezin işini gösteren işaretlerden, görsellerden, kanıtlardan uzak tutulur.
- Merkezde yaşayan çocukların yaşlarına uygun oyun ve dinlenme tesislerinin sağlanır.
- Çocuklara, arkadaşlarından, aile üyelerinden veya SHU'dan özel ziyaretler alabilecekleri bir alan sağlanır.
- Evin yapısal durumunu izlenir ve herhangi bir risk fark edildiğinde yapı birimine ve yönetime bildirilir.
- Evi yüksek bir standartta tutmak için hangi finansmanın gerekli olduğu konusunda bölüm yönetimine düzenli olarak bilgi verilir.
- Merkezin sağlık ve güvenlik beyanında belirtilen standartlara uyulur.
- Genel sağlık ve güvenlik konularını denetleyecek ve endişeleri ilgili kuruma bildirecek bir sağlık ve güvenlik temsilcisi atanır ve eğitilir.
- Herhangi bir onarım talebi merkezin bakım departmanına bildirilir.
- Tüm bakım taleplerinin ayrıntılarını ve bakım departmanının bunlara verdiği yanıtı ve talebin tamamlanma tarihi merkezin bakım kayıt defterine kaydedilir.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

- Evin görünüm ve işlev açısından yerli olan yüksek bir standarda göre döşenir, dekore edilir.
- Evin yeterince aydınlatıldığından, ısıtıldığından ve havalandırıldığından emin olunur.
- Merkezde yaşayan gençlerin ihtiyaçlarını karşılayacak yeterli mobilya, tesis ve beyaz eşyaya bulundurulur.
- Çocukların kendi yatak odası olması sağlanır.
- Evin yeniden dekore edilmesi veya döşenmesine ilişkin kararlara çocuklar dahil edilir.
- Çocuklar, kendi yatak odalarını kişiselleştirmeye ve ortak yaşam alanlarının kişiselleştirilmesine katkıda bulunmaya teşvik edilir.
- Gençlere kişisel eşyalarının güvenli ve emniyetli bir şekilde saklanabilecekleri bir yer sağlanır.
- Merkezin yangın güvenliği politikasında belirtilen standartlara uyulur.
- Yangın durumunda merkezin tahliye prosedüründe belirtilen adımları izlenir.
- Sertifikalı bir mühendis veya uygun niteliklere sahip bir mimardan tüm düzenlemelerin ve bina kontrollerinin karşılandığına dair yazılı onay alınır.
- Yangın güvenliği ile ilgili her türlü riskli durumu bakım bölümüne/Yangın Güvenliği Şirketine bildirilir ve yangın güvenliği ekipmanının servis zamanı geldiğinde bilgi verilir.

9.2.13.2. Ulaşım İlgili Kurallar

- Sadece tam ehliyete sahip bir Sosyal bakım çalışanının merkeze ait araçların kullanmasına izin verilir.
- Merkeze ait herhangi bir aracı kullanmadan önce bir SHU tarafından güncel bir tam sürücü belgesinin ibraz edilmesi gerektirir.
- Daha sonraki herhangi bir değişiklik veya yenileme (onay) durumunda bu belgeyi yeniden sunma Sosyal Bakım Çalışanının sorumluluğundadır.
- Seyahat ederken herkesin emniyet kemeri takması zorunludur.
- Merkez tarafından sağlanan herhangi bir aracın ön koltuğuna on iki yaşından küçük gençlerin oturmasına izin verilmez.
- Araçlardaki çocuk koltukları, yükseklik kısıtlamaları ve çocuk koltuklarıyla ilgili (Çocuk Oto Koltuğu Güvenliğine ilişkin AB politikası) zorunlu çocuk güvenliği koruma yasalarının farkında olunur ve bunlara uyulur.
- Sürücünün, sürüş koşulları veya aracın yola elverişliliği nedeniyle tüm yolcuların güvenliği ile ilgili şüphe duyduğunda yolculuğa çıkmaz.
- Çocukların araçtaki davranışları nedeniyle tüm yolcuların güvenliğinin tehlikeye atıldığı durumlarda yolculuğa çıkılmaz.
- Merkez tarafından sağlanan her araçta bir ilk yardım çantası bulunur.
- Araçlar, gerektiğinde kullanılmak üzere hazır bulundurulur.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

9.2.13.3. Toplu Taşıma ile İlgili Kurallar

- Toplu taşıma kullanan çocukların dile getirdikleri endişeler varsa bir risk değerlendirmesi yapılır.
- Toplu taşıma araçlarında yalnız seyahat eden gençlerin dile getirdiği endişeler varsa bir risk değerlendirmesi yapılır.
- Çocukları güvenliğini ön planda tutan toplu taşıma araçları kullanılır ve yaşına uygun bir şekilde toplu taşıma kullanan çocuklara eşlik edilir.
- Taksiler yalnızca diğer ulaşım yollarına ulaşılmadığında ya da çocuk için uygun olmadığında kullanılır.
- Merkez için bölüm yönetimi tarafından yetkilendirilmiş bir taksi şirketi/durağı kullanılır.
- Taksi şoföründen taksi yolculuğunun maliyeti doğrulanır, makbuz alınır.
- Makbuz taksi fişı defterine eklenir.
- Taksi hizmetiyle ilgili şikayetler yerel hat yönetimine bildirilir.

9.2.13.4. Nakit Harcama ve Satın Alma ile İlgili Kurallar

- Merkezin olası ihtiyaçlarını karşılamak için yeterli miktarda nakit olduğundan emin olunur.
- Vardiyadaki tüm Sosyal Bakım Çalışanlarının küçük nakit yönetimi için sorumluluk alması sağlanır.
- Küçük nakitlerin nasıl yönetileceği konusunda merkezin personel ekibine rehberlik sağlanır.
- Mümkün olan her yerde tüm satın alma işlemleri için makbuz alınır.
- Kişisel durumlarına istenmeyen bir şekilde dikkat çekebilecekleri durumlarda, çocukların satın alma işlemleri için makbuz almaları istenmez.
- Mal ve hizmetler için bakım durumuna dikkat çekmeyen bir ödeme yöntemi düşünülür.
- Makbuzların elenmesi ve saklanması, nakit paranın taşınması ve depolanmasında olması gerektiği gibi benzer önlemler alınır.
- Kasanın ayrıntıları merkezin kasa defterine kaydedilir.
- Küçük nakit ile ilgili tüm kayıtları, yetkili personelin erişimini kolaylaştıracak şekilde güvenli ve emniyetli bir şekilde saklanır.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

10. İRLANDA ULUSAL KORUYUCU AİLE STANDARTLARI

Çocuğu aile ortamında destekleyen en önemli ve güçlü alternatif bakımın türlerinden biri de koruyucu aile sistemidir. 2003 yılında İrlanda Sağlık ve Çocuk birimi tarafından geliştirilen Koruyucu Aile Standartlarının¹⁶ üç boyutu bulunmaktadır. Bunlar; çocuk ve gençlerle ilgili standartlar, koruyucu ailelerle ilgili standartlar ve sağlık kurulu ile ilgili standartlardır. Üç boyut ve 25 maddeden oluşan standartlar aşağıda özetlenmiştir.

10.1. Çocuklar ve Gençler için Standartlar

10.1.1. Olumlu Kimlik Duygusu

Çocuklar ve gençler için koruyucu aile hizmetleri, onların olumlu bir kimlik duygusu geliştirmelerini destekler.

10.1.2. Aile ve Arkadaşlar

Koruyucu ailelerdeki çocuklar ve gençler, aile bağlarını ve arkadaşlık ilişkilerini sürdürmeye ve geliştirmeye teşvik edilir. Bu süreç onlar için kolaylaştırılır.

10.1.3. Çocuk Hakları

Çocuklar ve gençlere saygı gösterilir, mahremiyetlerine saygı duyulur ve yaşlarına uygun bilgilere dayanarak seçim yapmaları teşvik edilir. Bakım süreçlerini etkileyen kararlar alınırken görüşleri, şikayetleri dahil, dinlenir ve dikkate alınır.

10.1.4. Çeşitliliğe Değer Verme

Çocuk ve gençlere, yaşları, gelişim evreleri, bireysel ihtiyaçları, sağlık durumları veya engellilikleri, cinsiyetleri, aile geçmişleri, kültürleri, etnik kökenleri (göçebe topluluklardan gelenler dahil), dinleri ve kimlikleri göz önünde bulundurularak koruyucu bakım hizmetleri sunulur.

10.1.5. Çocuk ve Aile Sosyal Hizmet Uzmanı

Her koruyucu ailedeki çocuk ve genç için bir sosyal hizmet uzmanı atanır.

¹⁶ https://www.hiqa.ie/sites/default/files/2017-02/Standards_children_fostercare_DOHC.pdf

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

10.1.6. Çocukların ve Gençlerin Değerlendirilmesi

Çocuk veya gençlerin ihtiyaçlarının değerlendirilmesi, yerleştirmeyi öngören durumlarda veya acil durumlarda en kısa sürede yapılır.

10.1.7. Bakım Planlaması ve Gözden Geçirme

Her koruyucu ailedeki çocuk ve genç için bir bakım planı oluşturulur. Bu planın hazırlanmasına çocuk veya genç ile ailesi dahil edilir.

10.1.8. Koruyucu Aileleri Çocuklar ve Gençlerle Eşleştirme

Çocuklar ve gençler, ihtiyaçlarını karşılayabilecek kapasiteye sahip koruyucu ailelere yerleştirilir.

10.1.9. Güvenli ve Olumlu Bir Ortam

Koruyucu aile evleri, çocuklar ve gençler için güvenli, sağlıklı ve gelişmeye elverişli bir ortam sunar.

10.1.10. Çocuk Koruma

Koruyucu ailedeki çocuklar ve gençler her türlü istismar ve ihmal olasılığına karşı korunur.

10.1.11. Sağlık ve Gelişim

Koruyucu ailedeki çocuk ve gençlerin sağlık ve gelişim ihtiyaçları belirlenir ve karşılanır. Sağlıklı ve gelişimlerini destekleyecek seçimler yapmaları için bilgi, rehberlik ve destek sağlanır.

10.1.12. Eğitim

Koruyucu ailedeki çocuklar ve gençlerin eğitim ihtiyaçlarına öncelik verilir ve tam potansiyellerine ulaşabilmeleri için teşvik edilirler. Eğitim, sosyal ve yaşam becerilerinin gelişimini de kapsar.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

10.1.13. Bakım ve Yetişkin Hayatına Hazırlık

Koruyucu ailedeki çocuklara ve gençlere, yetişkin yaşamı için gerekli beceri, bilgi ve yetenekleri kazanmalarına yardımcı olunur. Bakımdan ayrıldıklarında bağımsız yaşama hazır olmalarını sağlamak için destek ve rehberlik verilir.

10.2. Koruyucu Aileler için Standartlar

10.2.14. Koruyucu Ailelerin Değerlendirilmesi ve Onaylanması

10.2.14.1. Akraba Olmayan Koruyucu Bakımverenlerin Değerlendirilmesi ve Onaylanması

Koruyucu bakım vermek için başvuran başvuru sahipleri, koruyucu aile görevini yerine getirme yeteneklerinin kapsamlı bir değerlendirmesine tabi tutulur ve herhangi bir çocuk veya genç yanlarına yerleştirilmeden önce sağlık kurulu tarafından resmi olarak onaylanır.

10.2.14.2. Akraba Koruyucu Bakımverenlerin Değerlendirilmesi ve Onaylanması

1991 tarihli Çocuk Bakım Yasası'nın 36 (1) (d) Bölümü uyarınca bir çocuk veya gence bakmak için başvuran veya başvurması istenen akrabalar, çocuğa veya gence bakma yeteneklerinin kapsamlı bir değerlendirmesine katılırlar ve sağlık kurulu tarafından resmi olarak onaylanır.

10.2.15. Süpervizyon ve Destek

Onaylanmış koruyucu aileler, uzmanlaşmış bir sosyal hizmet uzmanı tarafından denetlenir. Bağlantı kuran kişi olarak bilinen bu uzman, koruyucu ailelerin yüksek kalitede bakım sunmalarını sağlamak için gerekli bilgilere, tavsiyelere ve profesyonel desteğe erişmelerini sağlar.

10.2.16. Eğitim

Koruyucu aileler, yüksek nitelikte bakım sağlamayabilmek için gerekli bilgi ve becerilerle sahip olacakları eğitimlere katılırlar.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

10.2.17. Koruyucu Ailelerin Değerlendirilmesi

Koruyucu aileler, yüksek nitelikli bakım sağlama ve koruyucu bakım hizmetindeki boşlukların belirlenmesine yardımcı olma konusunda düzenli olarak düzenli olarak değerlendirme sürecine alınırlar.

10.3. Kurul ile İlgili Standartlar

10.3.1. Etkili Politikalar

Sağlık kurullarının, ihtiyacı olan çocuklara ve gençlere yüksek kalitede koruyucu aile sağlanmasını teşvik etmek için yürürlükte olan güncel etkili politikaları ve planları vardır.

10.3.2. Koruyucu Aile Hizmetlerinin Yönetimi ve İzlenmesi

Sağlık kurulları, koruyucu aile hizmetlerinin yönetimi ve izlenmesi için etkin yapılara sahiptir.

10.3.3. Eğitim ve Nitelikler

Sağlık kurulları, çocuk ve gençlerle, aileleriyle ve koruyucu bakımverenlerle çalışmak üzere istihdam edilen personelin mesleki açıdan nitelikli ve uygun eğitilmiş olmasını sağlar.

10.3.4. Uygun Sayıda Koruyucu Ailenin İşe Alınması ve Devam Etmesi

Sağlık kurulları, bakımları altındaki çocukların ve gençlerin ihtiyaçlarını karşılamaya uygun bir dizi koruyucu ailenin işe alınmasını ve sistemde devam etmesini sağlar.

10.3.5. Özel Koruyucu Aile

Sağlık kurulları, ciddi davranışsal zorlukları olan çocuklar ve gençler için özel bir koruyucu aile hizmeti sağlamaktadır.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

10.3.6. Koruyucu Aile Komitesi

Sağlık kurullarının, koruyucu aile başvurularıyla ilgili tavsiyelerde bulunmak ve uzun süreli yerleştirmeleri onaylamak için koruyucu aile komiteleri vardır. Komiteler, sağlık kurullarının politika, prosedür ve uygulamalarının geliştirilmesine katkıda bulunur.

10.3.7. Yasal Olmayan Kurumlar Aracılığıyla Çocukların Yerleştirilmesi

Çocukları veya gençleri resmi olmayan bir kurum aracılığıyla koruyucu aileye yerleştiren sağlık kurulları, yasal gerekliliklerin karşılandığından ve çocukların veya gençlerin yüksek kalitede hizmet aldığından emin olmaktan sorumludur.

10.3.8. Temsil ve Şikayetler

Sağlık kurullarının, çocukların ve gençlerin, ailelerinin, koruyucu bakımverenlerin ve onların refahını destekleyen diğer kişilerin, koruyucu bakım hizmetinin herhangi bir yönü, sağlık kurulları ya da yerleştirilmiş oldukları resmi olmayan bir kuruluş hakkında Şikayetler de dahil olmak üzere etkili bir biçimde temsil edilmelerini sağlayan tasarlanmış politika ve prosedürleri vardır.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

11. DEĞERLENDİRME

Türkiye'nin çocuk koruma politika ve uygulamaları, uluslararası düzeyde kabul görmüş standartlarla belirgin bir uyum içindedir. Ancak, son on yılda meydana gelen belirli küresel gelişmeler, bu alandaki standartları ve hedefleri yeniden şekillendirmeyi gerekli kılmaktadır. Bu durum çocukların korunması için minimum standartların önemini artırmaktadır. AB ülkelerinde uygulanan standartlar geniş bir çerçeve sunarak risk altındaki bir çocuk için savunuculuk, çocuk işçiliği ve eğitim gibi konularda yapılandırılmış bir perspektif sunar. Standartlar, risk altındaki çocuklarla ilgili kurumların ve toplumun diğer paydaşlarının çocukları korumak için koordineli bir şekilde çalışmaları gerektiği üzerinde durmaktadır.

Mevzuatla güçlendirilmiş standartlar, koruyucu aile, evlat edinme, aile yanında destek verme gibi diğer müdahaleler için de geliştirilebilir. Ayrıca, göç etmiş, afetlerden etkilenmiş ya da daha farklı ihtiyaçları olan ve risk altında bulunan çocuklar için özelleştirilmiş koruma ve bakım standartları oluşturulabilir. Bu noktada standartlar, çocukların bakım ihtiyaçlarını karşılamak için kapsamlı ve bütüncül bir yaklaşım sunar ve çocuk bakım kuruluşlarının bu hizmetleri sunarken çocuk haklarına ve çocukların refahına odaklanmasını sağlar. Detaylı öneriler bir sonraki bölümde ele alınmıştır.

Faaliyet 2.2 için Öneriler

ÇHGM tarafından yayınlanan pek çok yönetmelik ve yönerge bakım modelleri ile ilgili standartları içermektedir. Bununla birlikte 2.1 ve 2.3 faaliyetlerinden elde edilecek bilgilerin öneriye dönüştürüleceği Faaliyet 2.2. için aşağıdaki öneriler sıralanabilir.

- Proje kapsamındaki Faaliyet 2.1'de, Avrupa Birliği ülkelerinde uygulanan ve bu faaliyetin raporlarında ele alınan 9 farklı standart seti, Türkiye'de uygulanmakta olan minimum standartların alt boyutlarının revizyonuna ışık tutabilir.
- Risk önlemeyi içeren paydaşların hizmet alanlarını da içine alan standartlar geliştirilebilir.
- Aile yanında bakımı temel alan alternatif bakım modelleri için standartların geliştirilmesi önerilebilir.
- Özel gereksinimli çocukların alternatif bakım sürecinin düzenlenmesi ve bakım sonrasının planlanabilmesi için standartlar geliştirilmesi önerilebilir.
- Özellikle yeni başlayan ve alan değiştiren personel için mevzuatta yer alan standartların bir arada olduğu İrlanda örneğindeki gibi standartlar rehberinin geliştirilmesi önerilebilir.
- Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının gündeminde olan vaka yönetimi ve süpervizyon uygulamalarının çocuk alanında uygulanmasını somutlaştıran standartların geliştirilmesi önerilebilir.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

- Özellikle Finlandiya uygulamaları eğitim ve sağlık alanında yapılan iş birlikleri ve ortak çalışmalarla kapsayıcı bir çocuk koruma politikası anlayışı için yol gösterebilir. Var olan iş birliklerinin artırılması ve geliştirilmesi açısından yeni stratejiler sunabilir.
- Önerilecek standartlar ayrıca kurum bakım süreçleri için yeniden kurgulanabilir. Özellikle kuruluştan ayrılma ve kurum sonrası bakım süreçleri **BM Çocukların Alternatif Bakım Rehberi** dikkate alınarak hazırlanabilir.
- Var olan kuruluşlar için fiziksel iyileştirmeyi ve personel nicelik ve niteliklerini iyileştirmeyi amaçlayan standartlar önerilebilir.
- MS ve ÖD, hâlihazırda belirli kuruluş türleri için uygulanmaktadır. Farklı kuruluş türleri ve belirli alt boyutlarda daha detaylı standartların geliştirilmesine ihtiyaç duyulmuştur. Bu anlamda AB ülkelerinde geliştirilen standartlar incelenerek alanın ihtiyaçları değerlendirilebilir.
- MS'ye savunuculuk, sistem yaklaşımı, yönetim, toplum temelli yaklaşımlar ve özellikle sektörler arası çocuk koruma yaklaşımıyla ilgili standartlar eklenebilir.
- MS'ye veri yönetimi ve bilginin kullanımı alanı eklenebilir.
- MS'ye çocuğunun yakınlarıyla teması sürdürme hakkı, alternatif bakım sonrası destek alma hakkı, denetim ve yasal korunma hakkı gibi alanlarda paydaşlarla birlikte oluşturulacak standartlar eklenebilir.
- Paydaşlarla olan ilişkiler özellikle adalet, göç ve eğitim alanlarında standartlaştırılabilir ve karşılıklı bir mutabakata dönüştürülebilir.
- Sosyal hizmet sunum perspektifini yansıtması ve acil durum ve göç sürecinde çocukların korunmasına ilişkin standartlar içermesi nedeni ile göç ve afetlerden etkilenen çocuklarla ilgili özel standartlar oluşturulabilir.
- Standartların izlenebilmesi, risklerin değerlendirilebilmesi, politika geliştirilmesini destekleyecek bilgilere ulaşımın kolaylaştırılması için güncel ve kullanışlı bir veri yönetim sisteminin geliştirilmesi önerilebilir.
- TUSLA'da kullanılan veri yönetimi sistemi Türkiye için kullanılabilir. Bir sistem önerisi sunulabilir.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

KAYNAKLAR

1. Cantwell, N.; Davidson, J.; Elsley, S.; Milligan, I.; Quinn, N. (2012). Moving Forward: Implementing the 'Guidelines for the Alternative Care of Children'. UK: Centre for Excellence for Looked After Children in Scotland.
2. Guğbrandsson, (2009) Rights of Children in Institutions Report on the implementation of the Council of Europe Recommendation Rec (2005)5 on the rights of children living in residential institutions <https://rm.coe.int/168046ce31>
3. Health Information and Quality Authority. (2018). *National Standards for Children's Residential Centres*.
4. Health Service Executive (2010). *Policies and Procedures for Children's Residential Centres HSE Dublin North East*.
5. National Association of Social Workers (NASW) (2013). Standards for Social Work Practice in Child Welfare.
6. Recommendation Rec (2005)5 of the Committee of Ministers to Member States on the Rights of Children Living in Residential Institutions; erişim linki: <https://www.refworld.org/docid/43f5c53d4.html>
7. United Nations- General Assembly. (2010). Resolution adopted by the General Assembly on 18 December 2009 (A/RES/64/142, 24 February 2010, Sixty-fourth session, Agenda item 64).
8. UNICEF (2019). A Minimum Set of Child Protection Indicators for Europe and Central Asia
9. Cantwell, N.; Davidson, J.; Elsley, S.; Milligan, I.; Quinn, N. (2012). Moving Forward: Implementing the 'Guidelines for the Alternative Care of Children'. UK: Centre for Excellence for Looked After Children in Scotland.
10. [United Nations Guidelines for the Alternative Care of Children | Save the Children's Resource Centre](#)
11. <https://www.ohchr.org/en/events/days-general-discussion-dgd/2021/2021-day-general-discussion-childrens-rights-and>
12. <https://www.hse.ie/eng/services/publications/children/policies%20procedures%20children's%20residential%20centres.pdf>
13. <https://www.hiqa.ie/sites/default/files/2017-02/Standards children fostercare DOHC.pdf>
14. https://www.socialworkers.org/LinkClick.aspx?fileticket= Flu_UDcEac%3D&portalid=0
15. <https://www.hiqa.ie/sites/default/files/2018-11/national-standards-for-childrens-residential-centres.pdf>
16. <https://www.refworld.org/docid/43f5c53d4.html>
17. <https://bettercarenetwork.org/library/social-welfare-systems/child-care-and-protection-policies/moving-forward-implementing-the-guidelines-for-the-alternative-care-of-children>

“Bu doküman Avrupa Birliği mali desteği ile oluşturulmuştur. Bu yayının içeriğinden yalnızca WEglobal liderliğindeki konsorsiyum sorumludur ve hiçbir şekilde Avrupa Birliğinin görüşlerini yansıtmamaktadır.”